

गणेश कान्ति

२५

श्रीमद्वुद्धिसागरजी ग्रन्थमाला. ग्रन्थांक—१८.

५१७-६८७०-१८८०

योगनिष्ठ मुनिश्री बुद्धिसागरल कृत,
गडुंली संग्रह.

आध रणीयातआध, उर्के नवीकाडीना स्मरणार्थे
शा. भगनदाद कंकुचंह तथा शा. देवकरल मुणल
तथा शा. मोहनदाद युनीदादनी महहथी.

प्रसिद्ध कर्ता श्री अध्यात्म ज्ञान प्रसारक भंडणीना
तरकथी ललुआध करभयंह ददाद. ठे. य'पागली मुणध.

प्रत २०००

प्रथमावृत्ति.

विर संवत् २४३७, विक्रम सं० १९६७, शं० सन १९११

किं० ३१. ०-३-०

वर्णमाला बुद्धिसागर

श्रीपद् बुद्धिसागरजी ग्रन्थमाळा. ग्रंथांक—१८.

योगनिष्ठ मुनिश्री बुद्धिसागर७ कृत,
गुंडुली संग्रह.

आद्य रणीयातआद्य, उर्के नवीकाडीना स्मरत्यार्थे
शा. भजनलाल कंकुचंद तथा शा. हेवकरण सुण७
तथा शा. मोहनलाल युनीलालनी महदधी.
प्रसिद्ध कर्ता,
श्री अध्यात्म ज्ञान प्रसारक मंडल—मुंअद्य.

प्रत २०००

प्रथमावृत्ति.

विर संवत् २४३७, १९६७

डि० ३१. ०-३-०

આ પુસ્તક સુખઈ પાયધોની ગોડીજીની ચાલ દુકાન
 નંબર ૫૭૨ માં આવેલા ધર્મ વિજય પ્રેસમાં
 હરજીવન ભગવાને છાપ્યું છે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા શ્રી અધ્યાત્મ જ્ઞાન પ્રસારક મંડળીના
 તરફથી લલુભાઈ કરમચંદ દલાલ ટ્રે. ચંપાગલી સુખઈ

પ્રકાશક લલુભાઈ કરમચંદનું ડેકાણું ચંપાગલી
 ધર્મ મં. ૮૨ પહેલે માળે, પાલુડકોટ-સુખઈ.

પ્રસ્તાવના.

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી રચિત ૬૫ ગહુંડીઓ સાથે બીજી ૬૫ ગહુંડીઓ તેમજ હરીયાળીઓ આ ગ્રંથમાં છે, તે જુદા જુદા વિષયોનો ઘોષ કરનારી તેમજ જ્ઞાનમય છે.

વૈશ્ય વિષે, ધર્મ સિદ્ધાંતો વિષે, ધર્મ આચારો વિષે, આવશ્યક ક્રિયાઓ વિષે, સદ્ગુરૂ માહાત્મ્ય વિષે, મુનિરાજીના ધર્મ વિષે, જીવવાણી વિષે, સ્ત્રીઓની નીતિ વિષે, બ્રહ્મચર્ય વિષે, પતિવ્રતા સ્ત્રી વિષે, અવળી વાણી વગેરે ઉપયોગી વિષયોની ગહુંડીઓનો સંગ્રહ આ ગ્રંથમાં છે. સ્ત્રીઓને આ ગ્રંથ વ્યાખ્યાન શ્રવણ વખતે ગહુંડી ઓલવા વધુ ઉપયોગી નીવડે તેમ છે. તેમજ ધરમાં પણ નવરાશના સમયે વાંચવાથી અત્યંત લાભ થાય તેમ છે. એટલુંજ નહિ, પણ તેમાંની ૭-૪-૭-૧૬-૨૩-૨૪-૨૬-૨૭-૨૮-૩૮-૫૩-૭૧ અંકવાળી ગહુંડીઓ તેા ખાસ સ્ત્રી સદુપદેશક હોવાથી હુમેશાં દરેક જાહેને કંઠામ કરી તેના ભાવાર્થ પ્રમાણે સદ્ગુણોને આચારમાં મૂકશે તેા અપૂર્વ લાભ પ્રાપ્ત કરી શકશે. છેવટમાં શિયળની રક્ષા અર્થે સ્ત્રીઓને ઉપયોગી ઓલ લખેલા છે.

અન્ધમાળા પૈકી આ અદારમો ગ્રંથ પ્રગટ કરવા વીજાપુરવાળા શા. મગનલાલ કંકુચદે. ડા. ૭૫) તથા શા. દેવકરજી મુળજીએ ડા. ૭૫) તથા પાટણવાળા શક્તિ મોહનલાલ ચુનીલાલ બસાખીદાસે ડા. ૫૦)ની મદદ કરી છે, જે માટે મહા તેઓને ધન્યવાદ આપે છે. પોતાના હિતસ્વીઓનું સ્મરણ આ રીતે શખણુ તે સર્વથી વધારે ઉત્તમ છે ખાઈ નવીઆઈ ઉર્ફે નવી કાકી વિષે બે ઓલ એક નોંધના મથાળા નીચે લખ્યા છે તે તરફ ખાસ કરી સ્ત્રી સમુદાયનું લક્ષ્યેચી વિરમીશું.

ચંપાગલી,, મુખર્ષ.
આષાઠ સુદિ પૂર્ણિમા
વીરસંવત્ ૨૪૩૭.

લી૦

અક્યાત્મ જ્ઞાન પ્રસારક મંડળ.

એક નોંધ.

જેના સ્મર્યુર્થે આ ગ્રન્થ પ્રગટ થયો છે, તે એક પરમાર્થિક આદ્ય હતાં સુરતનાં વતની હતાં, પણ છેલ્લાં ૫૦ વર્ષ તે તેમને મુંબઈમાંજ કાઢ્યાં હતાં. તેમને ભાગ્યેજ કોઈ જાણતું નહીં હોય. તેઓના પતિ શેઠ રતનચંદ લાલા શેર બજારના મોટા વ્યાપારી હતા, જેઓને ત્યાં જાણીતા નર રત્ન શેઠ પ્રેમચંદ રાયચંદ પ્રથમ મુંબઈ આવ્યા ત્યારે ધંધો શીખવા રહ્યા હતા. આદ્યનું નામ રળીયાત હતું, પણ (શેઠ રતનચંદે ખીજી વખત લગ્ન કર્યું હોવાથી) નવીઆઇ—નવીકાકીના નામથી જાણીતાં હતાં. કર્મયોગે નાની વયે વીધવાપણું પ્રાપ્ત થયું હતું. દ્રવ્ય શક્તિ સારી હતી (કેટલાંક મકાનો હતાં) પણ આરમાન પુત્રોએ ગુમાવી દીધું હતું, પણ આ આઇની શરૂઆતથી શરૂ થયેલ પરોપકાર વૃત્તિ, સાધુ ભક્તિ, સાધર્મી ભક્તિ, છેવટ સુધી તેવીને તેવીજ રહી હતી. લગભગ ૭૦ વર્ષની ઉંમર થઇ હતી, તોપણ ધર્મક્રિયામાં રક્ત હતાં અને સમુદાયનું ઉપરીપણું ભોગવતાં હતાં. માંદા માણસની ચાકરી કરવામાં તો તેઓ અજબજબ હતાં. ન્યાત જાતનો વિચાર કર્યા વીના દુઃખીને બનતી મદદ કરતાં અને કરાવતાં.

તેઓના સ્નેહીઓમાં શેઠ યુનીસાલ બલાખીદાસ, (પાટણવાળા) શેઠ મગનસાલ કંકુચંદ, (વીજપુરવાળા) શેઠ દેવકરણુ મુળજી, (વણથણીવાલા) એ ગૃહસ્થો મુખ્ય હતા. જેડે રહેતા હતા, તેઓ અને તેઓના કુટુંબીઓ તેમને માતા ખરોખર વિનય કરતા. ખરોખર તેઓનો પ્રેમ પણુ આ કુટુંબો ઉપર અત્યંત હતો, નિઃસ્વાર્થી હતો, જેને લીધે તેઓ પરમાર્થ કાર્ય માટે જે કંઈ હુકમ કરતાં તે આ ગૃહસ્થો વગર દીલે બંધવતા. ગરીબ જેને ઉપર દયાની લાગણી તો અજબ હતી. કોઈ દુઃખી તેમની પાસેથી શાંત થયા વિના જતો નહીં. હું પણ શુભ કાર્યોમાં જેડાવાને જે કંઈ પણ પ્રેરાયો હેઉં તો તેઓજ કારણિક છે. કેમકે આજવયે મજેસે માતાનો યોધ અપૂર્વ શ્રદ્ધા અને ધર્મ બળ પેદા કરાવે છે.

હમે તેમને આ કહીનેજ બોલાવતા, જે સ્ત્રીઓ તેઓના સમાગમમાં આવી છે તે તો તેમના ગુણો પ્રમાણે ધર્મ કાર્ય અને પરમાર્થ કાર્યમાં જેડાયાં હશે. પણ સ્ત્રી વર્ગને અહોનિશ ઉપયોગી તેવા આ ગ્રન્થ જેડે તેઓનું સ્મરણુ એવા ધરાદા પૂર્વક જેડવામાં આવ્યું છે કે દરેક સ્ત્રીઓ તે તે પ્રકારે ગુણો સંપાદાન કરે અને શ્રાવિકા ધર્મ દીપાવે. છેવટે તેઓના આમાને શાન્તિ ઇચ્છી વિરમું છું.

લી ગુણાનુરાગી,

લલ્લુ કરમચંદ દલાલ.

અનુક્રમણિકા.

નંબર.

પૃષ્ઠ.

૧	ખેની રવિસાગર ગુરૂ વંદીએ	૧
૨	હારમાં હારમાં હારમાં રે... ..	૨
૩	ખેની મુણ્જેરે મારી	૨
૪	સતી મુણ્જા પ્રેમથી શીખ સારીરે... ..	૩
૫	વહાલા ગુરૂરાજ ઉપદેશ આપે	૪
૬	મુનિરાજ પધાર્યા ગામમાં	૫
૭	સદ્ગુરૂ ઉપદેશ આપે, પાપીનાં પાપો કાપે	૫
૮	અલી સાહેલી ગુરૂવાણી સાંભળતાં હરખીત ધાક્યે	૬
૯	સખીરે મહેતો કૌતુક દીકું	૭
૧૦	ગુણતતિ યતિ નતિ કરી સદાજી... ..	૮
૧૧	એવોરે દિવસ તે મારો ક્યારે આવશે	૧૦
૧૨	સદ્ગુરૂ રવિસાગરની વાણી સાંભળી	૧૧
૧૩	પંચ મહાવ્રતધાર સદ્ગુરૂ દીકારે... ..	૧૨
૧૪	સૌ સાથે હુળી મળી ચાલીએ નરનારીરે	૧૩
૧૫	એની પ્રેમે પરમગુરૂ વંદીએ	૧૪
૧૬	ગુરૂની વાણી મીઠી સાકર સેલડી	૧૫
૧૭	નમ્મુ નિશાદીન મુનિવર નિરખીરે	૧૬
૧૮	મુગુણુ સનેહા સ્વામિ મેહુલે પધારે	૧૭
૧૯	કહેલે પડિત તે કોણુ નારી	૨૧
૨૦	વ્યાપારી વ્યાપારે મનડું વાળજે	૨૧
૨૧	સેવો સદ્ગુરૂ પ્રાણીયા... ..	૨૩
૨૨	જીરે પરવ પજુસણુ આવીયાં	૨૩

(૬)

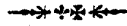
વિષય.	પૃષ્ઠ.
૨૩ સુખદાયક હિત શિક્ષા સાચી સાંભળો ...	૨૪
૨૪ પતિવ્રતા પ્રમદાના ધર્મે સાંભળો ...	૨૬
૨૫ સદ્ગામાં બદા છે સજ્જન સાંભળો ...	૨૭
૨૬ ચાચી શિક્ષા સમજી સ્ત્રીને સાનમાં ...	૨૮
૨૭ શાણી સ્ત્રીને શિખામણ છે સહજમાં ...	૨૯
૨૮ શિક્ષા બાલીકાને માતા આપતી ...	૩૧
૨૯ અન્તરના અલબેલા સાહિબ રીજશે ...	૩૨
૩૦ સદ્ગુરુ દે છે શિક્ષા શિષ્ય પ્રતિમુદા ...	૩૩
૩૧ સમજી નરને શિખામણ છે સાનમાં ...	૩૪
૩૨ હું લક્ષ્યાધિપતિઓ જગમાં શું રળ્યા ...	૩૭
૩૩ શ્રદ્ધાળુ ગંભીર શ્રાવક સુજાણ છે ...	૩૮
૩૪ સાચી શિક્ષા સાંભળજો સહુ બહાલથી ..	૪૦
૩૫ મુક્તિના પંથે શૂરવીર ચાલશેરે જાગી ...	૪૧
૩૬ નમો નમો મુનિવર સુખરાજ ...	૪૨
૩૭ હું ને માડ માની પ્રાણી ...	૪૪
૩૮ પ્રમદા પ્રતિવ્રતાના ધર્મે સાચવો ...	૪૪
૩૯ જગમાં કેાધ ન કેાધનું... ..	૪૫
૪૦ શક્તિ અનંતી જીવમાં ...	૪૬
૪૧ જે જોધ્યે તે આત્મમાં ...	૪૭
૪૨ સદ્ગુરુ મુનિવર પંચમહાવ્રત ધારી જે... ..	૪૭
૪૩ સદ્ગુરુ મુનિવર શ્રાવકને ઉપદેશે જે ...	૪૯
૪૪ મુનિવર ઉપદેશે છે શ્રી જિનધર્મ જે ...	૫૦
૪૫ અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે ...	૫૧
૪૬ મુનિવર ઉપદેશે છે સંયમ ધર્મને ...	૫૨
૪૭ મુનિવરના ઉપદેશે મનહું વાળીએ ...	૫૪
૪૮ મુનિવર વદો પંચમહાવ્રતધારી જિનઆણાધરા ...	૫૫

(૭)

વિષય.	પૃષ્ઠ.
૪૯ મુનિવર વૈરાગી ત્યાગી જગમાં જયકાર છે રે ...	૫૬
૫૦ ગુરૂ પંચમહાવ્રત પાળતા	૫૭
૫૧ યેનો ચાલો ગુરૂજીને વંદીએ	૫૭
૫૨ જૈન ધર્મ દૃઢ્યમાં ધારીએ	૫૮
૫૩ યેની સદ્ગુરૂ વાણી સારી રે,	૫૯
૫૪ મુનિગુરૂને વંદન કરવું ભાવથી	૬૦
૫૫ વંદુ વંદુ સમકિત દાતા સદ્ગુરૂ	૬૨
૫૬ મારૂ મન મોહું જિનવાણીમાં	૬૨
૫૭ પ્રેમે યશોવિજય ગુરૂ વંદીએ	૬૩
૫૮ ગુરૂ મહારા યશોવિજય જયકારીરે	૬૪
૫૯ વાચકવરજી યશોવિજયજી મુનિવર વંદન કીજીએ... ..	૬૫
૬૦ વંદુ સદ્ગુરૂના પદપંકજ યશોવિજય જયકારીરે	૬૬
૬૧ પુરવના પુણ્યથી ગુરૂ દીકારે	૬૭
૬૨ હારે મહારે કાર્તક માસે કરીએ કર્મનો નાશજો	૬૮
૬૩ સખી પડવા દિન પ્રભુ પૂજેરે... ..	૭૦
૬૪ પ્રભુરૂપ પ્રેમથી મહેતો પરખ્યું રે	૭૧
૬૫ જ્ઞાનવંત ભદંત, મહંત બહાસા ગુરૂ શરણ કરે... ..	૭૨
૬૬ સખી સરસ્વતી ભગવતી માતારે	૭૩
૬૭ અને હારે વીરજી દીયે છે દેશનારે	૭૪
૬૮ આહો મુનિ ચારિત્રમાં રમતા	૭૫
૬૯ અરિ હા આચારે, અંપાવનકે મેદાન	૭૬
૭૦ જીરે મારે રથુક્તીભદ્ર ગુરૂરાય	૭૭
૭૧ આઠી સુરંગી ચૂનડીરે	૭૭
૭૨ ચરણ કરણશુ' શોભતા વ્રતધારીરે સુગુરૂજી	૭૮
૭૩ જીરે કામની કહે મુણો કંથજી... ..	૭૯
૭૪ મુણ સાહેલી, જંગમ તીર્થ જોવા ઉભીરેને	૮૦

(૮)

વિષય.	પૃષ્ઠા
૭૫ સજની સાસનના નાયક દિલ્લ ધરી	૮૧
૭૬ અમૃત સરખીરે સુણીએ વીરની વાણી	૮૩
૭૭ હાંજી સમકિત પાલો કપાસનો	૮૩
૭૮ સજની મોરી પાસ જિણુંદને પૂજેરે	૮૫
૭૯ મુનિવર સંયમમાં રમતા	૮૭
૮૦ ભલું થયું રે મારે સુગુર પધાર્યા	૮૭
વરસે કાંબલ ભીંજે પાણી (હરીયાળી)	૧૯
સખીરે મેં કૌતિક દીકું... ..	૯૧
ચેતન ચેતો ચતુર ચખોલા	૯૫
સ્ત્રીને શીયળ પાળવાના ચત્કિન્ચિત્ ખોલ....	૯૯
૮૧ યેની સંચરતાં રે સંસારમાં રે... ..	૧૦૧

- ૧ દરેક કાર્યો એવી શાન્તતાપૂર્વક કરો કે બીજાને હરકત ન થાય.
- ૨ શાન્તિપૂર્વક ભણો.
- ૩ ખોધ થાય તેમ કરો.
- ૪ ગુણી થાઓ, જ્ઞાની થાઓ.
- ૫ ક્ષણ માત્ર પ્રમાદ ન કરો.

योगनिष्ठ मुनि भाडाराज श्री लुद्धिसागरञ्ज विरचित;

गडुंढी संग्रह.

गडुंढी. १

श्री रविसागरजीनी.

(भारे स्तेज सल्ले साहित्य लेटीओ. ओ राग.)

- ज्हेनी रविसागर गुड वंदीओ, जेह पंच महाप्रत धार; ७६० १
 शुल संजम भारग पाणता, लावे लावना पार उदार;
 इडा मारु देश सोहामणे, शुल पाटी गाम भोठार;
 ओस वंश लूषण गुडरायना, थयो जन्म अति सुभकार; ७६० २
 देश गुर्जे राजनगर ललु, नेमसागर गुडनी पास;
 शुद्ध पंच महाप्रत उच्ययाँ, यदते परिष्णाम उदसास; ७६० ३
 देशो देश विहार कया धला, प्रति ओध्यां नरने नार;
 वैरागी त्यागी शीरोमणी, सवेगी इडा अणुगार; ७६० ४
 सुडतादीस वर्ष लगे ललु, निर्दोष संयम आचार;
 स्वर्ग गमन भेसाणामां कथुँ, ओवा गुडने नभुं वारंवार; ७६० ५
 पाण अहम्यारी सदगुड तणु, गुणु गणुतां नावे पार;
 वारंवार गुड मने सांभरे, गुड दर्शन दुर्लभ धार; ७६० ६
 ओवा सदगुडना गुणु गावतां, पाओ लक्ष्मी दीला विशाण;
 विधापुर सकल संघ वंदतां, लुद्धिसागर भंगण भाण; ७६० ७

(૨)

ગહુંડી. ૨

વૈરાગ્ય વિષે.

(સાજની સાજની સાજનીરે. એ રાગ.)

હારમાં હારમાં હારમાંરે, આચુ ખુટી જય જય હારમાં;	
યારના યારના યારનારે, ખહેની પડીસ નહીં તું પ્યારમાંરે,	આચુ૦૧
દેવ જીનેશ્વર ગુણુ નવી ગાતી, લોભાય વિષય વિકારમાંરે;	આચુ૦૨
સંસારે સુખ સ્વપ્ના જેણું, આવે જય ક્ષણ વારમાંરે;	આચુ૦૩
મળ મુતરને માંસ રૂધિર છે, કાયતણા કોઠારમાંરે;	આચુ૦૪
મમતા તેની દિલ ધરીને, પાપ કરે તું કારમાંરે;	આચુ૦૫
પુણ્યથી સુખને પાપથી દુઃખો, ધર્મ હૃદયથી વિસારમાંરે;	આચુ૦૬
તીર્થકરની આણા તોડી, ભટકીશ આ સંસારમાંરે;	આચુ૦૭
ધુમાડાના બાચક સરખું, સગપણુ સાચું ધારમાંરે,	આચુ૦૮
દેવ ગુરૂને નિશદ્દિન ભજીએ, સદા સ્વરૂપ આધારમાંરે;	આચુ૦૯
બુદ્ધિસાગર શિવ સુખ પામે, નરભવના અવતારમાંરે;	આચુ:૧૦

ગહુંડી. ૩

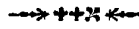
શ્રાવિકાને સદુપદેશ.

(રસિયા આવજેરે રાતે. એ રાગ.)

ખહેની સુણુજેરે મારી, હેત શિખામણુ એકજે સારી;	ખહેની૦૧
ધનથી મોટાઇ ધારે, તેશું આતમ કાજ સુધારે;	ખહેની૦૨
ભણીએ ગણીએરે ભાવે, જેથી મૂર્ખાઇ દુર જાવે;	ખહેની૦૩
ઉત્તમ કેળવણી લીજે, મુખથી મીઠાં વચન વદીજે;	ખહેની૦૪
ચાડી ચોરીને ન કરીએ, સદગુણુ માળા ઉદ્દયે ધરીએ;	ખહેની૦૫

(૩)

સાસુ સસરાનું માન, ક્રોધે નવી કરીએ અપમાન;	બહેની૦૬
કરજ કરીનેરે ભારી, આભૂષણ પહેરે નહીં નારી;	બહેની૦૭
પરપુરૂષનીરે સાથે, હસીએ નહીં મળી હાથોહાથે;	બહેની૦૮
પાપ મલીનતારે તણએ, નવરાં ખેડાં પ્રભુને ભણએ;	બહેની૦૯
જીવ જંતુનેરે જોઈ, દળણું ખાંડણું કીજે રસોઈ;	બહેની૦૧૦
માતપિતાનેરે નમીએ, પર ઘર નવરાં કહો કિમ ભમીએ;	બહેની૦૧૧
રડણું રોણુંરે ત્યાગો, ગુરૂ વંદી સદગુણને માગો;	બહેની૦૧૨
ન્યાય નીતિથીરે ચાલો, બુદ્ધિસાગર સુખમાં મહાલો;	બહેની૦૧૩

ગહુલી. ૪

શ્રાવિકાને સદુપદેશ.

(રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજેરે. એ રાગ.)

સતી સુણો પ્રેમથી શીખ સારીરે, હિત શિક્ષણની બલિહારી;	સતી. ૦
બહેની વાતો ન કરીએ વાટેરે, કોની હાંશી ન કરીએ ઘાટેરે;	
સારી શિક્ષા છે તુજ માટે;	સતી. ૧
નિંદા પરની નવિ કીજેરે, ખોટું આળ કલંક ન દીજેરે,	
પરઘર ભમતાં ન ભમીજે;	સતી. ૨
પતિ નિંદા કરે જે નારીરે, અપયશની તે અધિકારીરે;	
થાય અંતે અતિ દુઃખીયારી;	સતી. ૩
વેણુ કડવાં ન વદીએ વાણીરે, સુણીએ જીનવરની વાણીરે;	
પરમારથ દિલમાં આણી;	સતી. ૪
વાત વાતમાં લડણું ન સારૂરે, રોણું કુટણું તેહ નઠારૂરે;	
લાગે કુવડ નારીને પ્યારૂ;	સતી. ૫
ભણુણું ગણુણું સુખકારીરે, પ્રભુ નામ તે મંગલકારીરે;	
પરપુરૂષ ન દેખો ધારી;	સતી. ૬

(૪)

કોઈ સાથે ન કરીએ વેરરે, નીતિથી રહીએ નિજ ઘેરરે;
બુદ્ધિસાગર શિવ સુખ લહેરે;

સતી. ૭

ગહુ'લી. ૫

મુનિ ધર્મવિષે.

(માલણ ગુંથી લાવ ગુણીયલ ગજરો. એ રાગ)

હાલા ગુરરાજ ઉપદેશ આપે, ભવવૃક્ષતણું મૂલ કાપે; હાલા. એ ટેક,
સાત્ય ધર્મ જીનેધર ભાખે, કામિની કંચન નવિ રાખે;
સમતા અમૃત રસ આખે; હાલા. ૧
લાગી સદ્ગુરુ વાણી મીઠી, મિથ્યા વાણી લાગી અનિઠી;
મેંતો અનુભવ નયણે દીઠી; હાલા. ૨
પંચ સુમતિ ગુપ્તિ ત્રણ ધારી, ત્યાગી કુમતિ કુટિલતા નારી;
લાગી સુમતિ નારી દિલ ખ્યારી; હાલા. ૩
જીન આણા ધરી નિજ માથે, વીર વલય દયાદાન હાથે;
રમે અનુભવ મિત્રની સાથે; હાલા. ૪
પંચ ઇન્દ્રિય વશમાં કીધી, વાટ મોક્ષ નગરની લીધી;
વિષય તૃણા શીખ લીધી; હાલા. ૫
બન્યા મુક્તિતણા ગુરુ રાગી, મિથ્યાત્વદશા દુર ભાગી;
શુદ્ધ ચેતના ઘટમાં જાગી; હાલા. ૬
નિંદા વિક્ષા પરિહરતા, શુદ્ધ આત્મિક ધ્યાન ધરંતા;
વાયુ પેઠે ગુરુ વિચરંતા; હાલા. ૭
ગુરુ દર્શન શિવ સુખકારી, પાપ નાશક મંગળકારી;
“ બુદ્ધિસાગર ” ગુરુજયકારી, હાલા. ૮

(૫)

ગહુંદી ૬

ગુરુ ગામમાં પધારતાં ગાવાની.

(રાગ લખે લંકાથકી સીતા સુંદરી)

મુનિરાજ પધાર્યા ગામમાં, સહુ સંધને હુર્ષ ન માય;	પધાર્યા. ૧
ધન્ય દિન ઘડી આજ માહુરી, આજ પુણ્યાંકુર પ્રગટાય;	પધાર્યા. ૨
વદા વિનય પ્રદક્ષિણા દેઈને, કરી વિનય ધરી બહુમાન;	પધાર્યા. ૩
દેખી ચંદ્ર ચાતક જેમ હરખતું, મેઘ ગાજતાં જેમ મોર;	પધાર્યા. ૪
તેમ ગુરુ દર્શનથી સંધમાં, થયો આનંદ સઘળે ઠોર;	પધાર્યા. ૫
કરો ભાવથી સહિયર ગહુંદી, ગાયો મંગળ ગીત રસાળ;	પધાર્યા. ૬
ગુરુ પંચ મહાવ્રત પાળતા, નહીં મમતા માયા લેશ;	પધાર્યા. ૭
રાગ દ્વેષને દૂરે ટાળતાં, વળી વિચરતા દેશ વિદેશ;	પધાર્યા. ૮
હર્ષોલ્લાસ ધરી હુરી માનને, કીધાં દર્શન સદ્ગુરુ આજ;	પધાર્યા. ૯
ભુદ્ધિસાગર ગુરુની વાણીથી, સરશે મુજ આતમ કાજ;	પધાર્યા. ૧૦

ગહુંદી ૭

ગુરુ ઉપદેશ વિષે.

(રસિયા આવજેરે રાતે. એ રાગ.)

સદ્ગુરુ ઉપદેશ આપે, પાપીના પાપોને કાપે, બહેની પ્યારી રે મારી. ૧	
હિંસા જીવનીરે ન કરીએ, પરદુઃખ પેખી હુર્ષ ન ધરીએ; બહેની. ૨	
ચાડી ચુગલીરે તજીએ, સત્યાભૂષણ કઠે સજીએ; બહેની. ૩	
કોષે કૂડરે ન ભાખો, સત્ય વદી કૂળ નિજવટ રાખો; બહેની. ૪	
પરધન પેખીને ન લીજો, ચોરી પરની કહો કેમ કીજો; બહેની. ૫	
પર પુરૂષથીરે ન હસીએ, નિંદા થાય તિહાં નવ વસીએ; બહેની. ૬	
રાત્રી પડતારે ન ખાવું, જો હોવે શિવપુરમાં જાવું; બહેની. ૭	

(૬)

ચૌટે ચાલતાં ન હસીએ, કજીએ થાય તિહાંથી ખસીએ; ખહેની. ૮
 જીન મદિરમાંરે જઈએ, દેવને વંદી પાવન થઈએ; ખહેની. ૯
 ક્રોધ કપટનેરે છ'ડા, ધર્મ કર્મમાં નિસદ્દિન મ'ડા; ખહેની. ૧૦
 વિનયે સદ્ગુરૂને નમીએ, ચાર ગતિમાં કહો કેમ ભમીએ? ખહેની. ૧૧
 શ્રદ્ધા ધર્મનીરે ધરીએ, કંદમૂળ યોગો પરિહરીએ; ખહેની. ૧૨
 કાયા ફારમી છે કાચી, તેમાં મમતા કરી શું રાચી? ખહેની. ૧૩
 તન ધન ચૌવનરે ખોટું, સત્ય નામ પરમાતમ મ્હોટું; ખહેની. ૧૪
 ધર્મજ કર્મરે ભાવે, બુદ્ધિસાગર શિવ સુખદાવે; ખહેની. ૧૫

ગહુલી ૮

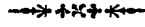
મુનિ ધર્મ વિષે.

(સુણા ચંદાજી એ રાગ.)

અલી સાહેલી ગુરૂવાણી, સાંભળતાં હરખીત થાઇએ;
 ગુરૂ ગુણુ નિરખી હરખી, મન આણુદી શિવપુર જઈએ;
 ગુરૂ સંમતારસના દરીઆ છે, ગુરૂ જ્ઞાનગુણુકરી ભરીઆ છે,
 સંસાર સમુદ્રને તરીયા છે. અલી સાહેલી. ૧
 ભવી જીવને બહુ ઉપકારી છે, કુમતા કુટિલતા વારી છે;
 માયા મમતાને મારી છે. અલી. ૨
 ગુરૂ જંગમ તીર્થ મહાજ્ઞાની, ગુરૂ આતમધ્યાનતણા ધ્યાની;
 શુદ્ધ ધર્મતણા છે ગુરૂ દાની. અલી. ૩
 ગાચરીના દોષ સદા યાજે, નિજ આતમ ગુણુને અજવાજે;
 આધાર ગુરૂનો કળિકાજે. અલી. ૪
 નિર્દેલી રંગી વૈરાગી, પરમાર્થદશા ઘટમાં જાગી;
 મૂર્છા મમતા પરિમહ ત્યાગી. અલી. ૫
 સંયમરથ વહેવા છે ધોરી, આતમ ઉપયોગતણી દોરી;
 મોહ ચોર કરે નહીં જસ ચોરી. અલી. ૬

(૭)

- કપટે કરી કીરિયા નહીં કરતા, ઉપસર્ગથકી ગુરૂ નહીં ડરતા;
હરતા પાપો ભવજલ તરતા. અલી. ૭
- ધુમધામતણા ગુરૂ નહીં રાગી, પરમાત્મદશા અંતર જાગી;
ગુણરાગી ત્યાગી સૌભાગી. અલી.
- અંતર દષ્ટિ હૃદયે રાખી, શુદ્ધ આતમ ગુણના અભિલાષી;
પરમાતમ અમૃત રસ ચાખી. અલી. ૯
- ગુરૂ ઠાક ડમાળે નહીં ચાલે, સંતોષ ભવનમાં નિત્ય મહાલે;
શુદ્ધ તત્ત્વ સ્વરૂપને નિહાળે. અલી. ૧૦
- વિજાપુર ત્રામે ગુણવંતા, સુખસાગર ગુરૂજી જયવંતા;
શુદ્ધ પંચ મહાવ્રત પાલંતા. અલી. ૧૧
- એવા ગુરૂને વદો ભાવે, નરનારી શાશ્વત પદ પાવે;
ભુદ્ધિસાગર ગુરૂ ગુણ ગાવે. અલી. ૧૨

ગહુલી ૯

અવઠી વાળી.

- સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, કીડીએ કુંજર મારીચોરે;
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, સિંહ હરણથી હારીઓરે; સખી. ૧
- સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, અંધા અંધને દોરતારે;
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, રાજા પ્રજા ધન ચોરતારે; સખી. ૨
- સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, રવિ અજવાણું નવી કરેરે;
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, અંદ્રથકી ગરમી ઝરેરે; સખી. ૩
- સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, દાણા ધંટીને પીલતારે;
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, હંસો કાઠવમાં બીલતારે; સખી. ૪
- સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, હંસ યૂથ કાગ મહાલતારે;
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, ખર હુસ્તિ પેરે ચાલતારે; સખી. ૫

(૮)

સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, હંસ મોતી ચારે નવિ ચરેરે;	
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, નાથ રમે મારે પરધરેરે;	સખી. ૬
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, સિંહને પિંજર પુરીચોરે;	
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, કાંકરે મુદ્ગળ ચુરીચોરે;	સખી. ૭
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, ભૂપતિ ભિક્ષા માગતોરે;	
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, અગ્નિ અર્ણવમાં લાગતોરે;	સખી. ૮
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, સાધુ વેશ્યાથી વિવાહ કરેરે;	
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, એવા સાધુ ભવજળ તરેરે;	સખી. ૯
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, પરધર મુનિ નહી વોહોરતારે;	
સખીરે મહેતો કૈાતુક દીકું, પરધન ચોર ન ચોરતારે;	સખી. ૧૦
અનુભવ જ્ઞાનને દીલમાં ધારી, મુનિવર શિવ મુખ પાવશેરે;	
બુદ્ધિસાગર શાંત મુખ લહી, મુક્તિ વધુ પતિ થાવશેરે;	સખી. ૧૧

ગહુંદી. ૧૦

મુનિમહારાજ વિહાર કરે ત્યારે ગાવાની.

ગુણ તતિ થતિ નતિ કરી સદાજી, ગાવું ગુરુ ગુણ ચંગ;
શયીપતિ ભૂપતિ પૂજતાજી, સમતારસ ગુણ ગંગ.

ગુરુજી ન કરો આપ વિહાર.

૧

ચરણ કરણ સિત્તરીતણાજી, ભેદ ધરે હરે પાપ;
પંચ મહાવ્રત પાલતાજી, ગુણ ગણ ગાવું આપ.

ગુરુજી ન કરો આપ વિહાર.

૨

મુક્તિપન્થ સાધક મનાજી, પાળે પંચાચાર;
રોષ દોષ જ્ઞેશને હણીજી, તારક વારક માર.

ગુરુજી ન કરો આપ વિહાર.

૩

(૬)

- શોધક ધોધક તત્વનાજી, રમતા સમતા સુસંગ,
સુખ કર દુઃખ હર હરિ પરેજી, રમતા અનુભવ રંગ.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૪
- ગુરૂ દર્શન સ્પર્શનથકીજી, ભાગી ભ્રાંતિ કુટેવ;
સત્ય તત્વ સમજાવતાજી, ગુરૂ દીવો ગુરૂ દેવ.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૫
- સત્ય ધોધયોગે કરીજી, જે આપ્યો ઉપદેશ;
ભવોભવ ભમતાં નહીં વળેજી, ઉપકારતણો કંઈલેશ.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૬
- નિરખતાં નયણે કરીજી, સ્વામી શોક ન માય;
અશ્રુ ધારાનયણે વહેજી, દર્શન ક્યારે થાય.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૭
- ઘડી ઘડી ગુરૂ ગુણ સાંભરેજી, રૂડા ગુરૂ અવદાત;
તારક તરણિ દિનમણિજી, ભ્રાત તાત મુજ માત.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૮
- દેખે દર્શન કરી કૃપાજી, સેવકપર કરી મહેર;
લળી લળી નમું પાયે પડીજી, મુક્તિ મળે ટળે શ્રેર.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૯
- ભોગ રોગ કરી લેખતાજી, ટાળે શોક વિયોગ;
શાશ્વત શિવ સુખ સંપદાજી, પરમાનંદ પદ યોગ.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૧૦
- દર્શન એવા ગુરૂતણાંજી, થાતાં શિવ સુખ થાય;
ધુલ્લિસાગર વંદતાંજી, શિવનગરી પદપાય.
ગુરૂજી ન કરો આપ વિહાર. ૧૧

(૧૦)

ગહુંલી. ૧૧

વૈરાગ્ય ભાવના વિષે.

(ઓધવજી સંદેશી કહેજે શ્યામને. એ રાગ.)

એવોરે દીવસ તે મારો ક્યારે આવશે,
 ભ્રાંતિ સમ હું જાણીશ આ સંસારજે;
 ક્રોધ કપટ ઇર્ષ્યા રાગાદિક વૈરિયો,
 ત્યાગીશ ખોટા વિષયતણા વિકારજે, એવો. ૧
 માત પ્રમાણે દુખીશ સઘળી નારીઓ,
 ભ્રાત પ્રમાણે લેખીશ શત્રુ વર્ગજે;
 સુખ દુઃખ આવે હર્ષ વિષાદ નહીં હુવે,
 વિદ્યા ધન વધતાં નહીં હોવે ગર્વજે. એવો. ૨
 વૈરાગ્યે રંગાશે મન મારું સદા,
 ધોવાશે મન મેલ બધો નિરધારજે;
 વિષય વિકારો વિષની પેઠે લાગશે,
 અંધ બને છે જેમાં નરને નારજે. એવો. ૩
 મોજ મજામાં સુખ નહીં મુજ ભાસશે,
 મમતાનું હું તોડી નાંખીશ મૂળજે;
 સગાં સંબંધી પોતાનાં નહીં લાગશે,
 રૂપું સોનું ભાસે મન જેમ ધૂળજે. એવો. ૪
 ધર્મધ્યાન ધ્યાતા થઇ આતમસ્વરૂપમાં,
 રમતો રહી હું પડું નહીં ભવકૂપજે;
 સમતા સંગે કર્મ કલંક વિદારતો,
 થાઉં હું શિવ સાથેત સુખચિદ્રૂપજે. એવો. ૫
 કુમિત્રોની સોખત ત્યાગી જ્ઞાનથી,
 સદ્ગુરૂ સંગતિ કરતો રહું નિશદીનજે;

(૧૧)

ભુદ્ધિસાગર જન્મજરા નિવારીને,
આત્મસ્વભાવે પરમાત્મ પદ દીનજો.

એવો. ૬

—*+*+*—
ગહુંદી. ૧૨

વૈરાગ્ય વિષે.

(રાગ ઉપરનો.)

સદ્ગુરૂ રવિસાગરની વાણી સાંભળી,
હર્ષદ્વિાસે મન માડું ઉભરાયજો;
શોક વિયોગાદિક ચિંતા દૂરે રજો,
માન ગળે મળે સમકિત પદ સુખદાયજો.

સદ્ગુરૂ, ૧

તન ધન યૌવન આજી જૂઠી જાણજો,
રંગનો ચટકો મટકો દહાડા ચારજો;
આખર ખાટી હાથે જાણું એકલું,
ખારો નહારો એવો આ સંસારજો.

સદ્ગુરૂ. ૨

આરે જગતમાં રાવણ જેવા રાજવી,
કૌરવ પાંડવ બળીઆ માની ચોધજો;
તે પણ આયુષ્ય ખુટી જતાં ચાલીયા,
તો પણ મૂરખ લાગે નહીં તુજ યોધજો.

સદ્ગુરૂ ૩

દીન દીન આયુ ખુટી જાવે જીવડા,
પાણીના પરપોટા જેવી દેહજો;
મગરૂરીમાં મહાલે શું મલકાઈને,
અંતે જાણું એકલું છાડી એહજો.

સદ્ગુરૂ ૪

કેઇ ચાલ્યા કેઇ ચાલે કેઇક ચાલશે,
જન્મ્યા તે મરશે એમ નિશ્ચય જાણજો;
અણધાર્યો તું પણ કોઈક દિન ચાલશે,
કાંઈક મારે ક્રોધ મનમાં આણજો.

સદ્ગુરૂ ૫

(૧૨)

કેઈકે રાણાને વળી કેઈકે રાણ્યા, મેલી ચાલ્યા રાજ્ય રૂઢિ ભંડારજો; રાણીઓ રેતી રહી તેની આપડી, રેયા ચાકર કરી કરી પોકારજો.	સદ્ગુરુ ૬
મંદિર મેડી બાગ અને બહુ માળીયાં, મરતાં સાથે કોષ ન આવે જીવજો; મુંઝાચો શું માયાના દુઃખ પાસમાં, ત્યાગ કરતાં પામે શાશ્વત શિવજો.	સદ્ગુરુ ૭
આજ કાલ કરતાં તો દહાડા વહી ગયા, આજસ ત્યાગી પામર પ્રાણી ચેતજો; સદ્ગુરુ સંગે રંગે રહીએ પ્રેમથી, બુદ્ધિસાગર શિવરમણી સકેતજો.	સદ્ગુરુ ૮

ગહુંલી. ૧૩

મુનિસ્વરૂપ વિષે.

(સાત વારનો રાગ.)

પંચ મહાવ્રત ધાર સદ્ગુરુ દીઠારે, મુજ સફલ થયો અવતાર લાગ્યા મીઠારે; કંચન કામીની હે કારમી દૂર ત્યાગીરે, શિવરમણીની સંગાત પ્રીતી લાગીરે.	પંચ. ૧
ક્રોધ માન સંકલેસ કરતા દૂરરે, કર્મણ્ટક દળને ધ્યાનથી ચકચૂરરે; સત્ય ધર્મ વીતરાગનો મન ભાવેરે, શત્રુ મિત્રે સમભાવ, મનમાં ભાવેરે.	પંચ. ૨
કર્મ ક્રિયાનો ત્યાગ, નિશદ્દિન કરતારે, વાયુ પેઠે વિહાર, કરી વિચરંતારે,	

(૧૩)

મમતા સ્ત્રી સંગાત, કદીય ન રમતારે,
 શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપે પ્રેમ, અવર ન ભમતારે. પંચ. ૩
 દમતા ઇંદ્રિયો પાંચ, વિષયો છતીરે,
 અમતા પરિસહુ ખાવીસ, જસ નહીં ભીતિરે;
 વૈરાગી બહુ ગંભીર, કદીય ન હસતારે,
 પદકાયતણુ પ્રતિપાળ, સંજમ વસતારે, પંચ- ૪
 જ્ઞાની ધ્યાની ધર્મના શુદ્ધ ભાખીરે,
 શુદ્ધ આત્મ સ્વરૂપના પ્રેમથી અભિલાષીરે;
 એવા ગુરૂને નિત્ય નમો ભવિ ભાવેરે,
 ભુદ્ધિસાગર ગુરૂ ગુણુ તેા નિત્ય ગાવેરે. પંચમહાપ્રત ૫

ગહુંલી ૧૪

સદ્ગુણ વિષે.

(મા પાવાગઢથી ઉતર્યાં મહાકાલીરે મા સોનીડા એ રાગ)

સૌ સાથે હુળીમળી ચાલીયે નરનારીરે;
 વિચારી વદીયે વેણુ એ શિખ સારીરે;
 ટેક ધર્મની કદીએ ન ત્યાગીએ સુખકારીરે,
 વ્યસનનો કરીએ ત્યાગ કુમતિ વારીરે. ૧
 દયા છવોની કીછએ ચિત્ત લાવીરે,
 પર વસ્તુ કીધા વણુ લેઈ ન ખાવીરે;
 પુસ્તક વાંચો પ્રેમથી ચિત્ત રાખીરે,
 વાદ ન વદીયે ભૂપતિ યતિ ખાખીરે. ૨
 ગુરૂવંદનને કીછએ ભવિ ભાવેરે,
 છન દર્શન સ્પર્શન યોગથી શિવ થાવેરે;

(૧૪)

રાત્રી ભોજન મત કરે શિવ સંગીરે, સદ્ગામી કુખેલ રમત કુઠંગીરે.	૩
કેધે જૂઠું ન યોડીયે દેઘ ગાળરે, ધર્મ્યાથી દીઠે કેમ પરને આળરે; અવસર દેખી યોડીયે પર પ્યારરે, અવસર વણુ યોલે જેહ તેહ નઠારરે.	૪
એ જણુ વાત કરે રડી જ્યાં છાનીરે, ઉભા નવિ રહીયે ભાધ માનની હુનિરે; જીડી સાક્ષી મત પુરો દુઃખકારીરે, દુર્જનની સંગત ત્યાગ બહુ ગુણકારીરે.	૫
માત પિતાને પ્રેમથી નિત્ય નમીએરે, કીર્તિનો થાયે નાશ ત્યાં નવી ભમીએરે; સત્ય ધર્મ વીતરાગનો જયકારીરે, બુદ્ધિસાગર ગુરુરાયની બલીહારીરે.	૬

ગહુલી ૧૫.

અવગુણ ત્યાગ વિષે.

(મારો સહેજે સહુણો સાહેબ ભેટીઓ એ રાગ.)

એની પ્રેમે પરમ ગુરુ વંદીએ, જેની શિક્ષા સકલ સુખદાય, ઉપદેશ સુણી શુદ્ધ ભાવથી, સદાચાર ધરો હિતલાય.	૧
પામી મનુષ્ય ભવ જગ શું રહ્યો, ટળ્યાં કર્મ કલંક ન લેશ, જીડી વાણી ઘડી ઘડી બોલતાં, ધર્મો સાચો ન શ્રાવક વેષ.	૨
કરી નિન્દા ધીજનની દ્વેષથી, લાગ્યો નહીં પાપથી કાંઈ, માન મોટાઈના લોભમાં, ધન ખરચું કીર્તી લોભાઈ.	૩
આપ મોટાઈ બહુમાં કુંડીયાં, કદી ધ્યુ ન આતમ ધ્યાન,	

(૧૫)

જીવ ક્યાંથી આવ્યો ક્યાં જાયશે, શું લેઈ જશે નાદાન.	બેની. ૪
વિષયારસનહાલો લખીને; પાપ કર્મ ક્યાં કેઈ લાખ.	
જીવો રાવણ સરીખો રાજવી, તેના શરીરની થઈ રાખ.	બેની. ૫
મારૂં મારૂં કરી જીવ મોહીયો, પડ્યો મોહમાયાના પાસ,	
રાગ દ્વેષને જેરે વાહીયો, બન્યો કર્મતણા જીવદાસ.	બેની. ૬
ઉઠી અણુધાર્યા દીન એકલું, જીવું પરભવ દુઃખ અપાર,	
પાપ પુણ્ય બે સાથે આવશે, ચેત ચેત ચેતન જટવાર.	બેની. ૭
સદ્ગુરૂ શરણ સંસારમાં, કરતાં સહુ કર્મ કપાય,	
શિવશાશ્વત સંપદા પામી બે, બુદ્ધિસાગર ગુરૂ સુપસાય.	બેની. ૮

ગહુલી ૧૬

શ્રાવક આચાર વિષે.

(ઓધવજી સદ્દેસો કહેજો શ્યામને એ રાગ.)

ગુરૂની વાણી મીઠી સાકર સેસડી,	
પીતાં મારા હૈયે હરખ ન માયજો;	
ચંદ્રવા બાંધો ધરમાં શ્રાવક સહુ,	
જીવદયા પળે તનતું રક્ષણ થાય જો.	ગુરૂની. ૧
ગળીને પાણી પીજો નયણે નીરખી,	
હોકો બીડી પીવો નહીં ધરી ધર્મજો;	
આદુ લસણને ડુંગળી કહો કેમ ખાઈએ,	
જેથી દુઃખદાઇ બહુ લાગે કર્મજો.	ગુરૂની. ૨
રાત્રી ભોજન શ્રાવકને કરવું નહીં,	
પંખી પણ રાત્રે નવિ ખાણું ખાયજો;	
ઉત્તમ શ્રાવક કૂળ પામી જો ખાઈએ,	
તો શું શ્રાવક નામ ધરી મકલાયજો.	ગુરૂની. ૩

(૧૬)

કપટે કૂડું આળ ન દીજે કોઈને,
 આગમ વાણી સાંભલીએ બહુ માનજો;
 માનવ ભવ પામીને જન્મ સુધારીએ,
 કદી ન કરીએ દેવ ગુરૂ અપમાનજો. ગુરૂની. ૪

ટંટા ઝઘડા ધર્મ કર્મમાં નવી કરો,
 ગુરૂઆણા ધરો કરો કદાચહુ ત્યાગજો;
 અલક્ષ્યાદિક વસ્તુ ભક્ષણ નહીં કરો,
 શ્રાવક કરણી કરીએ ધરિ મન રાગજો. ગુરૂની. ૫

જૂઠી માયા બાણગરની બાણમાં,
 જૂઠી માયા જગતતણી ક્ષણ નાશજો;
 સત્યસ્વરૂપ આતમનું જ્ઞાને જાણતાં,
 ભુદ્ધિસાગર તત્ત્વમસિ પદ આશજો. ગુરૂની. ૬

ગહુ'લી. ૧૭

મુનિરાજ દીક્ષા લે તે વચ્ચે ગાવાની.

(રહો ગુરૂ ક્ષાગણ માસ ચોમાસુ'રે એ રાગ)

નમુ' નિશદીન મુનિવર નિરખીરે, શુદ્ધ સંજમ મારગ પરખી; નમુ'.
 તમે વિષયા રસને ત્યાગીરે, શુદ્ધ મુનિ મારગ લય લાગીરે;
 બન્યા ઉદાસીનથી વૈરાગીરે. નમુ'. ૧

રાગ દ્રવને દુરે ટાળીરે; મોહ માનતણું બેર ગાળીરે;
 પંચ સુમતિ ગ્રહી લટકાળીરે. નમુ'. ૨

તમે છોડી દુનિયા દીવાનીરે, ધરખાર મહેલ રાજધાનીરે;
 ત્યાગી કાયરતા નાદાનીરે. નમુ'. ૩

ઉચર્યાં પંચ મહાવ્રત સારારે, ત્યાગી અવ્રત પંચ નઠારારે;
 રૂંધ્યાં દુઃખકર આશ્રવ ખારારે. નમુ'. ૪

(૧૭)

મમતા માયા દૂર કીધીરે, વાટ મોક્ષ નગરની લીધીરે;	
દૃષ્ટી આતમ અનુભવ ઋદ્ધિરે.	નમુ. ૫
સંજમ સુખકર શિવ આપેરે, ભવોભવનાં પાપને કાપેરે;	
સમતા સખી સેને થાપેરે.	નમુ. ૬
પંચાચાર પાળો ધરી નમરે, ગૌચરી દ્વાષ ટાળો તેમરે;	
સિંહ પેડે સુરા વળી હેમરે.	નમુ. ૭
સંવેગી વૈરાગી સંતરે, ક્ષમાગુણથી મહી વિચરંતરે;	
ગુણવંત મહંત શોભંતરે.	નમુ. ૮
એવા મુનિવરને અનુસરશુરે, ભવ માનવ સફળો કરશુરે;	
બુદ્ધિસાગર ગુર ગુણ વરશુરે	નમુ. ૯

ગહુંલી. ૧૮

સમતાએ આત્માને આપેલો ઉપાલમ્મ.

સુગુણ સનેહા સ્વામિ મહેલે પધારો,	
વિનતડી અવધારો.	કૃપાણુ, મહેલે પધારો.
શરીએ શરીએ સ્વામી કુલડાં બીછાવું,	
તારણ નવીન સ્યાવું.	કૃપાણુ. ૧
મત નિયમ કરી શરીર શોષાવું,	
લુખાં અલુણાં ધાન્ય ખાવું,	કૃપાણુ;
તારા માટે હું તીરથ કરતી,	
ફાવે તે ડુંગર ફરતી.	કૃપાણુ. ૨
દીવાની થઇને મેં તે દુનિયામાં ખોળ્યા,	
માયાના દરિયા ડાળ્યા,	કૃપાણુ;
પીંપળાને પાણી મેંતા પ્રેમથી રેડ્યાં,	
ઋષિઓને પ્રેમથી તેડ્યા.	કૃપાણુ. ૩

(१८)

माथाना मलुका हुं तो निशदिन गलुती,	कृपाणु;
अथेने प्रेमथी हुं ललुती,	
त्यागी थधनेरे में तो यीवर* त्याग्यां,	
लीक्षानां लोञ्जन माग्यां.	कृपाणु. ४
वनवासी थधने में वाधांभर पेहेथुं,	
यिन्ताये मन मारं थेथुं;	कृपाणु.
ज्यां त्यां जणुं त्यां तो शून्यज लासे,	
दुःख हुं कहुं केनी पासे.	कृपाणु. ५
लाभ मोराशी जवभेनिमां लभती,	
जन्म जरा दुःख जभती;	कृपाणु.
यार गतिमां मारी लाज लुंटाणी,	
दुष्टेये ज्यां त्यां ताणी.	कृपाणु. ६
मारी ँहारे कोणु थदशे प्रीतमज,	
मोठ्यामां राणुं हुवे शरभ शी?	कृपाणु.
मोठाना धरनी मारी लाज लुंटाय,	
तेमां इजेती तारी थाय.	कृपाणु. ७
धरणी विना तमे वेश्याना संगी,	
ज्येकुं जाधने थया लंगी;	कृपाणु.
विषयना प्याला अमी मानीने पीधा,	
वेश्याये जेहलल कीधा.	कृपाणु. ८
समजे तो समजणुं छेहलाभां छेदी,	
गध वेणा न आवे वहेदी;	कृपाणु.
नानो आलुडो नथी पारणे सूतो,	
जेथी समजतो नथी हुं तो;	कृपाणु. ९
वांक गुण्हो शेा मारेरे आव्यो,	
वेरी वेश्याये लमाव्यो;	कृपाणु.

* वस्त्र.

(૧૯)

સુખ અનન્તુ ઘરમાં ન દીકું, વિષ્ણવ્યે ભૂંડ મન મીકું.	કૃપાળુ. ૧૦
વેશ્યા તે નારી કદી થાશે ન તારી, વૈરિણી દુઃખ દેશે ભારી;	કૃપાળુ.
મુખે મીઠી ને મન રાખે છે કાતી, શેલી ખાધી છે તારી છાતી.	કૃપાળુ. ૧૧
ઘણું કહેતારે મને આંસુડાં આવે, શરમ તને શીદ નાવે;	કૃપાળુ.
કહો તે સ્વામિજી હું વૈરાગણુ હોપું, કહો તે નિશદ્દિન રોપું.	કૃપાળુ. ૧૨
નિર્દય થઈ તમે સામું ન જુવો, પોતાની પત તેમાં ખુઓ;	કૃપાળુ.
આવી કુલવટ તમે ક્યાંથીરે રાખી, કયા ભગતે તે ભાખી.	કૃપાળુ. ૧૩
દુષ્ટ ચોરોચ્ચે તમને પકડીને લુટયા, કષ્ટ આપીને ખૂબ કૂટયા;	કૃપાળુ.
ભગીને જુઓ જરા આંખ ઉઘાડી, દષ્ટિને દોષ દૂર કાઢી.	કૃપાળુ. ૧૪
પાયે પડીને એમ વિનંતિ કરું છું, ધ્યાન સદા હું ધરું છું;	કૃપાળુ.
બોલો બોલોને હવે ઉત્તર આપો, ચરણુ કમલમાં થાપો.	કૃપાળુ. ૧૫
ભાન ભાવીને સ્વામીજી બોલો, પ્રેમથી અન્તર બોલો—	
સુગુણી મારી તે મારી.	
કાળ અનંતો મેં ફેગટ ગાળ્યો, ભાવી ટો નહિ ટાળ્યો.	સુગુણી, ૧૬

(૨૦)

આડે મારગે પ્રાણપતિ પધારે,	
બહાલી સ્ત્રી તેને વારે;	સુગુણો.
આજે તેં તારી સેવા બજવી,	
ફરજ સતીની સુણાવી.	સુગુણી. ૧૭
વેશ્યાનો સંગ હુવે કડં ન શાણી,	
સંગત છુરી મેં જાણી;	સુગુણી.
સમતાના સંગે એમ સ્વામિજી આવ્યા,	
તત્ત્વ રમણતામાં ફાવ્યા.	સુગુણી. ૧૮
ગુણ ઠાણે ચોથે સ્વામિજી ચડીયા	
વેશ્યાના હાથ હેઠે પડ્યા—	

અન્તરમાં જીવ્યો વિચારી.

લેટ દૃષ્ટિએ ભિન્નતા યોધી,	
લીધું સત્યજ ઘટ શોધી.	અન્તરમાં. ૧૯
ક્ષાયિકલાવે નિજ ધરને તપાસી,	
જ્ઞાનથી કીધું પ્રકાશી;	અન્તરમાં.
ક્ષપક શ્રેણિએ મહેલે ચડંતા,	
ક્ષાયિક લખિંધ વરંતા.	અન્તરમાં. ૨૦
શક્તિ વ્યાકત ઘટ અન્તર જાગી,	
સુખ વિલસે મહાલાગી;	અન્તરમાં.
પુદ્ગલ સંગ નિવારી સમયમાં,	
તન્મય રૂપ શુદ્ધ પામે.	અન્તરમાં. ૨૧
આતમ નર નારી સમતા સંયોગ,	
ભોગવે શાશ્વત ભોગ;	અન્તરમાં.
મળીયો સમય લેખે એમજ આવે,	
બુદ્ધિસાગર શિવ દાવે.	અન્તરમાં. ૨૨

(૨૧)

ગહુંલી ૧૯

અવલી વાળી.

કહેજો પડિત તે કોણુ નારી, વીસ વરસની અવધ વિચારી,	
દાય પિતાએ તેહુ નીપાઈ, સંઘ ચતુર્વિધ મનમાં આઈ.	ક. ૧
કીડીએ એક હાથી જાયો, હાથી સામે સસલો ધાયો-	ક. ૨
વિણ દીવે અજવાળું ધાય, કીડીના દરમાં હાથી જાય.	ક. ૩
વરસે આગને પાણી દીપે, કાયર મુલટના મદ જીપે.	ક. ૪
તે ઘેટીએ બાપ નીપાયો, તેણે તાસ જમાઈ જાયો.	ક. ૫
મેહ વરસંતાં બહુ રજ ઉડે, લોહ તરેને તરણું યુડે.	ક. ૬
તેલ ફીરેને ધાણી પિલાય, ધંટી દાણે કરીએ દલાય,	ક. ૭
પંક જરેને સરોવર જામે, ભામે માણસ તિહાં ધણા વિસામે.	ક. ૮
ખીજ ફલેને સાખા ઉગે, સરોવર આગળ સમુદ્ર ન પુગે.	ક. ૯
પ્રવહણ ઉપર સાગર ચાલે, હરણુતણે બગે કુંગર હાલે.	ક. ૧૦
એહનો અર્થ વિચારી કહેજો, નહિતર ગર્વ કોઈ મત કરજો.	ક. ૧૧
શ્રીનયવિજય વિબુધનો શિષ્ય, કહી હરિયાલી મનજગીશ.	ક. ૧૨
એ હરિયાલી જે નર કહેશે, જસવિજય કહે તે સુખ લેશે.	ક. ૧૩

ગહુંલી ૨૦

વ્યાપારી ઉપર.

(ઝોધયજી સદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

વ્યાપારી વ્યાપારે મનડું વાળજો,
 કરજો ઉત્તમ સદ્વસ્તુ વ્યાપારજો;
 કપટ કરીને છેતરજો સહુ કર્મને,
 છેતરવા નહિ જીવોને તલભારજો. વ્યાપારી. ૧

(૨૨)

વિવેક દૃષ્ટિથી સહુ વસ્તુ દેખજે,
 સુખકર સારી વસ્તુનો કર પ્યારજે;
 દાન દયા સંયમ શીયલને સત્યતા,
 સમતા આદિ વસ્તુનો સ્વીકારજે. વ્યાપારી ૨
 સોદાગર સદ્ગુરુજી સાચા માનજે,
 લોભાદિક ચોરોનો કરજે ખ્યાલજે;
 લાભ મળે તે સાચવજે ઉપયોગથી,
 અન્તર દૃષ્ટિને કરજે રખવાળજે. વ્યાપારી. ૩
 સ્યાદ્વાદ દૃષ્ટિનાં કરજે ત્રાજવાં,
 સહુનશીલતા કાતર સારી રાખજે;
 ગજ રાખો વ્યાપારી આતમ જ્ઞાનનો,
 સ્થિરતા ગાદી ખેશી સાચું ભાખજે. વ્યાપારી. ૪
 પ્રતિકમણના રોજમેળથી દેખજે,
 દીવસમાં શુ' મળીયો લાભાલાભજે;
 ખાદ્ય લક્ષ્મીની ચંચલતાને વારજે,
 જલતું બિન્દુ પડિયું જેણું ડાભજે. વ્યાપારી. ૫
 દુઃખને પણ સુખ માની હિમ્મત ધારજે,
 પરપરિણતિ વેશ્યાનો સંગ નિવારજે;
 ક્ષાયિક ભાવે દાનાદિક ગુણુ લાભથી,
 જન્મ જરાનાં દુઃખ નાસે નિર્ધારજે. વ્યાપારી. ૬
 માયાના વ્યાપારે ત્યાગી જ્ઞાનથી,
 અન્તરના વ્યાપારે ધરજે ધ્યાનજે;
 બુદ્ધિસાગર અનંત સુખડાં સમ્પજે,
 આતમ થાવે સિદ્ધ બુદ્ધ ભગવાનજે વ્યાપારી. ૭
 ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:

(૨૩)

ગહુંલી ૨૧

સદ્ગુરુ સેવાપર.

(વૈદરલી વનમાં વલવલે. એ રાગ.)

સેવો સદ્ગુરુ પ્રાણીયા, સંત સેવ્યાથી સુખ;	
કોટી જન્મની કલ્પના, ટળે કર્મનાં દુઃખ.	સેવો. ૧
આદિત્યવાર ઉપાસીએ, રૂડા આતમરામ;	
સોમે સમતા શાંતિથી, કરિએ ધર્મનાં કામ.	સેવો. ૨
શુદ્ધ બુદ્ધ પરમાતમા, બુધવારે સેવ;	
ગુરુવારે ગુણ ગાઈએ. જ્ય જ્ય ગુરુદેવ.	સેવો. ૩
શુક્રવાર સોહામણો, સુણો સૂત્ર સિદ્ધાંત;	
જાગે જ્યોતિ જ્ઞાનની, ટળે ભવની ભ્રાંત.	સેવો. ૪
શૂરા થયે જ્ઞાનમાં કીજે સંતનો સાથ;	
શનિવારે શુભ આતમા, કીજે હીરો હાથ.	સેવો. ૫
કહેણી રહેણી રાખીએ, રટો આતમરામ;	
બુદ્ધિસાગર ભાવથી, લાગો સદ્ગુરુ પાથ.	સેવો. ૬

ગહુંલી. ૨૨

પર્યુષણ વિષે.

છરે પરવ પબ્ધસણ આવીયાં, તમે ધર્મ કરો નરનાર,	
ગુરુવાણી સુણો એકચિતથી, જેથી પામે ભવજલપાર.	છરે. ૧
દેવ દર્શન ઠંક દો કીજીએ; પ્રભુ પૂજા કરીએ સાર,	
પાપારંભનાં કામે ટાળીએ, કરો ધર્મતણો વ્યાપાર.	છરે. ૨
આઠ દીવસ પુણ્યે પામતાં, કરો શક્તિપણે ઉપવાસ,	
શીલ પાળીએ શુભ ભાવથી, કદી જુહું ન યોદ્ધીએ ખાસ.	છરે. ૩

(૨૪)

પ્રતિક્રમણ દો ટંકતું કરો, નહીં રમીએ કદી જીગર,	
વારંવાર પજીસણ નહીં મળે, લડી માનવનો અવતાર.	જીરે. ૪
જેવું કરશો તેવું પામશો, જાણો આ સંસાર અસાર,	
જીવ એકલો આંચો એકલો, જશે પરભવમાં નિરધાર.	જીરે. ૫
પાપ કર્મ કરી ધન મેળવ્યું, તેતો સાથ ન આવે લગાર,	
ચેત ચેત ચેતાણું જીવડા, તને સાન ન આવે લગાર.	જીરે. ૬
ઘડી લાખ ટકાની વહી જશે, નહીં મળશે ટાણું ગમાર,	
રૂડં પરમ પજીસણ સેવતાં, બુદ્ધિસાગર જય જયકાર,	
સહુ સંઘમાં હર્ષ અપાર.	જીરે. ૭

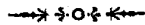
ગહુંલી ૨૩

હિતશિક્ષા.

(ઓધવજી સદ્દેશો કહેશે શ્યામને. એ રાગ.)	
સુખદાયક હિત શિક્ષા સાચી સાંભળો,	
ધરજો મનમાં હેત ધરી નરનારજો;	
પ્રભુ ભક્તિ શ્રદ્ધાથી સુખડાં પામશો,	
હરતાં ફરતાં ગણજો મન નવકારજો.	સુખ. ૧
નિન્દા ચાડી સુગલી કરવી વારજો,	
દ્વેષ કરો નહિ શત્રુપર તલભારજો;	
આળ ન દેવું પરના ઉપર વૈરથી,	
પેટ ભરીને કરશો નહીં આહારજો.	સુખ. ૨
નિજ શક્તિ અનુસારે લક્ષ્મી ધર્મમાં,	
વાપરવી લાહી માનવ ભવ અવતારજો;	
હુળી મળી સંપીને ધરમાં ચાલવું,	
ધરમાં કરવો નહિ ખટપટથી ખારજો.	સુખ. ૩

(૨૫)

દીન દુઃખી અન્ધાપર કરૂણા કીજીએ, પર ઉપકારે પાપકર્મનો નારા જો; મનમાં પણ યુરૂં નહિ પરનું ચિંતવો, સારામાં સારૂં છે ધર વિદ્યાસ જો.	સુખ. ૪
સુખની વેળા ભાગ્યથકી જો સંપન્ને, ત્યારે મનમાં કરવો નહિ અહંકાર જો; દુઃખની વેળા દિલગીરીને ત્યાગીએ, એક અવસ્થા રહે નહીં સંસાર જો.	સુખ. ૫
જીગારીની સંગત કીજો નહીં કદી, કુમિત્રોની સોખત દુઃખ દાતાર જો; કડવી પણ હિતશિક્ષા મનમાં ધારવી, પરનારી વેશ્યાનો તજશો ધ્યાર જો.	સુખ. ૬
માતપિતાની ભક્તિ કરીએ ભાવથી; સંકટ પડતાં કરવી પરને સહાય જો, નાત જાતના સામા પડીએ નહિ કદી, નિત્ય સવારે લાગો ગુરૂને પાય જો.	સુખ. ૭
વચન વિચારી યોલો બહુ મીઠાશથી, મોટા જનનું સાચવવું બહુ માન જો; ગંભીર મનના થાશે સુખડાં સંપન્ને, સદ્ગુરૂ ગુણનું કરવું જગમાં જ્ઞાન જો.	સુખ. ૮
સમય સૂચકતા સમતા રાખી ચાલીએ, ધર્મશાસ્ત્રનો ધરજો મન આચાર જો; યુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ સંગત કીજીએ, પામો તેથી ભવસાગરનો પાર જો.	સુખ. ૯

(૨૬)

ગહુંલી. ૨૪

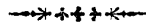
પતિવ્રતા સ્ત્રી વિષે.

(ઓધવજી સદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

- પતિવ્રતા પ્રમદાના ધર્મો સાંભળો,
 પ્રભાત કાલે વહેલી ઉઠ નાર જો;
 મહામંત્ર પરમેષ્ઠીના મનમાં ગણુ,
 દિન કૃત્યોનો કમથી કરે વિચાર જો. પતિવ્રતા. ૧
- પ્રતિદિવસ લઘુતાથી વિનયે વર્તતી,
 પ્રેમે પડતી સાસુ સસરા પાય જો;
 ધરનાં કાર્ય કરે યતનાથી દેખીને,
 વૃદ્ધ બાલને ખવરાવીને ખાય જો. પતિવ્રતા. ૨
- નણુંદ જોડાણી જોડ દીયર ને દાસીઓ,
 વર્તે સદાચરણથી સહુની સાથ જો;
 ઠપકા મહેણાં સહન કરે સહુ પ્રીતથી,
 નવરાશે ભજતી તે ત્રિભુવન નાથ જો. પતિવ્રતા. ૩
- બાલક બચ્ચાંને જાળવતી પ્રેમથી,
 કદી ન કરતી કુટુમ્બ સાથે ખાર જો;
 મોટું પેટ કરીને સહુનું સાંભળે,
 પર પુરૂષથી કદી કરે નહિ ખ્યાર જો. પતિવ્રતા. ૪
- મીઠાં વચને બોલે સહુની સાથમાં,
 સુખ દુઃખ વેળા મન રાખે સમભાવ જો;
 ધરની વાતો દ્વેષી આગળ નહીં કરે,
 ધર્મ કર્મનો કરતી મનમાં લહાવ જો. પતિવ્રતા. ૫
- નહિ પંજેજો પતિને હુડીલી થઈ કદી,
 સંકટ પડતાં પતિને કરતી સહાય જો;

(૨૭)

આપ્ત આવે પતિને ધીરજ આપતી, આળ ચડે તેવા સ્થાને નહીં જાય જો.	પતિવ્રતા. ૬
છેલછબીલી બનીઠણીને નહીં ફરે, લોક વિરૂદ્ધ વર્તે નહીં કંઠે પ્રાણુ જો; લાજ ધરે મોટાની કુલવટ સાચવી, પતિઆજ્ઞા લોપે નહિ સુખની ખાણુ જો.	પતિવ્રતા. ૭
દેવ ગુરૂને વંદન કરતી ભાવથી, સદ્ગુરૂ વચનામૃત સાંભળતી પ્રેમ જો; બ્રહ્માં વ્રતોને પ્રાણાંતે પણ પાળતી, સતીવ્રતોને સાચવતી ધરી નેમ જો.	પતિવ્રતા. ૮
ધર્મ કર્મમાં સર્વ જનોને જોડતી, બાલક બાલીકાને દેતી ઓધ જો; ઠપકો પતિ આવે તે સર્વે સાંભળો, પતિના સામું ઓલે નહિ ધરી કોધ જો.	પતિવ્રતા. ૯
સુલસા ચંદનખાલા સીતા રેવતી, દમયંતી સુભદ્રા શુભ અવતાર જો; બુદ્ધિસાગર સતીઓ એવી શોભતો, પાળો શીયળ કુળવંતી શુભ નાર જો.	પતિવ્રતા. ૧૦

ગહુલી ૨૫

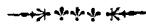
સદ્વા વિષે.

(ઓધવળ સંદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

સદ્વામાં બરો છે સબજન સાંભળો, ચિંતાતુર મનડું રહેવે નિશાદિન જો; આશા તૃણ્યા વૃદ્ધિ દુઃખડાં સંપજો, કુવ્યાપારે મુરખ પર આધીન જો.	સદ્વામાં. ૧
---	-------------

(૨૮)

લોભતણા નહિ થોભ જુગારે જાણીએ,	
ઘડી ઘડીમાં રંગ ઘણા બદલાય જો;	
ખીજો ધંધા સુજો નહિ સટ્ટાથડી,	
સર્વે વાતે પુરો વ્યસની થાય જો.	સટ્ટામાં. ૨
મજો નહિ શાંતિ એ સટ્ટા સંગથી,	
જગો અવસ્થા સટ્ટાની અવધાર જો;	
જોષ જુએ કોઈ સટ્ટાના વ્યાપારમાં,	
ભિક્ષા હાંદલુ સીકે ચઢે નહિ યાર જો.	સટ્ટામાં. ૩
ચંચળ લક્ષ્મી સટ્ટાના વ્યાપારથી,	
સમજો સમજી મનમાં નરને નાર જો;	
ત્યજો વ્યસન સટ્ટાનું સમજી સત્યને,	
કરો પ્રતિજ્ઞા ગુરૂ પાસે નિરંધાર જો.	સટ્ટામાં. ૪
લોભી લક્ષ્મી લાલચથી ફૂટાય છે,	
ત્યાગો જૂગડું સટ્ટાના વ્યાપાર જો;	
બુદ્ધિસાગર ન્યાયોપાર્જિત વિત્તથી,	
પ્રગટે ધર્મની બુદ્ધિ મંગલમાલ જો.	સટ્ટામાં. ૫

ગહુંલી ૨૬

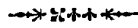
પતિવ્રતાસ્ત્રી વિષે હિતશિક્ષા.

(ઓધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

સાચી શિક્ષા સમજી સ્ત્રીને સાનમાં,	
કદી ન કરવો પ્રાણપતિપર કોધ જો;	
સાસુ સસરાની હિતશિક્ષા માનવી,	
પુત્ર પુત્રીને કરવો સારો ઓધ જો.	સાચી. ૧
પતિઆજ્ઞાએ કારજ સહુ ધરતું કરે,	
નિંદા લવરી કરે નહીં તલભાર જો;	

(૨૯)

પર પુરૂષની સાથે પ્રીતિ નહીં કરે, પતિદુઃખે દુઃખી શીલવંતી નાર જો.	સાચી. ૨
પુત્ર પુત્રીઓ પ્રેમે પ્રમદા પાળતી, લડે નહીં ઘરમાં કોઈની સાથે જો; નિત્ય નિયમથી ધર્મ કર્મ કરતી રહે, સમરે પ્રેમે ત્રણ ભુષનના નાથ જો.	સાચી. ૩
લગ્ન રાખી બોલે મોટા આગળે, લક્ષ્મી જેવી તેણું ભોજન ખાય જો; લોક વિરૂદ્ધ વર્તે નહિ કુળવટ સાચવી, કુલદા સ્ત્રીની સાથે ક્યાંય ન જાય જો.	સાચી. ૪
સમતા રાખે સહુ કારજ કરતાં થકાં, શિક્ષા દેતાં કદી નહીં અકળાય જો; ગંભીરતા રાખી વર્તે સંસારમાં, એવી સ્ત્રીના સદ્ગુણ સર્વે ગાય જો.	સાચી. ૫
દેવ ગુરૂને ધર્મે ભક્તિ જેહુની, સંકટ આવે પતિને કરતી સહાય જો; બુદ્ધિસાગર શીયળ પાળે પ્રેમથી, શીયળવંતી નારી સુખડાં પાય જો.	સાચી. ૬

ગહુંલી. ૨૭

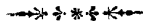
સ્ત્રીધર્મ વિષે હિતશિક્ષા.

(ઓધવજી સદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

શાણી સ્ત્રીને શિખામણુ છે સહુજમાં,
શીયળ પાળો મનમાં ધારી ટેક જો;

(૩૦)

શ્રદ્ધા ભક્તિ વિનય વિચારે ચાલવું, સત્યાસત્યનો મનમાં કરી વિવેક જો.	શાણી. ૧
દયા દાન આભૂષણને કંઠે ધરો, કોધાવેશે કદી ન દેવી ગાળ જો; દેરાણી જોડાણી સાથે સંપીને, વર્તે કરતી કુટુંબની સંભાળ જો.	શાણી. ૨
કૂળ લક્ષ્મીથી કુંડી થાય ન જ્ઞાનકો, પ્રાતઃકાળે પડતી સાસુ પાય જો; અભક્ત્ય ભક્ષણ પ્રાણાંતે પણ નહીં કરે, દેવગુરનાં દર્શન કરીને ખાય જો.	શાણી. ૩
રડવું રોવું નિર્લજ્જ વાણી ભાખવી, કરતી તેનો સત્ય ટેકથી ત્યાગ જો; સારી સ્ત્રીની સોળત કરતી પ્રેમથી, વીતરાગ ધર્મે વર્તે મન રાગ જો.	શાણી. ૪
પાડોશીની સાથે વર્તે પ્રેમથી, પર પુરૂષની સાથે હાસ્ય નીવારજો; મિષ્ટ વચન મમતાથી હરખે ઘોલતી, ધન ધન એવી સ્ત્રીનો જગ અવતાર જો.	શાણી. ૫
નિંદા અઘડા વેર ઝેરથી વેગળી, સહુના સારામાં મનકં હરખાય જો; “ભુદ્ધિમાગર” બાળક ગુરૂણી માત છે, સારી સ્ત્રીથી કુટુંબ સુખીયું થાય જો.	શાણી. ૬

(૩૧)

ગહુંલી ૨૮

પુત્રીને માની શિખામણ.

(ઓધવજી સંદેશો કહેજે શ્યામને. એ રાગ,)

શિક્ષા ખાલીકાને માતા આપતી, સંગત સારી ખાલીકાની રાખજે; કરો વિનય મોટાને હરખી હેતથી, કુરુણાને મનથી કાઠી નાંખજે.	શિક્ષા. ૧
ભણવી વિદ્યા ચીવટ રાખી વહુલથી, કદી ન રાખો ગાળ દેવાની ટેવ જો; વહેલાં ઉઠી અભ્યાસે મન વાળવું, માત પિતાની કરવી પ્રેમે સેવ જો.	શિક્ષા. ૨
માત કહે તે કાર્યો કરતી પ્રેમથી, માત પિતાને કરતી નિત્ય પ્રણામ જો; નવરી આથડતી નહિ પરના આંગણે, દેવગુરને સ્મરવા શુદ્ધ પ્રણામ જો.	શિક્ષા. ૩
રોવું રીસાવું નહિ હઠથી દીકરી, જીકું ચોરી ચુગલી કરજે ત્યાગ જો; વિદ્યાની ખામીથી મૂર્ખી સહુ કહે, કરજે સાચો ધર્મમાર્ગથી રાગ જો.	શિક્ષા. ૪
નિત્ય નિયમથી સહુ કૃત્યો કરવાથકી, હળવે હળવે કાર્યો સર્વે થાય જો; બુદ્ધિસાગર શિક્ષા માની માનતાં, દીકરી ગુણિયલ કુટુંબમાંલિ ગણાય જો.	શિક્ષા. ૫

(૩૨)

ગહુંડી. ૨૯

સમાધિ પદ.

(ઝોધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને. ઝે રાગ.)

અન્તરના અલખેલા સાહિબ રીજશે, ત્યારે મારાં સઘળાં કારજ સિદ્ધ જો; અષ્ટ સિદ્ધિ ઘટમાં પ્રગટે છે ધ્યાનથી, દાન ગુણોતું પોતાને પરસિદ્ધ જો.	અન્તર. ૧
યમ નિયમ આસન ને પ્રાણાયામથી, શરીર શુદ્ધિ થાશે ચિત્ત પવિત્ર જો; પદ્માસન સિદ્ધાસન વાળી ઝેસજો, સુષુમ્ણા ભેદક આસનની રીત જો.	અન્તર. ૨
પ્રત્યાહારે ચિત્તની સ્થિરતા સંપજો, ધારણાથી ધારો અન્તર દેવ જો; ધ્યાનભેદ સમજોને ધ્યાને ધ્યાનઝે, અન્તર આતમ પરમાતમની સેવ જો.	અન્તર. ૩
નિર્વિકલ્પ સમાધિરૂપે સંપજો, સુખનો દરિયો ગુણથી ભરીયો પૂર જો; અલખ દશાની અવિચલ રચના લાગતાં, નિર્મલ નિરખે નયણ આતમ તૂર જો.	અન્તર. ૪
સહજ સમાધિ મોટી મનમાં માનીઝે, વળજો ઝેની વાટે બહેલા વીર જો; હો મેરૂ પણ ચિત્ત ચંચલતા નથી હુવે, ધ્યાન દશા ઝેવી વર્તે તો ધીર જો.	અન્તર. ૫
અનેકાન્તદષ્ટિથી આતમ ઝોળખી, પૂજો ધ્યાવો ગાવો શ્રી ભગવાન જો;	

(૩૩)

નિર્નામી પણ અનેક નામો એહનાં, પર દર્શનમાં સહુ ધ્યાવે છે ધ્યાન જો.	અન્ટર. ૬
સાત નયોથી સ્વરૂપ સમજો આત્મતું, સાક્ષેપે પર દર્શન આત્મ સમાયજો; સ્યાદ્વાદ સત્તાથી પૂરણુ પામીએ, ભેદભાવ ઝઘડો ત્યારે દૂર થાય જો.	અન્ટર. ૭
અન્ટર સ્વામી સમજ્યા વિણ શું સેવના, અદ્વા ભક્તિ પ્રીતિથી પરખાય જો; શબ્દ સૃષ્ટિ વિકલપ શમ્યા નિજ શુદ્ધમાં, બુદ્ધિસાગર અન્ટર્યામી ગાય જો.	અન્ટર. ૮

ગહુંલી. ૩૦

પુરુષના ધર્મ વિષે.

(ઓધવજી સંદેશો કહોજો શ્યામને. એ રાગ.)

સદ્ગુરુ દે છે શિક્ષા શિષ્ય પ્રતિ મુદ્દા, નમન કરીને શિષ્ય મુણે કર જોડ જો; સર્વ જીવની સાથે મૈત્રી ભાવના, કદી ન કરજો યોગી યતિથી હોડ જો.	સદ્ગુરુ. ૧
સુખ દુઃખમાં સમભાવે આયુષ્ય ગાળતું, વંદક નિંદક ઉપર સરખો ભાવ જો; સદુપદેશે હિત સઘળાતું સાધવું, ભવ જલધિને તરવા શરીર નાવ જો.	સદ્ગુરુ. ૨
શુદ્ધ ક્રિયાથી કર્મ કલંક વિદારવું, દોષીના દોષોનો કરવો નાશ જો; પ્રાણાંતે પણ જીવદયાને પાળજો, સત્યદેવ સદ્ધર્મે ધર વિદ્યાસ જો.	સદ્ગુરુ. ૩

(૩૪)

ગુરૂની આજ્ઞા કોઈ ન કાળે ત્યાગવી, સત્ય ધર્મમાં કદી ન કરવો સ્વાર્થ જો; વિનયવંત શિષ્યો સદ્ગુણને પામતા, પડે પિણ્ડ પણ છોડા નહિ પરમાર્થ જો.	સદ્ગુરૂ. ૪
મહાવ્રતોને ધારી આતમ ધ્યાનમાં, રમજે જેથી જાગે અન્તર જ્યોત જો; અન્તર્યામી પરમાતમની પ્રાપ્તિથી, હોવે કેવલજ્ઞાને સત્ય ઉદ્યોત જો.	સદ્ગુરૂ. ૫
અનેકાન્તદર્શનથી આતમ ઝોળખે, અન્તર્મુખતા વૃત્તિની તબ હોય જો; આતમસ્વરૂપે ખેલે શુદ્ધ સ્વભાવથી, તત્ત્વરમણથી નડે ન કોને કોઈ જો.	સદ્ગુરૂ. ૬
ગુરૂ વચનામૃત પામે શિષ્ય સુપાત્ર જે, ગુરૂ ભક્તિથી શક્તિ પ્રગટે સર્વ જો; સદ્ગુરૂગમથી જ્ઞાન સફલતા જાણીએ, નાશે તેથી વિષય વાસના ગર્વ જો.	સદ્ગુરૂ. ૭
રાગી દ્રેષી ગુરૂ નિન્દક જે પ્રાણીઆ, ધિક્ ધિક્ તેનો માનવ અવતાર જો; બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ દર્શન દોહીલું, પાસી પ્રાણી ઉતરે ભવની પાર જો.	સદ્ગુરૂ. ૮

ગહુ'લી. ૩૧

શિષ્યને સદ્ગુરૂની શિક્ષા.

(ઝોધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

સમજી નરને શિખામણ છે સાનમાં,
કરે નહિ પર લલના સાથે ખ્યાર જો;

(૩૫)

- હાંસી કંકા પર સ્ત્રી સાથે નહીં કરે,
કામી નરનો ધિક્ ધિક્ અવતાર જો. સમજુ. ૧
- છેલછપીસો કુલ કલંકી નહીં હુવે,
વિચારીને બોલે સારા બોલ જો;
કહેતો જેવું તેવું મનથી પાળતો,
એવા નરનો જગમાં વધતો તોલ જો. સમજુ. ૨
- મદિરાપાની લાંપટ સંગત નહીં કરે,
કુલવટથી ચલવે જગમાં વ્યવહાર જો;
ન્યાયવૃત્તિથી ધંધો કરતો સત્યથી,
ન્યાયલક્ષ્મીના ભોજનથી આહાર જો. સમજુ. ૩
- સહુની સાથે વર્તે મૈત્રીભાવથી,
માત પિતાને નમન કરે હિત લાય જો;
મોટા જનનું માન કરે તે પ્રેમથી,
કલંક આળ ચઢે ત્યાં કદી ન જાય જો. સમજુ. ૪
- આડે રસ્તે લક્ષ્મી ખરચે નહીં કદી,
જ્ઞાત જાતિનો કરે તેહ ઉદ્ધાર જો;
દુઃખી દીનને સહાય શક્તિથી આપતો,
કુટુંબ જનની સાથે રાખે ધ્યાર જો. સમજુ. ૫
- પૂજ્ય ગુરૂને વંદન કરે બહુ ભાવથી,
સદ્ગુરૂ શિક્ષા શ્રવણ કરે હિત લાય જો;
વૈયાવચ્ચ કરે શ્રી સદ્ગુરૂરાયનું,
સાધર્મીને દેખી મન હુરખાય જો. સમજુ. ૬
- પુત્ર પુત્રીને સમજણ આપે પ્રેમથી,
ગંભીર મનથી વર્તે સહુની સાથ જો;
નવરાશે વાંચે છે પુસ્તક ધર્મનાં,
ભજે જિનેશ્વર ત્રણ ભુવનના નાથ જો. સમજુ. ૭

(૩૬)

કુટુંબ જનમાં કલેશ વધારે નહિ કદી, ભાઈ બેનની સાથે રાખે પ્રેમ જો; બ્રહ્માં પ્રતાને પ્રાણાંતે ત્યાગે નહીં, દયા ધર્મથી જીવ પર રાખે રહુમ જો.	સમજી. ૮
મિથ્યા કુચુર સંગત વારે જ્ઞાનથી, જિનેશ્વરના ધર્મ વર્તે ટેક જો; લોક વિરુદ્ધને દેશ વિરુદ્ધને ત્યાગતો, જૈન ધર્મથી વિરુદ્ધ ત્યાગ વિવેક જો.	સમજી. ૯
ક્રોધ કરીને પ્રમદા માર ન મારતો. પ્રાણાંતે પણ વેશ્યા ઘેર ન જાય જો; મુનિ નિંદા અપમાન કરે નહિ સ્વપ્નમાં, સાધુ જનને દાન કરે હિત લાય જો.	સમજી. ૧૦
આય પ્રમાણે ખર્ચ કરે વિવેકથી, કુટુંબ જનને કરે નીતિના બોધ જો; જીગટું સદા ચોરી વ્યસનો ત્યાગતો, ઘડી ઘડીમાં કરે નહિ તે ક્રોધ જો.	સમજી. ૧૧
ધર્મ કરતાં વારે નહીં નિજ નારીને, સુખ દુઃખમાં સમભાવે કાઢે કાળ જો; નિંદા લવરી અદેખાઈને ત્યાગતો, સજ્જન મુખથી કયુ ન દેવે ગાળ જો.	સમજી. ૧૨
ધર્મોદ્ધારક દીન દયાળુ થાવશે, જિન શ્રદ્ધાલુ જીવદયા પ્રતિપાલ જો; જીવસિંહાગર પુરૂષ એવા પાકશે, ત્યારે થાશે જૈનધર્મ ઉદ્ધાર જો.	સમજી. ૧૩

(૩૭)

ગહુંલી. ૩૨

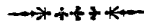
લક્ષાધિપતિઓને હિતશિક્ષા.

(ઓધવજી સદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

- હું લક્ષાધિપતિઓ જગમાં શું રળ્યા,
ક્યાંથી આવ્યા ને ક્યાં જાશો ભવ્ય જો;
શાને માટે જન્મ્યા જાગી જાણુજો,
સમજો જગમાં શું સારું કર્તવ્ય જો. હું લક્ષા. ૧
- શેર એક દારૂનો નીશો જે ચઢે,
લાખોપતિને તેણું ધનતું ઘેન જો;
ધનના ઘેને ઘેરાયો અહુંકારમાં,
એવા નરને સમતાતું નહિ એન જો. હું લક્ષા. ૨
- ગાડી વાડી લાડીમાં ગુલતાન છે,
પૈસા માટે પાપ કરે નિશાદિન જો;
વૈરાગ્યે મન વાળે ક્યાંથી પ્રાણુયા,
વ્યાપારે વર્તે વૃત્તિ લયલીન જો. હું લક્ષા. ૩
- પૈસાને પરમેશ્વર માન્યો પ્રેમથી,
સ્ત્રીને ગુરૂ માની કરતા તસ સેવ જો;
રાત દિવસ લોભે લલચાયો લાલચુ,
એક ચિત્તથી સેવે નહિ જિનદેવ જો. હું લક્ષા. ૪
- ધર્મ કર્મને મૂકી ક્યાં અથડાઓ છો,
પદવી પુરૂછ મળતું શું ઉપમાન જો;
દુનિયાના માને શું મન મલકાઓ છો,
લક્ષ્મી દેખી શું થાયો ગુલતાન જો. હું લક્ષા. ૫
- મરતાં લક્ષ્મી સાથ ન આવે જાણુ જો,
હાય હાય કરતો જાઇશ તું એક જો;

(૩૮)

લક્ષ્મી લાલચ લોભ વધે છે સોગણા, સત્યાસત્યનો દીલમાં કરો વિવેક જો.	હું લક્ષા. ૬
લક્ષ્મીધપતિઓની રાખો થઈ ઘણી, મરતાં તેવી રાખ તમારી થાય જો;	
ચેતો ચેતો વૈરાગી થઈ જાગજો, નહિ ચેતો તે પાછળથી પસ્તાય જો.	હું લક્ષા. ૭
સાત ક્ષેત્રમાં લક્ષ્મી ખર્ચો ભાવથી, દુઃખી જનનો કરજો ઝટ ઉદ્ધાર જો;	
ફાગર લક્ષ્મી ખર્ચો નહીં કુક્ષેત્રમાં, પુણ્ય કર્યાથી સ્વર્ગાદિક અવતાર જો.	હું લક્ષા. ૮
શરીર ન્યાડુ લક્ષ્મી ન્યારી છેવટે, એકીલો જીવ જાશે કોઈ ન સાથ જો;	
ધર્મ કરી લ્યો સદ્ગુરુગમથી પ્રાણિયા, સેવો શ્રી કરણાણુ જિનવર નાથ જો.	હું લક્ષા. ૯
ધર્મ કરતાં સુખીઆ જગમાં પ્રાણિયા, શાંતિ સુખડાં સહેજે તેથી થાય જો;	
બુદ્ધિસાગર અવસર પામી ચેત જો, પામો જલદી શિવસંપદ સુખદાય જો.	હું લક્ષા. ૧૦

ગહુલી. ૩૩

શ્રાવકનું વર્તન.

(ઓધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

શ્રદ્ધાણુ ગંલીર શ્રાવક સુજાણુ છે, જીવ દયાણુ ઘટમાં સત્ય વિવેક જો;	
નવ તત્વાદિકે સમજે ગુરુગમ જ્ઞાનથી, સદાચરણુ શ્રદ્ધાની મનમાં ટેક જો.	શ્રદ્ધાણુ. ૧

(૩૯)

- જિનવર દેવ પ્રહ્યાથી તેહ સનાથ છે,
અનાથ નહીં કહેવાતો શ્રાવકપુત્ર જો;
કરે કમાણી ન્યાયવૃત્તિ સંસારમાં,
સંતોષે ચલવે છે ધરતું સૂત્ર જો. શ્રદ્ધાળુ. ૨
- મુનિની પાસે વ્રત ઉચ્ચરતો ભાવથી,
લીધાં તેવાં વ્રત પાળે ગુણુવાન જો;
સાધર્મીને દેખી મન હરખાય છે,
ભક્તિથી કરતો તેનું ખહુમાન જો. શ્રદ્ધાળુ. ૩
- સત્ય મનોરથ મુનિવ્રતના હીલમાં કરે,
કારાગૃહ સમ જાણે આ સંસાર જો;
જલ પંકજવત્ ન્યારો અન્તરથી રહે,
ધન્ય ધન્ય તેવા શ્રાવક અવતાર જો. શ્રદ્ધાળુ. ૪
- વ્યવહારે સમકિતની શ્રદ્ધા સાચવે.
જૈન ધર્મની વૃદ્ધિમાં લયલીન જો;
સાત ક્ષેત્રમાં લક્ષ્મી ખર્ચે ભાવથી,
સંકટ પડતાં કદી ન થાવે હીન જો. શ્રદ્ધાળુ. ૫
- મદ્ગુરૂ મુનિને ખમાસમણુ દે ભાવથી,
ગુરૂસાક્ષીએ કરતો પ્રત્યાખ્યાન જો;
પ્રતિક્રમણુ સામાયક સમજીને કરે,
ધર્મ કર્મમાં નિશદિન રહે ગુણતાન જો. શ્રદ્ધાળુ. ૬
- નિન્દા લવરી ચાડી ચુગલી નહિ કરે,
પ્રિય સાચથી બોલે રૂડા બોલ જો;
ચોરી જારી પાપ કરે નહિ સ્વપ્નમાં,
જૈન ધર્મનો વધતો તેથી તોલ જો. શ્રદ્ધાળુ ૭
- જિનપ્રતિમાને પૂજે જે ખહુમાનથી,
જિનની આજ્ઞાએ સમજે તે ધર્મ જો;

(૪૦)

દાન દિધે મુનિવરે જે બહુમાનથી, એવા શ્રાવક પામે શાશ્વત શર્મ જે.	શ્રદ્ધાળુ. ૮
તન મન ધનથી જૈન ધર્મ વૃદ્ધિ કરે, ગુરૂ આણાયે ધર્મ કરે સુખકાર જે; બુદ્ધિસાગર શ્રાવક એવા પાકશે, ત્યારે થાશે જૈન ધર્મ ઉદ્ધાર જે.	શ્રદ્ધાળુ. ૯

ગહુલ્લી. ૩૪

વ્યવહાર ધર્મારાધન વિષે.

(એધવણ સંદેશો કહેજે શ્યામને. એ રાગ.)

સાચી શિક્ષા સાંભળજે સહુ બહુલથી, નય વ્યવહારે ધરવો ધર્મચાર જે; પુષ્ટાલમ્બન નિમિત્ત કારણ સેવના, એહીજ વ્યવહારે વર્તો સુખકાર જે.	સાચી. ૧
દેવગુરૂની શ્રદ્ધા સાચી રાખજે, ધર્મ ક્રિયાથી નિર્મલ આતમ થાય જે; સમજે હેતુ ધર્મક્રિયાના ભાવથી, ધર્મક્રિયામાં અભ્યાસી સુખ પાય જે.	સાચી. ૨
ઉદમની બળવત્તા સાચી માન જે, ધર્મોદમથી સફલ હુવે અવતાર જે; શૂરા થઇને આળસ ત્યાગી સેવીએ, જૈન ધર્મને ભવોભવમાં સુખકાર જે.	સાચી. ૩
ભવિતવ્યતા માનતાં એકાંતથી, આલસનું ધર બનશે સજ્જન ભવ્ય જે; સેવો ઉદમ સમજે સાચા તત્વને, સંયમ પુષ્ટિ સુંદર છે કર્તવ્ય જે.	સાચી. ૪

(૪૨)

નય વ્યવહારે શાસન ચાલે વીરતું, જંગમ તીર્થાન્નતિ વ્યવહારે થાય જો; શ્રાવક સાધુ ધર્મે પણ વ્યવહાર છે, પૂજા ભક્તિ વ્યવહારે જયકાર જો.	સાચી. ૫
નિશ્ચય નય જાણી તજતાં વ્યવહારને, હોવે તેથી ધર્મ તીર્થ ઉચ્છેદ જો; એ નય માને ધર્મ કર્મની સાધના, નાશે તેથી જન્મ મરણના ખેદ જો.	સાચી. ૬
દુનિયાના વ્યવહારે વર્તો ભાવથી, ધર્મતણા વ્યવહારે શંકા થાય જો; તે પણ મિથ્યા ભ્રમણા જાણી ત્યાગશો, નય વ્યવહારે ઉદ્યમથી સુખ થાય જો.	સાચી. ૭
એ નય માને અનેકાન્તની સિદ્ધિ છે, જ્ઞાનક્રિયાથી શાશ્વત મુક્તિ થાય જો; ધુલ્લિસાગર અંતરમાં અધ્યાત્મથી, વર્તો આહિર વ્યવહારે હિત લાય જો.	સાચી. ૮

ગહુંલી. ૩૫

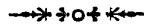
શૂરવીર સાધુ વ્રત પાલે છે તે ઉપર.

(હવે મને હરિ નામશું નેહ લાગ્યો. એ રાગ.)

મુક્તિના પન્થે શૂરવીર ચાલશે રે જાગી, કાયર તો જાય ત્યાંથી ભાગીરે.	મુક્તિ.
સુભરના વેષ પહેરી પવેયો રણમાં તો, ચાલે છે સહુની રે આગે;	

(૪૨)

- ખરાખરીનો જ્યારે ખેલ આવે ત્યારે,
મુઠી વાળીને લીડ ભાગે રે. મુક્તિ. ૧
- સતીનો ડાળ ભલે રાખો સહુ નારીઓ,
પતિની સાથ સતી બળશે;
ભક્તિયું તેલ માગે ખરા ભક્તની,
ભક્તિ તે ભાવમાંહિ ભાગશે રે. મુક્તિ. ૨
- દીક્ષા લેઇને સાધુ કહાવે સહુ,
વીરલા સંયમથી વિચરતા;
કરી કેશરીયાં મોહ હઠાવી,
જય લક્ષ્મી કેઈ વરતા રે. મુક્તિ. ૩
- લીધો વેષ તેને ભજવે છે શૂર જન,
ખોલે છે ખોલ તેણું પાળે;
બુદ્ધિસાગર શૂરવીર સાધુઓ,
શિવપુર સમ્મુખ ચાલે રે. મુક્તિ. ૪

ગાહુંલી. ૩૬

મુનિ સદ્ગુરુ.

(રાગ સવૈયા એકત્રીશા.)

- નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વૈરાગી ત્યાગી શુરવીર,
પંચ વ્રતોને પ્રેમે પાળે, ધર્મ ધ્યાનમાં વર્તે ધીર;
દેશો દેશ વિહાર કરીને, ઉપદેશે છે નર ને નાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૧
- સંઘ ચતુર્વિધમાં જે મહોટા, જિનશાસનમાં જે સુલતાન,
જૈનોન્નતિમાં જીવન ગાળે, ધર્મરતનતું દેતા દાન;
સાચું જંગમ તીર્થ મુનીશ્વર, ભવોદધિ તારે નરનાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૨

(૪૩)

- શ્રાવકને મુનિવરતું અન્તર, છિદ્ધરને સાગર ઉપમાન,
પરમ પ્રભુમાં મુનિવર ભાખ્યા, કરતા [પંડરથાદિક ધ્યાન;
ત્રિજ્ઞાની પણ વીર જિનેન્દર, દીક્ષા લેવે મુનિની સાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૩
- મુનિવર વૈયાવૃત્તે રાચો, કરશો મુનિવરતું ખહુમાન,
મુનિ વિના નહીં સંઘ કહાવે, આવશ્યકમાં મુનિ ભગવાન;
સૂરિ વાચક પણ મુનિવર વેષે, સંઘ ચતુર્વિધના આધાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૪
- વ્રત ઉચ્ચરયાં મુનિની પાસે, આગમમાં ભાખ્યું છે સ્પષ્ટ,
સમકિત ઉચ્ચરણું મુનિ પાસે, નહિ માને તે ભૂલે ભ્રષ્ટ;
દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલજ ભાવે, મુનિમંડળ વર્તે જ્યકાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૫
- સક્ષ ક્ષેત્રમાં મુનિવર શ્રમણી, આલ્યા છે સમજે તે વાત,
તુચ્છ બુદ્ધિ ને વૈર ઝેરથી, કરવો નહિ મુનિપદનો ધાત;
મુનિમંડલના અભ્યુદયથી, થાશે જિનશાસન ઉદ્ધાર.
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૬
- સમકિતદાતા મુનિવર ગુરૂજી, જગમાં તારો ખહુ ઉપકાર,
વિજયપતાકા જિનશાસનની, મુનિવરથી માનો નિર્ધાર;
વીરની પાટે મુનિવર વેષે, સૂરિવર ખેસે છે જ્યકાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૭
- ચરણ કરણ સેવનમાં શૂરા, જ્ઞાન ધ્યાનમાં કાઢે કાળ,
કનક કામિની ત્યાગ કરીને, ત્યાગી જૂઠી માયાજાળ;
હરિભદ્ર શ્રીહેમચન્દ્ર ને, વાચક ચશોવિજયજી સાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૮
- યુગપ્રધાનો મુનિવર વેષે, શાસન શોભાના કરનાર,
પુણ્યવન્તને મુનિવર દર્શન, અમૃતસમ લાગે સુખકાર;

(૪૪)

બુદ્ધિસાગર પંચમકાળે, મુનિવર ગુરૂનો છે આધાર,
નમો નમો મુનિવર સુખરાજ, વંદન હોજો વારંવાર. ૯

—*+*+*+*

ગહુંલી ૩૭

હું ને મારું.

(રાગ પ્રભાત.)

હું ને મારૂં માની પ્રાણી, ચાર ગતિમાં ભટક્યો રે;
અજ્ઞાને અથડાણે જ્યાં ત્યાં, અવળી મતિથી અટક્યો રે. હું. ૧
છાયામિષે કાળ ભમે છે, ક્ષણમાં પકડી જાશે રે;
કુટુમ્બ કપીલો સાથ ન આવે, આવ્યા તેણું જવાશે રે. હું. ૨
જરૂર જંજળે જકડાતાં, દુઃખના દરિયા મોટા રે;
ગુરૂગમથી સમજીને પ્રાણી, વાળીશ નહિ તું ગોટા રે. હું. ૩
જન્મ્યા તેને જરૂર મરણું, કુલીને શું કરણું રે;
કાળઅપટમાં સહુ અપટાશે, કામ ન કરણું વરણું રે. હું. ૪
પાણીના પરપોટા જેવી, કાયા રોગ ભરેલી રે;
મારી માને મૂરખ જીવડા, વિણુશી જાશે ઘહેલી રે. હું. ૫
જૂઠી કાયા જૂઠી જાયા, જૂઠી જનની માયા રે;
પુદ્ગળ આજી કણુ ન છાજી, મોહે શું મલકાયા રે. હું. ૬
વીરે જિનેન્દર કેવલનાણી, સાચી વાણી જાણી રે;
બુદ્ધિસાગર અન્તરમાંહિ, આણુ જિનની આણી રે. હું. ૭

—*+*+*+*

ગહુંલી. ૩૮

પતિવ્રતા સ્ત્રી વિષે.

(ઓધવજી સદેશો કહેજો શ્યામને. એ રાગ.)

પ્રમદા પતિવ્રતાના ધર્મો સાચવે, પતિ પહેલાં ઉઠે ગણુતી નવકાર જો,
પંજેજો નહિ પતિને સમતા આદરે, અચ્યાંને હિતશિક્ષા દેવે પ્યાર જો.

પ્રમદા. ૧

(૪૫)

નવરી ઘેડી નિન્દા લવરી નહિ કરે, કદી ન કરતી પ્રાણુપતિપર ક્રોધ જો,
જલજીભીડી ખણી ડહીને નહિ ફરે, સાહુડીને દેતી રૂડા ઘેધ જો.

પ્રમદા. ૨

દેશી વસ્ત્રો દેશી વેષ પહેરતી, વિધવાલગ્ને કદી ન કરતી વહાલ જો,
સુધારાના વાયુથી રહુ વેગળી, કદી ન દેતી ક્રોધ કરીને ગાળ જો.

પ્રમદા. ૩

જાન દયા આભૂષણ કંઠે ધારતી, શરીર લજ્જા રાખે તેવાં વસ્ત્ર જો,
નીતિ રીતિ રાખે કુલવટ નેકથી, વેણુ ન ઘોલે જોવાં તીખાં શસ્ત્ર જો.

પ્રમદા. ૪

વિચારીને વદતી વાણી મીઠી, શીયલના શૃંગારે શોભે દેહ જો,
દેવ શુરની ભક્તિ કરતી પ્રેમથી, સહુની સાથે વર્તે નિર્મલ નેહ જો.

પ્રમદા. ૫

સદ્ગુણમાલાથી શોભે છે સુન્દરી, ધર્મચારો પાળે નિશ્ચિત પ્રેમ જો,
ભુદ્રિસાગર શોભે સતીઓ આવિકા, જૈન ધર્મને પાળી પામે ક્ષેમ જો.

પ્રમદા. ૬

—*++*—

ગહુડી. ૩૯

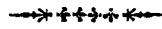
અસાર દુનિયા.

(શ્રીરે સિદ્ધાચળ ભેટવા. એ રાગ.)

જગમાં કોઈ ન કોઈનું, જૂઠ સગપણુ ખાણુ,
મારૂં મારૂં ત્યાં માનીને, કેમ રહેણું રાચી. જગમાં. ૧
સ્વારથિયા સંસારમાં, જીવ નાચે છે કર્મે,
સાથ ન કાંઈ આવતું, વાળ દીલડું ધર્મે. જગમાં. ૨
અજ્ઞાને જીવ આંધળો, શુદ્ધ ધર્મ ન દેખે,
વિષય વાસના નાચમાં, પુણ્ય પાપ ન લેખે. જગમાં. ૩

(૪૬)'

ગદ્દાવૈતર અહુ કરે, મોહમાયા ભરેલો,
 પાપની પોઠી ખાંધીને, જાય નરકે એકીલો. જગમાં. ૪
 આજ કાલ કરતાં થકાં, વીતી આયુષ્ય જાવે,
 ધર્મ કર્મ એ સાથમાં, અંતે પરભવ જાવે. જગમાં. ૫
 ચેત ચેત અરે જીવડા, ત્યાગ દુનિયા ખાજી,
 ભુદ્ધિસાગર ધર્મથી, રહેજે નિશકિન રાજી. જગમાં. ૬

ગહુંડી ૪૦

·પરમબોધ.

(શ્રીરે સિદ્ધાચલ ભેટવા. એ રાગ.)

શક્તિ અનંતી જીવમાં, સત્તાએ જ ધારે;
 વ્યક્તિભાવ તેનો કરો, પાપો ભવપારો. શક્તિ. ૧
 પુદ્ગલ શક્તિથી મિશ્ર છે, શુદ્ધ ચેતન શક્તિ;
 આપસ્વભાવે રમણતા, કરતાં હોય વ્યક્તિ. શક્તિ. ૨
 દીન ભાવ દૂરે કરી, પરમાતમ ભાવો;
 આપો આપ પ્રકાશતો, નહિ કોઇનો દાવો. શક્તિ. ૩
 આપ આપમાં પરિણુમે, ઉચ્ચ જીવન વૃદ્ધિ;
 સમજી શુદ્ધ સ્વભાવથી, લહે આનંદ ઋદ્ધિ. શક્તિ. ૪
 પર પરિણુમે બંધ છે, શુદ્ધ ઉપયોગ યુક્તિ;
 આપ બંધાતો છૂટતો, સત્ય ગુરુગમ યુક્તિ. શક્તિ. ૫
 લાગી તાળી ધ્યાનની, ઋચોતિ અન્તર જાગી,
 ભુદ્ધિસાગર અહમમાં, લયલીનતા લાગી. શક્તિ. ૬

(४७)

गङ्गुली. ४१

आत्मरूद्धि.

(श्रीरे सिद्धायल बेटवा. ज्ये राग.)

जे जेधजे ते आत्ममां, आधी आद्यमां आन्ति;	
आद्य दशामां दोडतां, कदी ह्येय न शान्ति.	जे. १
जे जग्या निज लावमां, पाभ्या क्षायिक देवा;	
ज्यैदधिकदिक लावथी, सायी प्रभुसेवा.	जे. २
अष्ट सिद्धि नव इद्धियो, निज धटमांहि छाजे;	
प्रगटपणे शुद्ध चेतना, शुद्ध चेतन गाजे.	जे. ३
मंगलना मंगल प्रभु, शुद्ध चेतन दीवा;	
सहज स्वइपी चेतना, ध्यानामृत पीवा.	जे. ४
लवलुनी पूतणी जलधिमां, त्याग लेतां समाष्टी;	
परमानंद शु ? वरु वे, तेम वैअरी वाणी.	जे. ५
उज्या दिनमणि अणहणे, रडे नहि जगछाना;	
भुद्धिसागर अनुलवे, शुद्धदेव भजना.	जे. ६

—*+0+*

गङ्गुली. ४२

मुनिवर गङ्गुली.

(श्री स्थुलिलद्र मुनिवरमांहि शिरदार जे. ज्ये राग.)

सद्गुरु मुनिवर पंच महाव्रत धारी जे,	
धर त्यागीने थया मुनि अनगारी जे;	
सत्तर बेहे संयम पाणे लावथी जे.	१

(૪૮)

અન્ટર દૃષ્ટિથી આતમ અભુવાળે જો,	
અતિચારને પ્રતિકમણ્થી ઠાળે જો;	
સુખ દુઃખમાં વૈરાગ્યે સમભાવે રહે જો.	૨
જિનશાસનની શોભા નિત્ય વધારે જો,	
આપ તરે ને ધીજને વળી તારે જો;	
ધ્યાનદશામાં જીવન સઘણું ગાળતા જો.	૩
જિનવાણી અનુસારે દે ઉપદેશ જો,	
ઉદ્યે આઠ્યા ઠાળે રાગ ને દ્વેષ જો;	
શાંત દશાથી અનુભવમંદિર મહાલતા જો.	૪
માન કરે કોઈ મનમાં નહિ મલકાય જો,	
જશ અપયશમાં સમભાવે મુનિરાય જો;	
જ્ઞાન ધ્યાનથી મનમર્કટને વશ કરે જો.	૫
ચઠતે ભાવે સંયમ સાચું શોધ જો,	
દિનપ્રતિદિન સંયમમાંહિ યોધ જો;	
નિરૂપાધિપદ્યોગે સુખ અનુભવ લહે જો.	૬
કરે ન નિન્દા દ્વેષથકી તલભાર જો,	
ધર્મ કરીને સફળ કરે અવતાર જો;	
એવા મુનિવર વદો ઉત્તમ ભાવથી જો.	૭
મુનિવરની ભક્તિથી મીઠા મેવા જો,	
કરવી ભાવે મુનિગુરૂની સેવા જો;	
પુદ્ગિસાગર સદ્ગુરૂમુનિ આધાર છે જો.	૮

(૪૬)

મહુંડી. ૪૩

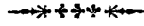
મુનિવરનો શ્રાવકને ઉપદેશ.

(શ્રી સ્થૂલિભદ્ર મુનિવરમાહિ શિરદાર જો. ઐ રાગ.)

- સદ્ગુરુ મુનિવર શ્રાવકને ઉપદેશે જો,
પડો ન શ્રાવક પાપકર્મના કલેશે જો;
દેવગુરુતું આરાધન નિશદિન કરો જો. ૧
- જિનવાણી સાંભળશો ગુરુની પાસ જો,
વ્રત નિયમ પણ કરવાં ભાવે ખાસ જો;
સિદ્ધાંતો સાંભળતાં શ્રદ્ધા નિર્મલી જો. ૨
- શ્રવણ કરીને મનમાં સાચું રાખો જો,
મોહદશાને ટાળી સુખડાં ચાખો જો;
સ્વપ્નામાં પણ સંસારે સુખ નહિ જરા જો. ૩
- કમળ રહે છે જળમાહિ નિશદિન જો,
જેશે તે વર્તે છે જલથી ભિન્ન જો;
સંસારે લેપાતા નહીં શ્રાવક ખરા જો. ૪
- શ્રાદ્ધવિધિમાં શ્રાવકનો અધિકાર જો,
ધર્મરત્નમાં પણ તેનો વિસ્તાર જો;
દ્વાદશ વ્રતને ધારે શ્રાવક પ્રેમથી જો. ૫
- સાત ક્ષેત્રમાં વાપરતો નિજ વિત્ત જો,
ગુણ મહણમાં વર્તે જેતું ચિત્ત જો;
ગુરુની આણી પાળે શિર સાટે ખરો જો. ૬
- ન્યાયથકી પેદા કરતો જે વિત્ત જો,
દોષો ટાળી રાખે દીલ પવિત્ર જો;
શ્રાવકના આચારો જયણાથી ભર્યા જો. ૭

(૫૦)

સાધર્મીને દેખી હર્ષિત થાય જો,
 ધર્મખંધુને કરતો ભાવે સહાય જો;
 અપૂર્વ અવસર જૈન ધર્મ પામ્યો ગણુ જો. ૮
 મુનિવર થાવા ઇચ્છા દીસી હુમેશ જો,
 મુનિ થઈને વિચરીશ દેશ વિદેશ જો;
 એવા ભાવ પ્રગટવાથી શ્રાવક ખરો જો. ૯
 પાળો શ્રાવકના ઉત્તમ આચાર જો,
 સફળ કરોને માનવભવ સુખકાર જો;
 ભુદ્ધિસાગર ઉપદેશ મુનિવર ગુરુ જો. ૧૦

ગહુંલી. ૪૪

જૈન ધર્મ.

(સ્થૂલિભદ્ર મુનિવરમાં શિરદાર જો. એ રાગ.)
 મુનિવર ઉપદેશે છે શ્રી જિન ધર્મ જો,
 ટાળો ભયો આઠ જાતનાં કર્મ જો;
 શ્રવણ કરીને સદ્વર્તન સુધારશો જો. ૧
 દયાધર્મ વર્તે જગમાં જયકાર જો,
 જિન આણુથી પાળો નર ને નાર જો;
 સ્વરૂપ સાચું સમજી જિન આગમથકી જો. ૨
 સાચું બોલો નિશદ્ધિન નર ને નાર જો,
 સાચું બોલે તેનો ધન્ય અવતાર જો;
 સાચું બોલે વચનસિદ્ધિ થાશે ખરી જો. ૩
 કરો ન ચોરી જેથી દુઃખ અપાર જો,
 ચોરી કરતાં પાપકર્મ નિર્ધાર જો;
 પ્રાણ પડે પણ ચોરી કદી ન કીજીએ જો. ૪

(૫૧)

જનની સરખી દેખો પરની નાર જો,
 વ્યભિચારથી નરકગતિ અવતાર જો;
 સર્વ નારી મૈથુન નિવારે મુનિવરા જો. ૫
 પરિબ્રહ્મ મમતા ત્યાગો નર ને નાર જો,
 સદ્ગુણની દૃષ્ટિ ધરશે જયકાર જો;
 રાખો સહુની સાથે મૈત્રી ભાવના જો.
 વાત વાતમાં કદી ન કરીએ કલેશ જો,
 ઉચ્ચાશયથી વર્તો ભવ્ય હુમેશ જો;
 પાપકર્મને ટાળો સાચા જ્ઞાનથી જો.
 મુનિ ગુરુવર દેવે છે ઉપદેશ જો,
 ટાળો ભવ્યો જન્મજરના કલેશ જો;
 યુદ્ધિસાગર ધર્મ કરતાં સુખ ધણું જો.

ગાહુલી. ૪૫

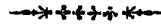
અપૂર્વ અવસર.

(ઓધવજી સંદેશો—એ રાગ.)

અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે,
 શત્રુ મિત્રપર વર્તે ભાવ સમાન જો;
 માયા મમતા બંધન સર્વ વિનાશીને,
 ક્યારે કરશું અનેકાન્તનય ધ્યાન જો. અપૂર્વ૦ ૧
 શુદ્ધ ભાવમાં રમણ કરીશું ટેકથી,
 ૫૬ દ્રવ્યોનું કરશું ઉત્તમ જ્ઞાન જો;
 અનુભવામૃત આસ્વાદીશું પ્રેમથી,
 સરખાં ગણશું માન અને અપમાન જો. અપૂર્વ૦ ૨

(૫૨)

પિંડસ્થાદિક ચાર ધ્યાનને ધારશું, આર ભાવના ભાવીશું નિશદીન જો; સ્થિરોપયોગે શુદ્ધ રમણતા આદરી, ધ્યાનદશામાં થાશું બહુ લયલીન જો.	અપૂર્વ૦ ૩
સર્વ સંગનો ત્યાગ કરીશું જ્ઞાનથી, આહ્યોપાધિ જરા નહિ સંબંધ જો; શરીર વર્તે તોપણ તેથી ભિન્નતા, કદી ન થઈશું મોહભાવમાં અંધ જો.	અપૂર્વ૦ ૪
શુદ્ધ સનાતન નિર્મળ ચેતન દ્રવ્યનો, ક્ષાયિક ભાવે કરશું આવિભાવિ જો; ઐક્યપણું લીનતાને આદરશું કદી, ગ્રહણ કરીને ઐદાસીન્ય સ્વભાવ જો.	અપૂર્વ૦ ૫
પ્રતિ પ્રદેશે અનંત શાશ્વત સુખ છે, આવિભાવિ તેનો કરશું ભોગ જો; બુદ્ધિસાગર પરમ પ્રભુતા સંપન્ને, ક્ષાયિક ભાવે સાધો નિજગુણ યોગ જો.	અપૂર્વ૦ ૬

ગહુ'લી. ૪૬

(રાગ ઉપરનો.)

સંયમ ધર્મ.

મુનિવર ઉપદેશે છે સંયમ ધર્મને, જેથી પ્રાણી પામે શાશ્વત શર્મ જો; પરમ પ્રભુતા પામે દુખડાં સહુ ટળે, અનંતભવનાં બાંધ્યાં નાશે કર્મ જો.	મુનિવર૦ ૧
આહ્ય ઉપાધિ સંયમથી દૂરે ટળે, દ્રવ્યભાવથી સંયમ સુખની ખાણ જો;	

(૫૩)

- ત્રિજ્ઞાની તીર્થંકર સંયમને ઝાહ્યે,
સેવે સંયમ પામી જિનવર આણુ જો. મુનિવર૦ ૨
- રંકજનો પણ સંયમથી સુખિયા થયા,
થાશે અનંતા સંયમથી નિર્ધાર જો;
જ્ઞાન સફલતા સંયમના સેવનથી,
પામે પ્રાણી ભવપાથોધિ પાર જો. મુનિવર૦ ૩
- અનંતર ગુણની સ્થિરતા સંયમ મોટકું,
ધન્દ્રાદિક પણ સેવે મુનિવર પાય જો;
દ્રવ્યાદિકથી સંયમ પાળે મુનિવર,
સંયમ સેવે જન્મ જરા દુઃખ જાય જો. મુનિવર૦ ૪
- નિશ્ચયને વ્યવહારે સંયમ સાધના,
જિન આગમથી સંયમના આચાર જો;
સંયમપાળે તેને નિશ્ચિન વન્દના,
સમતાયોગે મુનિ સફળ અવતાર જો. મુનિવર૦ ૫
- જ્ઞાનદશાથી સંયમની આરાધના,
સમતા સરવર ઝીલે મુનિવર હુંસ જો;
ધ્યાનભુવનમાં શાશ્વત સુખને ભોગવે,
કર્યાં કર્મનો કર્તા તપથી ધ્વંસ જો. મુનિવર૦ ૬
- ત્રિગુણિને સમિતિ પંચે પરિવર્યા,
ઉચ્ચ દશાના ધ્યાતા મુનિ આણુગાર જો;
બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ મુનિને વંદના,
જગમાં જેનો થયો સફળ અવતાર જો. મુનિવર૦ ૭

(૫૪)

ગહુ'લી. ૪૭ મુનિનો ઉપદેશ.

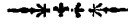
(રાગ ઉપરનો.)

મુનિવરના ઉપદેશે મનકું વાળીએ, કહોણી જેવી રહોણી રાખો ભવ્ય જે, પ્રત ઉચ્ચરીએ મુનિની પાસે પ્રેમથી, માનવ ભવતું સાચું એ કર્તવ્ય જે.	મુનિવર૦ ૧
શ્રવણ કરીને સાર ગ્રહો સિદ્ધાન્તના, સદ્વર્તનથી સુધરો નરને નાર જે, નિન્દા વિકથા પરપંચાતો વારીએ, સત્ય ધર્મના કરીએ નિત્ય વિચાર જે.	મુનિવર૦ ૨
ખાર ભાવના ભાવ્યાથી છે ઉન્નતિ, કર્મવર્ગણા ખરે અનાતિ ખાસ જે; ઉન્નત આતમ શાશે વૈરાગ્યે કરી, પરપુદ્ગળની છોડો સધળી આશ જે.	મુનિવર૦ ૩
ધર્મધ્યાનના પાયા ચાર વિચારીએ, આત્મરમણતા શુદ્ધ ચરણતા ધાર જે; પરમ મહોદય શાશ્વત લીલા સંપન્ને. વસ્તુ ધર્મના ઉપયોગે આધાર જે.	મુનિવર૦ ૪
વિષય કપાયો મદિરા સરખા જાણીને, વૈરાગ્યે મન વાળીશું નિર્ધાર જે; જ્ઞાનક્રિયામાં ઉદ્ધમ નિશાદીન રાખશું, ભેદ દૃષ્ટિથી ત્યાગીશું મમકાર જે.	મુનિવર૦ ૫
નય સાપેક્ષે જિનવર ધર્મારાધના, કરશે તે પામે સુખ નરને નાર જે; લાખ ચોરાશી પરિભ્રમણ દૂરે ઠગે, મહુમોહનો નાસે સર્વ વિકાર જે.	મુનિવર૦ ૬

(૫૫)

ઉદાસીનતા રાખે આ સંસારમાં,
ધર્મ કર્યાથી સફળ થશે અવતાર જો;
બુદ્ધિસાગર અનુભવ લીલા પાઠજ્યે,
સદ્ગુરુવરને વંદન વારંવાર જો.

મુનિવરં ૭

ગહુંલી. ૪૮

મુનિવર ગહુંલી.

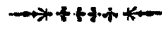
(અલી સાહેલી—એ રાગ.)

- મુનિવર વંદો, પંચ મહામત ધારી જિન આણ્ણાધરા,
ગુરુ ગુણ ગાવો, અનુભવ અમૃત ભોગી જગમાં જયકરા;
ગુરુ દેશ વિદેશ વિહાર કરે, ગુરુ તારેને વળી આપ તરે,
ગુરુ પ્રવચનમાતા ચિત્ત ધરે. મુનિવરં ૧
- ગુરુ દ્રવ્યભાવ સંયમ ધારે, મહા મોહ વેગ મનથી વારે;
ચાલે જિનવાણી અનુસારે. મુનિવરં ૨
- ગુરુ પંચાચારતણા ધોરી, ગુરુ કરમાં જ્ઞાનતણી દોરી;
કદી કરતા નહિ પરની ચોરી. મુનિવરં ૩
- ગુરુ ઉપદેશ જનને યોધે, ગુરુ વૈરાગ્યે ચેતન શોધે;
લાગંતાં કર્મ સહુ રોધે. મુનિવરં ૪
- ગુરુ ધ્યાન દશાથી ઘટ જાગે, રંગાતા નહિ લલના રાગે;
સાધે નિજલક્ષ્મી વૈરાગ્યે. મુનિવરં ૫
- અન્તર ઋદ્ધિના ઉપયોગી, સાધે છે રતનત્રયી યોગી;
પરમાતમ અમૃતરસ ભોગી. મુનિવરં ૬
- ગુરુ શુદ્ધોપયોગે નિત્ય રમે, પરભાવ દશામાં જે ન ભમે,
જે જ્ઞાનદશાનું જમણુ જમે. મુનિવરં ૭
- ગુરુ ભાવદયાના છે દાતા, જ્ઞાતા ધ્યાતા ને જગત્રાતા;
નિશ્ચય દૃષ્ટિ નિજ ગુણ રાતા. મુનિવરં ૮

(૫૬)

ગુરૂવરજી જગમાં ઉપકારી, જે અનેકાન્ત મતના ધારી;
બુદ્ધિસાગર શુભ જયકારી.

મુનિવરં ૯

ગહુલી. ૪૯

મુનિ મહિમા.

(બહાસા વીર જિનેશ્વર—એ રાગ.)

મુનિવર વૈરાગી ત્યાગી જગમાં જયકારછેરે,
ખરેખર બ્રહ્મદશાના ભોગી મુનિવર થાયછેરે;
જગમ તીર્થ મુનિવર સાચું; પ્રેમ ધરી મુનિપદમાં રાચું,
જગમાં મુનિવર સાચા ઉપદેશક કહુવાયછેરે. મુનિવરં ૧
ખાલ્ય ઉપાધિના જે ત્યાગી, અન્તર ગુણના જે છે રાગી;
સુખકર વૈરાગી શિવમંદિરમાંહિ જયછેરે. મુનિવરં ૨
નિન્દા વિકથા દોષો વારે, આપ તરેને પરને તારે;
શાન્ધત સુખના સાધક જગમાંહિ વખણાયછેરે. મુનિવરં ૩
પરમ મહોદય ઋદ્ધિ ધારી, ભાવદયાના જે ઉપકારી;
બાધક યોગો યાગી સાધકમાંહિ જયછેરે. મુનિવરં ૪
સિદ્ધદશાના જે અધિકારી, વદો પ્રેમે નરને નારી,
વિરલા આત્મદશાના ભોગી, મુનિ વર્તાયછેરે. મુનિવરં ૫
આત્મજ્ઞાનમાં જે રંગાયા, અનુભવ અમૃત ધ્યાને પાયા;
પરમભાવમાં ધ્યાનથકી રંગાયછેરે. મુનિવરં ૬
સમકિત દાતા મુનિ ઉપકારી, ધ્યાન દશાના જે છે ધારી;
ભાવે બુદ્ધિસાગર મુનિવરના ગુણ ગાયછેરે. મુનિવરં ૭

(૫૭)

ગહુંલી. ૫૦

ગુરુ સ્તુતી.

(ઘેની રવિસાગર ગુરૂ વંદીએ—એ રાગ.)

ગુરૂ પંચમહાત્રત પાળતા, કરે દેશોદેશ વિહાર;	
પંચાચારને મનમાં ધારતા, ભાવે ભાવના ઉત્તમ આર.	ગુરૂ૦ ૧
પદ્મદર્શનને જે જાણતા, જ્ઞાન દર્શન સ્થાપે સાર;	
જ્ઞાન ધ્યાનમાં આચુ ગાળતા, કરે નિન્દાનો પરિહાર.	ગુરૂ૦ ૨
નર નારીને પ્રતિષેધતા, શુભ સંયમના ધરનાર,	
ત્રણ ગુપ્તિ ધારે ભાવથી, પંચ સમિતિ સંચરનાર.	ગુરૂ૦ ૩
પંચ ઇન્દ્રિયને વશમાં કરે, ધારે ગુપ્તિ બ્રહ્મની ઘેશ;	
દાળે ચતુર્વિધ કષાયને, આનંદ વિચરે હુમેશ.	ગુરૂ૦ ૪
દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ ભાવથી, પાળે સંયમ સુખ કરનાર;	
ઉજ્જવલ ધ્યાને નિરાદિન રમે, શ્રુત જ્ઞાન રમણતા સાર.	ગુરૂ૦ ૫
વૈરાગી ત્યાગી શિરોમણિ, ધન્ય ધન્ય મુનિ અવતાર;	
નિશ્ચયનય વ્યવહાર જાણતા, હોશી વંદના વાર હજાર.	ગુરૂ૦ ૬
મુનિવર વંદે ભવભય ટળે, શુભ મુનિ સુણે ઉપદેશ;	
ભુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ વંદીએ, ગુરૂ જ્ઞાને સુખ હુમેશ.	ગુરૂ૦ ૭

—*+*+*+*

ગહુંલી. ૫૧

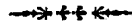
ગુરુવન્દન.

(રાગ ઉપરનો.)

ઘેનો ચાલો ગુરૂજને વંદીએ, ઉપદેશે છે જિનધર્મ;	
સાધુ શ્રાવક ધર્મ ઘે ભાખતા, જેથી નાસે સઘળારે કર્મ.	ઘેનો૦ ૧
સાતનયથી મધુરી દેશના, દેવે ભવિજન સુખ કરનાર;	
ઘોધિખીજ દ્વંદ્વમાં વાવતા, ભાખે ધર્મના ચાર પ્રકાર.	ઘેનો૦ ૨

(૫૮)

નયભંગ પ્રમાણથી દેશના, વર્ષાંતી ઘનજલધાર;	
જીવ ચાતક પાન કરે ઘણું, થાવે ચિત્તમાં હુર્ષ અપાર.	બેનો ૩
સંસાર અસાર જણાવતા, દુઃખદાયક વિષય પ્રચાર;	
મહા મોહમદ્દી દુઃખ આપતો, ચેતો ચેતો ઝટ નરનાર.	બેનો ૪
માયા મમતા દારૂ ઘેનમાં, નહીં સુખ્યું આતમ ભાન;	
આશા વેશ્યા કરમાંહિ ચક્રો, કર્મે થક્યો અતિ નાદાન.	બેનો ૫
લાખ ચોરાશી ભમતાંથકાં, પામી મનુષ્યનો અવતાર;	
ચેતો ચેતો દ્વેષમાં પ્રાણિયા, ગુરૂ કહોતા વારંવાર.	બેનો ૬
ગુરૂ વસ્તુ ધર્મ બતાવતા, તેનો આદર કરવો સાર;	
જાણી ધર્મ આચારમાં મૂકવો, સત્યધર્મ કરી નિર્ધાર.	બેનો ૭
નિંદા વિક્ષાદિક પરિહરી, સેવો ઉત્તમ ધર્મ આચાર;	
બુદ્ધિસાગર સદગુરૂ વંદીએ, ગુરૂ તારે અને તરનાર.	બેનો ૮

ગહુંલી. પર

જૈનધર્મ. ગહુંલી

(૨૧૭ ઉપરનો.)

જૈન ધર્મ દ્વેષમાં ધારીએ, જેથી નાસે ભવભય દુઃખ;	
થાવે નિર્મલ આતમ ધર્મથી, પામે ચેતન શાશ્વત સુખ.	જૈનો ૧
ભેદ છેઃ આતમના જ્ઞાનથી, શુદ્ધ ચેતન ઝડિ પમાય;	
હોવે આતમ તે પરમાતમા, ભવોભવની ભાવટ ભય.	જૈનો ૩
જ્ઞાન દર્શન ચરણની સાધના, સાધુ શ્રાવકના આચાર;	
સાગર સરખા જૈન ધર્મમાં, સર્વ દર્શન નદી અવતાર.	જૈનો ૩
સમુદ્રમાં સરિતા સહુ મળે, નદીમાંહિ ભજનાધાર;	
અંતરંગ બહિરંગ ઉચ્ચ છે, જિન દર્શન જય જયકાર.	જૈનો ૪
સાપેક્ષ વચન જિનનાં સહુ, પરદ્રવ્યના ધર્મ અનંત;	
એક ચેતન દ્રવ્ય ઉપાસીએ, એમ ભાષે છે ભગવંત.	જૈનો ૫

(૫૯)

વીતરાગ સેવે વીતરાગતા, નિજ ચેતનની પ્રગટાય;
 નાસે અશુદ્ધ પરિણતિ વેગળી, ભેદભાવ સકલ દૂર જાય. જૈન૦ ૬
 ગુરૂ વિનયે જ્ઞાનને પામીએ, શ્રદ્ધા ભક્તિથી ઉદાર:
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ સેવતાં, હોયે જિન શાસન જયકાર. જૈન૦ ૭

—*+*+*—

ગહુંલી. ૫૩

ધર્મોપદેશ ગહુંલી.

(સનેહી વીરજી જયકારીરે એ રાગ.)

એની સદ્ગુરૂ વાણી સારીરે, સાકરથી પણ બહુ પ્યારીરે;
 કર્યાં કર્મ સહુ હરનારી, જિનેશ્વર ધર્મની બલિહારીરે;
 જેથી તરતાં નરને નારી. જિનેશ્વર૦ ૧
 દયા ધર્મ દૃઢ્યમાં ધરીએરે, કદી વેણુ જૂકું ન ઉચ્ચરીએરે;
 કદી ચેરી પરની ન કરીએ. જિનેશ્વર૦ ૨
 પર પુરૂષથી પ્રેમ નિવારેરે, ધર્મ પતિવ્રતા મન ધારેરે;
 તેથી પામે ભવજલ પારે. જિનેશ્વર૦ ૩
 હેતુ પૂર્વક ધર્મ આદરીએરે, નિંદા વિકથા પરહરીએરે;
 ઉત્તમ નીતિ સંચરીએ. જિનેશ્વર૦ ૪
 ધર્મ અર્થને કામ વિચારીરે, કરે ભોક્ષ જવાની તૈયારીરે;
 ધર્મે ઝટ મુક્તિ થનારી. જિનેશ્વર૦ ૫
 દુર્જનની સંગ નિવારીરે, ભજે સજ્જનની સંગ સારીરે;
 વૈરાગ્યદશા ચિત્તધારી. જિનેશ્વર૦ ૬
 દેશ વિરતિપણું દિલધારીરે, જિન આજ્ઞાના અનુસારીરે;
 ઉત્તમ જન શિવ સંચારી. જિનેશ્વર૦ ૭
 ગુરૂ સેવો સદા ઉપકારીરે, શ્રદ્ધા ભક્તિ અવધારીરે;
 બુદ્ધિસાગર ગુરૂ જયકારી. જિનેશ્વર૦ ૮

—*+*+*—

(૬૦)

ગહુલી. ૫૪

અમૂલ્ય સત્ય વોધ.

(ઓધવજી સંદેશો કહુશો શ્યામને—એ રાગ.)

મુનિ ગુરુને વંદન કરવું ભાવથી,
 વિનય ભક્તિથી સાધક સિદ્ધિ થાય જો;
 પ્રશસ્ત પ્રેમે દેવગુરુને સેવીએ,
 તન મન ધનથી સેવો ધર્મ સદાય જો. મુનિ૦ ૧

ભેદ જ્ઞાનથી ભાવો આત્મસ્વરૂપને,
 અનંતશક્તિ ચેતનની પ્રગટાય જો;
 સર્વકાલમાં ચિદાનંદ ચેતન કહ્યો,
 ચેતન જ્ઞાને વસ્તુ સર્વ જણાય જો. મુનિ૦ ૨

આત્મજ્ઞાનથી અળપાશે મિથ્યાપણું,
 અંતરના ઉપયોગે સાચો ધર્મ જો;
 ધામધૂમથી ધમાધમી ચાલી રહી,
 રાગ દોષથી આંધે જીવો કર્મ જો. મુનિ૦ ૩

સદ્ગુણદષ્ટિ સદ્ગુણ ધારી લીજીએ,
 ઉચ્ચભાવથી ભાવો આતમ દ્રવ્ય જો;
 હૃય જ્ઞેયને ઉપાદેયના જ્ઞાનથી,
 સાચું તે માઈ માનો કર્તવ્ય જો. મુનિ૦ ૪

ઉપશમ સંવર વિવેક રતન વિચારીએ,
 સમતાભાવે કરીએ આતમ જ્ઞાન જો;
 ભાવદયાથી સત્ય ધર્મ અવધારીએ,
 આત્મોન્નતિતું કારણ જાણો ધ્યાન જો. મુનિ૦ ૫

દુનિયામાંહિ દોષોને સદ્ગુણો ભર્યા,
 જોને જો રૂચે તે લેતા ભવ્ય જો;

(૬૨)

દુર્ગતિને મુગતિ પણ નિજ હાથેમાં, સમજી ધારે ધર્મ એક કર્તવ્ય જો.	મુનિ૦ ૬
આજકાલ કરતાં સંહુ દહાડા વહી જશે, ધારોઆચ્છવાસે અમૃત્ય જીવન જાય જો;	
જ્યારે ત્યારે આત્મોદ્ધમથી મોક્ષ છે, અંતરદૃષ્ટિયાગો મન હિત લાય જો.	મુનિ૦ ૭
જેવી યુદ્ધિ તેવું સમજશે સહુ, દૃષ્ટિ ભેદથી ભેદ પડે નિર્ધાર જો;	
યુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ શ્રદ્ધા ધારતાં, શાશ્વત સિદ્ધિ પામે નરને નાર જો.	મુનિ૦ ૮

—*+*+*—
ગહુલી. ૫૫

ગુરુ સ્તવનમ્.

(ઓધવજી સંદેશો કહેશો શ્યામને—એ રાગ.)

વંદુ વંદુ સમકિત દાતા સદ્ગુરુ, પંચ મહાવ્રત ધારક શ્રી મુનિરાય જો;	
ઉપશમ ગંગાજલમાં નિશાદિન ઝીલતા, મનમાં વર્તે આનંદ અપરંપાર જો.	વંદુ૦ ૧
અનેક ગુણના દરિયા ભરિયા જ્ઞાનથી, પડે ન પરની અટપટમાં તલભાર જો;	
સદુપદેશે સાચું તત્ત્વ જણાવીને, સંયમ અર્પી કરતા જન ઉદ્ધાર જો.	વંદુ૦ ૨
અન્તરના ઉપયોગે વિચરે આત્મમાં, યોગ્ય જીવને દેતા યોગ્યજ યોધ જો,	
અસંખ્યપ્રદેશે સ્થિરતા ધ્યાને લાવતા, સંયમ સેવી કરતા આશ્રવ રોધ જો.	વંદુ૦ ૩

(૬૨)

ત્રસ થાવરના પ્રતિપાલક કર્ણામયી,
 ભાવદયાની મૂર્તિ સાધુ ખાસ જો;
 જ્ઞાતા પ્રિતા ત્રાતા માતા સદ્ગુરુ,
 સદ્ગુરુના બનીએ સાચા દાસ જો. વંદુ ૪
 ત્રણ ભુવનમાં સેવ્ય સદા શ્રીસદ્ગુરુ,
 દ્રવ્ય ભાવથી સંયમના ધરનાર જો;
 ભવ જલધિમાં ઉત્તમ નૌકા સદ્ગુરુ,
 સદ્ગુરુ નૌકાથી ઉતરે ભવ પાર જો. વંદુ ૫
 ગુરુ ભક્તિથી ગુરુવાણી મનમાં ધરે,
 ગુરુ ભક્તિથી ઉત્તમ ધૂળ નિર્ધાર જો;
 સદ્ગુરુ દ્રોહી દ્વેષી દુર્જન ત્યાગશો,
 પરમબ્રહ્મની પ્રાપ્તિ શીઘ્ર થનાર જો. વંદુ ૬
 કલિકાલમાં ગુરુની ભક્તિ ઢાહીલી,
 ગુરુ ભક્તો પણ વિરલા જન દેખાય જો;
 દષ્ટિ રાગમાં ભૂલી દુનિયા ખાવરી,
 કસ્તુરી મૃગ પેઠે બહુ ભટકાય જો. વંદુ ૭
 સદ્ગુરુદાસ બન્યા પણ જ્ઞાન ન સંપન્ને,
 સમજી સાચો સાર ગ્રહો નરનાર જો;
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ શ્રદ્ધા ભક્તિથી,
 ઉતરે પ્રાણી ભવસાગરની પાર જો. વંદુ ૮

→***←

ગહુંલી. ૫૬

જિનવાણી.

(બેની રવિસાગર ગુરુ વંદીએ—એ રાગ.)

મારૂ મન મોહું જિનવાણીમાં, અતિ આનંદ મન ઉભરાય;
 અન્ય વાત પ્રસન્ન ન આવતી, કેને દીલની વાત કહેવાય માં ૧

(૬૩)

લાગે વિષય વિકારો વિષ સમા, લાગે કુટુંબ માયા ઝાળ;	
૫૪લાવાસ કારાગૃહ જેહવો, સહુ સ્વાર્થતણી છે ધમાલ.	મા૦ ૨
અજ્ઞાનથી મહાઈં જે માનિયું, તે મહાઈં નહીં પડી સુઝ;	
નથી પડતું ચેન સંસારમાં, ગુરૂ કહેછે બુઝું બુઝું.	મા૦ ૩
હાજીહા સહુ મોહ પ્રપંચની, ત્યાં ત્યાં મોહ ધર્તીંગ જણાય;	
જેણે જાણ્યું તેણે મન વાળીયું, શ્રુતજ્ઞાને સહુ સમજાય.	મા૦ ૪
નયસાપેક્ષે નવતત્ત્વને, જાણી આદ્યું ઉપાદેય;	
બાહ્યભાવની ખટપટ ભૂલતાં, શુદ્ધ તત્ત્વ દ્વંદ્વમાં જ્ઞેય.	મા૦ ૫
શિવપુર સંચરશું ધ્યાનથી, નિરૂપાધિદશામાં સુખ;	
નિર્વૃથ્ત અવસ્થા આદરી, વેગે ટાળીશું ભવદુઃખ.	મા૦ ૬
સાગરમાં ગાગર કુટતાં, તેતો સાગરરૂપ સુહાય;	
બુદ્ધિસાગર અન્તર આતમા, પરમાતમ પોતે થાય.	મા૦ ૭

ગહુ લી. ૫૭

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયની.

(મદ આઠ મહામુનિ વારીએ—એ રાગ.)

પ્રેમે યશોવિજય ગુરૂ વંદીએ, જે પંચમહાવ્રતધારીરે;	
સાલ સત્તરશતમાં જે થયા, ઉપાધ્યાય પદવી જયકારીરે.	પ્રે૦ ૧
બાર વર્ષ કાશીમાં જે ભણ્યા, વૈયાકરણ નૈયાયિક મોટારે;	
તાર્કિક શિરોમણિ પદ લહ્યું, કાઠી નાખે મિથ્યાત્વના ગોટારે.	પ્રે૦ ૨
દેશોદેશ વિહાર કર્યા ધણા, ગૂર્જર માલવ હિંદુસ્થાનરે;	
મરૂધરમાંહિ વિચર્યા ધણા, ટાળે પરવાદિ અભિમાનરે.	પ્રે૦ ૩
વિજયપ્રભસૂરીશ્વર રાજ્યમાં, જિનશાસન ઉન્નતિ કીધીરે;	
અષ્ટોત્તરશત શુભ અથને, રચી કીધી ધર્મ પ્રસિદ્ધિરે.	પ્રે૦ ૪
આનન્દધન મુનિવરને મળ્યા, અષ્ટપદી ત્યારે બનાધરે;	
તેમ આનન્દધનજીએ રચી, જીવ્યો જ્ઞાનતણી અધિકાધરે.	પ્રે૦ ૫

(૬૪)

અધ્યાત્મસ્વરૂપમાં ઝીલતા, નિશ્ચય વ્યવહારમાં પૂરાંરે;
 વૈરાગી ત્યાગી શિરોમણિ, જ્ઞાન ધ્યાન સમાધિમાં શૂરાંરે. પ્રેં ૬
 સત્તરશતપીસ્તાલીશમાં, મૌન એકાદશી સુખકારીરે;
 સ્વર્ગગમન ઉલોઘમાં કંચુ, એવા ગુરૂની જાઉં બલિહારીરે. પ્રેં ૭
 આગણીસ પાંસઠની સાલમાં, એકાદશી કાગણુ અનુવાણીરે;
 ભેટી યશોવિજય ગુરૂ પાદુકા, મારા મનતો આજ દીવાણીરે. પ્રેં ૮
 એવા સદ્ગુરૂના ગુણ ગાવતાં, થાઉં અનુભવ અમૃત ભોગીરે;
 યુદ્ધિસાગર સંયમ શ્રેણિપર, ચંદે સમતા સમાધિએ યોગીરે. પ્રેં ૯

—*+*+*—

ગહુંલી. ૫૮

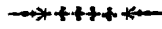
ઉપાધ્યાયજીની.

(સજની મોરી પાસ જિનેદ્ધર—એ રાગ.)

ગુરૂ મહારા યશોવિજય જયકારીરે,
 ગુરૂ મહારા દર્શનની બલિહારીરે;
 ગુરૂ મહારા પ્રતિઓધ્યાં નર નારીરે,
 ગુરૂ મહારા જગમાંહિ ઉપકારીરે. ૧
 ગુરૂ મહારા ઉપાધ્યાય પદ ધારીરે,
 ગુરૂ મહારા જગમાં મહા અવતારીરે;
 ગુરૂ મહારા અનુભવ અમૃત ક્યારીરે,
 ગુરૂ મહારા વાણી જગ હિતકારીરે. ૨
 ગુરૂ મહારા ત્રંથ રચ્યા સુખકારીરે,
 ગુરૂ મહારા ધર્મની દેશના સારીરે;
 ગુરૂ મહારા ધ્યાન સમાધિ પ્યારીરે,
 ગુરૂ મહારા મિથ્યાતમ હરે ભારીરે. ૩
 ગુરૂ મહારા વાણી દુઃખ હરનારીરે,
 ગુરૂ મહારા શિવપદ ક્રુપતાભારીરે;

(૬૫)

ગુરૂ મહારા ત્યાગી દુનિયાદારીરે,	
ગુરૂ મહારા પરિણતિ ત્યાગી નઠારીરે.	૪
ગુરૂ મહારા દર્શન ઘો નિરધારીરે,	
ગુરૂ મહારા સહાય કરો અણુધારીરે;	
ગુરૂ મહારા તુજ આણ્યા શિવ ખારીરે,	
ગુરૂ મહારા મળજો ભક્તિ વિચારીરે.	૫
ગુરૂ મહારા ઉત્કૃષ્ટા અનગારીરે,	
ગુરૂ મહારા વર્તે પાઠ વિહારીરે;	
ગુરૂ મહારા અરણ્ય લેજો સ્વીકારીરે,	
ગુરૂ મહારા ભક્તિ એક તમારીરે.	૬
ગુરૂ મહારા આપ્યા ડભોઈ ચિત્તધારીરે,	
ગુરૂ મહારા મળીયા મંગલકારીરે;	
ગુરૂ મહારા યુદ્ધિસાગર અનગારીરે,	
ગુરૂ મહારા વંદન વાર હુબારીરે.	૭

ગહુલી. ૫૯

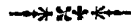
શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજીની.

(અહીં સાહેલી—એ રાગ.)

વાજકવરણ યશોવિજયજી મુનિવર વન્દન કીલજ્યે;	
ધન્યધન્ય ખરે, ઉપાધ્યાય દર્શન કરતાં મન રીલજ્યે.	
સંવતસત્તરશત જયકારી, જિન શાસનસ્વેતાંખરભારી;	
વાચક પ્રગટયા જગ મુખકારી.	વાચક૦ ૧
ચૈરાગી, ત્યાગી, સૌભાગી, અન્તરદૃષ્ટિ ધટમાં ભાગી;	
જિનશાસન શોભાના રાગી.	વાચક૦ ૨
જંગમ તીરથ જ્ઞાની ધ્યાની, પરભાવતણા નહિ અભિમાની;	
શ્રુતજ્ઞાને વાત ન કો છાની.	વાચક૦ ૩

(૬૬)

ભાષા પુસ્તક રચના સારી, સંસ્કૃત ભાષામાં હુશિયારી;	
શતબ્રથ રચ્યા જ્ઞાને ભારી.	વાચક૦ ૪
જિનસૂત્ર હુદ્દ અનુભવ જાણે, જે મત પોતાનો નહીં તાણે;	
જે વર્તે ચકતે ગુણકાણે.	વાચક૦ ૫
જિનશાસન જેણે અજવાળ્યું; શ્રુતતીરથ જીર્ણ થતું વાળ્યું;	
નાસ્તિક પન્થોતું ખી ખાળ્યું.	વાચક૦ ૬
અનુભવઅમૃતરસના ભોગી, જે સહજપણે અન્તરયોગી;	
મિથ્યાત્વભાવથી નહિ રોગી.	વાચક૦ ૭
મહાધર્મ પ્રભાવક જે શૂરા, શાબ્દિકતાર્કિક પંડિત પૂરા;	
ચર્યાજ્ઞાને જે ભરપૂરા.	વાચક૦ ૮
બહુ દેશોદેશ વિહાર કર્યા, ઉપદેશે જીવ અનેક તર્યા;	
ગુજર્ ર દેશે જે બહુ વિચર્યા.	વાચક૦ ૯
સ્વર્ગમન ગામ હોઈ થયું, અવિચલ જેતું જગ નામ રહ્યું;	
જીવંતાં શિવ સુખ દીલ લહ્યું.	વાચક ૧૦
કાગણુ એકાદશી અજવાળી, એગણીસ પાંસકની લટકાળી;	
ગામ હોઈ આઠ્યા ગુણભાળી.	વાચક૦ ૧૧
શ્રોવાચકપદ વંદન કીધું, અનુભવઅમૃત પ્રેમે પીધું;	
બુદ્ધિસાગર કારજ સિદ્ધયું.	વાચક૦ ૧૨

ગહુંલી. ૬૦

ઉપાધ્યાયજીની.

(એ ગુણુ વીરતણા ન વિસાડ—એ રાગ.)

વંદુ સદ્ગુરૂના પદપંકજ, યશોવિજય જયકારીરે;
 ઉપાધ્યાયજી જ્ઞાની ધ્યાની, ભાવદયા ઉપકારીરે. વંદુ૦ ૧

(६७)

अष्टोत्तर शत ग्रंथ अधिक शुभ, संस्कृत रचना सारीरे;
 जिन शासननी उन्नति कीधी, सविभ्र पक्ष वधारीरे. वंहुं २
 दर्शन ज्ञानचरणुमां दीना, पांथ महाधृत धारीरे;
 द्रव्य क्षेत्र काल लाव प्रमाणे, परम प्रलापनाकारीरे. वंहुं ३
 निश्चयने व्यवहारमां पूरा, साधन साध्य विचारीरे;
 ज्ञान क्रियाना साधक शूरा, प्रगट्या महा अवतारीरे. वंहुं ४
 तुण वाणी अभृत गुणुआणी, अनेकान्त नथधारीरे;
 तुण ग्रंथाना अक्यासक जन, अनुभव ले निर्धारिरे. वंहुं ५
 जिनशासनना धोरी कलियुग, गीतारथ अनगारीरे;
 दीर्घदृष्टि जिनशासन रक्षक, ध्याने धर उजियारीरे. वंहुं ६
 प्राणुलवन मुण हृदयना स्वामी, जंगम तीर्थ सुधारीरे;
 तुण विरहे मुण येन पउ नहि, दर्शन घो सुभकारीरे. वंहुं ७
 अनेकान्तनथज्ञान अतावी, सेवक श्रद्धा वधारीरे;
 ये उपकारे तमारो न लूलुं, लवोलव तुं हितकारीरे. वंहुं ८
 अष्ट सिद्धि ऋद्धि शुभदायक, सेवा अही येक तारीरे;
 पुद्धिसागर सहय करे गुरे, वहु वार हणारीरे. वंहुं ९

गहुंली. ६१

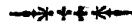
सातवार गुरु गहुंली.

(रथुपति राम हृदयमांलि रहणेरे—ये राग.)

पुरवना युष्टयथी गुरे दीडारे, महारा ह्येडामां लाग्या भीडा. पुरव०
 सोमवारे ते सभता आदरीयेरे, पाप कामे सहु परिहरीयेरे;
 साभायक शुद्ध उच्यरीये. पुरव० १
 भंगलवारे मोहुने भारेरे, ह्येडामांलि ह्निभत धारेरे;
 वेगे विप्रथ विकारो वारे. पुरव० २

(૬૮)

ભુધવારે સુભુદ્ધિ વધારીરે, સુભો જિનવાણી સુખકારીરે; નક્કી પામે ભવજલ પારી.	પુસ્તક ૩
ગુરુવારે ગુરુ ગુણ ગાવોરે, હેતે કીજે ગુરુનો વધાવોરે; લીજે સદ્ગુરુ ભક્તિનો લહાવો.	પુસ્તક ૪
શુક્રવારે આતમ રૂપ સાચુરે, લાગ્યું પુદ્ગલતું રૂપ કાચુરે; રંગે શુદ્ધ સ્વરૂપમાં રાચું.	પુસ્તક ૫
શનિવારે પ્રભુ ગુણ સેવોરે, મહુને સાચો પ્રભુ ગુણ મેવોરે; લક્ષ્ય ધારી દ્વિધ્યમાંહિ લેવો.	પુસ્તક ૬
રવિવારે તે રાગ ન ધરીએરે, વૈર ઝેર બધાં પરિહરીએરે; ગુરુજ્ઞાન વિચારીને તરીએ.	પુસ્તક ૭
સાતવારો સદા એમ ગાશુરે, ગુરુવંદન પૂજન જાશુરે; જ્ઞાન ધ્યાન રમણતા મ્હાશુ.	પુસ્તક ૮
સાચું સમકીત સહેજે વરીએરે, ચિદાનન્દ ચેતન ગુણ ધરીએરે; ભુદ્ધિસાગર ગુરુ અભુસરીએ.	પુસ્તક ૯

ગહુલી. ૬૨

બાર માસ.

(રાગ હારે માસે આસો માસો શરદપુનમની રાતજે—એ રાગ.)

હારે મહારે કાર્તક માસે કરીએ કર્મનો નાશ જો, આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ સઘળી છાંડીએરે લોસ;	
હારે મહારે માગસર માસે મમતા કરીએ દૂર જો, હું ને મહારૂં છોડયાથી સુખ સંપન્નેરે લોલ.	૧
હારે મહારે પોષ માસમાં આતમ ધર્મની પુષ્ટિ જો, આતમ અનુભવ કીજે ગુરુગમતા બ્રહ્મીરે લોલ;	
હારે મહારે માઘ માસમાં મોહમદ્ધીની સાથ જો, લડીએરે ખૂબ શુદ્ધ ધ્યાનના શસ્ત્રથીરે લોલ.	૨

(૬૯)

હારે મહારે ફાગણ માસે આચુ ન ગાળો શેક જો,
ફરી ફરીને ફ્રસીએ નહિ માન પાશમાંરે લોલ;
હારે મહારે ચૈતર માસે રાખો ચિત્તની શુદ્ધિ જો,
પરિહરોને ચિત્તની ચચંગતા સહુરે લોલ. ૩

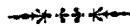
હારે મહારે વૈશાખે રાખો મનમાં વૈરાગ્ય જો,
વિવેક દષ્ટિ રાખી કારજ સહુ કરોરે લોલ;
હારે મહારે જ્યેષ્ઠ માસમાં જડશે આતમ રતન જો,
જેર જીલમને વૈર ઝેરને વારીએરે લોલ. ૪

હારે મહારે આષાઢે અન્તરમાં ઉતરો ખેશ જો,
પાપારભો ત્યાગી સંવર આદરોરે લોલ;
હારે મહારે શ્રાવણ માસે પર્વ પજીસણ આય જો,
સમતા રાખી કીજે કરણી ધર્મનીરે લોલ. ૫

હારે મહારે ભાદરવામાં ભય નાસે સહુ દૂર જો,
ખમત ખામણે જીવો સર્વ ખમાવીએરે લોલ;
હારે મહારે આશા માસમાં શુભ અજવાળો રાત જો,
ધર્મ ધ્યાન ભક્તિમાં દિવસ ગાળીએરે લોલ. ૬

હારે મહારે ખાર માસનો રાખોને રોજમેળ જો,
સરવૈયું કાઢો શુભ આતમ ધર્મતુરે લોલ;
હારે મહારે સદ્ગુરૂ વાણી સુણીએ ધરી બહુ પ્રેમજો,
ગુરૂની વાણી મીઠી સાકર શેલડીરે લોલ. ૭

હારે મહારે આતમ ધર્મનો લાગ્યો રંગ મજીઠ જો,
સમકિત શ્રદ્ધા વાસિત આતમ અનુભવેરે લોલ;
હારે મહારે આનંદના ઉભરા ધટમાં ઉભરાય જો,
યુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ વાણી સાંભળીરે લોલ. ૮

(૭૦)

ગહુંલી. ૬૩

પન્નર તિથીઓ.

(રઘુપતિ રામ દ્વયમાં રહેજોરે એ રાગ.)

- સખી પડવા દિને પ્રભુ પૂજોરે, શુદ્ધ ગુરુગમ જ્ઞાનથી છુઓરે;
આઠ કર્મની સાથે છુઓ, સખી મુણા ધર્મની વાત સારીરે. ૧
- ખીજના દિને કામને ખાજોરે, જેહુ કરતા વિષયના આજોરે;
ખુબ કામના વેગને ખાજો. સખી૦ ૨
- ત્રીજના દિન તરો ભવ દરીઓરે, જે જન્મ મરણથી ભરીઓરે;
આત્મજ્ઞાની સહજ સુખ વરીઓ. સખી૦ ૩
- ચોથે ચાર કષાયને વારોરે, વેગે વારો મનના વિકારોરે;
આવે તેથી ભવ દુઃખ આરો. સખી૦ ૪
- પાંચમે પાપને પરહરિઓરે, પાંચ જ્ઞાન દ્વયમાં ધરીઓરે;
પ્રભુ મહાવીર ગુણ અનુસરીઓ. સખી૦ ૫
- છઠે પટકાય રક્ષણ કરીઓરે, ભાવ ભક્તિ દ્વયમાંહિ ભરીઓરે;
સમતા સામાયક વરીઓ. સખી૦ ૬
- સાતમે શુદ્ધ શ્રદ્ધા રાખોરે, સત્ય પ્રિય વિચારીને ભાખોરે;
કુહ કપટને કાઢી નાખો. સખી૦ ૭
- આઠમે આઠ મદને નિવારોરે, કરો અષ્ટ કરમ સંહારોરે;
કરો આતમનો ઉદ્ધારો. સખી૦ ૮
- નવમે નોકષાયને તણઓરે, ભલા ભાવથી ભગવંત ભણઓરે;
શીળની ગુપ્તિ નવ સળઓ. સખી૦ ૯
- દશમે દશવિધ ધરો ધર્મરે, શિવ નગરીનાં પાપો શર્મરે;
નાસે સઘળાં અનાદિનાં કર્મ. સખી૦ ૧૦
- એકાદશીએ અંગ અગિયારરે, મુણીએ સમકિત સુખ સારરે;
તેથી થારો સફળ અવતાર. સખી૦ ૧૧
- બારમે બાર વ્રતને ધરીઓરે, શુદ્ધ ગુરુ મુખથી ઉચ્ચરોઓરે;
રાગ દ્વેષને હેતે હરીઓ. સખી૦ ૧૨

(૭૨)

તેરસે તેર કાઠીઆ વારેરે' હુડીલા થઈ જન્મ ન હારેરે;
 તરે ભાવે ખીજને તારે. સખી૦ ૧૩
 ચંદ્રેશે શુદ્ધ ચેતના ચહીએરે, શુદ્ધ ચેતન લક્ષણ લહીએરે;
 ચંદ્ર વિદ્યા મનમાંહિ વહીએ. સખી૦ ૧૪
 પૂનમદિન પૂર્ણ સ્વરૂપીરે, જાણો આતમ રૂપારૂપીરે;
 એવી વાતો પ્રભુએ પ્રરૂપી. સખી૦ ૧૫
 તિથી પત્રર ગાશે તે તરશેરે, વેગે આનંદ મંગળ વરશેરે;
 પૂર્ણ આતમ ઉજવળ કરશે, સખી૦ ૧૬
 શહેર સુરતમાં સુખદાઠરે, તિથી પત્રર પ્રેમથી ગાઠરે;
 બુદ્ધિસાગર સત્ય વધાઈ, સખી૦ ૧૭

—*+*—

ગહુંલી. ૬૪

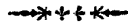
પ્રમુ પ્રેમ સુમારી.

(સ્થુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજેરે—એ રાગ.)

પ્રભુરૂપ પ્રેમથી મહેતો પરખુરે, હોંશે હૈયડ' હવે બહુ હરખુરું. પ્રભુ૦
 ગરખાં સરખાંમાં પ્રેમ ન લાગેરે, વિષયો વિષ સરખાજ લાગેરે;
 વૈર ઝેર ન કોઈ પર જાગે, પ્રભુ૦ ૧
 ચિદાનંદ સ્વરૂપ વિલાસીરે, મટી કાલ અનાદિ ઉદાસીરે;
 વિભુ વિમલેશ્વર વિશ્વાસી. પ્રભુ૦ ૨
 અજ અવિનાશી સુખકારીરે, આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ સંહારીરે;
 નિર્ભય નિશ્ચલ રૂપ ભારી, પ્રભુ૦ ૩
 વાત વિકંઠામાં ચેન ન પડતુરે, બાધે ઝઘડામાં સુખ ન જડતુરે;
 લાલચમાં ન મન લડથડતું, પ્રભુ૦ ૪
 સમતાનો લાખ્યો સંગ સારેરે, ટળ્યો કુમતીનો સંગ નડારેરે;
 મહારા ઘટમાં થયો ઉજિયારે; પ્રભુ૦ ૫
 સાકારમાં સ્નેહ સવાયેરે, નિરાકારમાં નેહ લગાયેરે;
 હુતો બહુ ભટકી ઘેર આયો, પ્રભુ૦ ૬

(૭૨)

જડ સંગત ખોટી ઠરાઈરે, શુદ્ધ ચેતના સંગ સુહાઈરે;	
રંગોરંગ રટતામાં રંગાઈ,	પ્રભુ૦ ૭
મહને ખાતુ' ન પીતુ' ભાવેરે, સુરતા પ્રભુ સંગ સુહાવેરે;	
શેક કુલ્યામાં લેશ ન ધ્રાવે,	પ્રભુ૦ ૮
નિત્ય આતમમાંહિ રમશુ'રે, નહિ બાહ્ય વિષયમાંહિ ભમશુ'રે;	
મનના વિકારોને દમશુ',	પ્રભુ૦ ૯
ચઠી આતમ રંગ ખુમારીરે, થયો અનુભવ સુરતા ધારીરે;	
બુદ્ધિસાગર આનંદકારી,	પ્રભુ૦ ૧૦

ગહુંલી. ૬૫

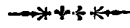
ગુહ સ્તુતિ.

(વિમળાચળ વાસી મહારા ંહાલા સેવકને-એ રાગ)

જ્ઞાનવંત ભદંત મહન્ત, ંહાલા ગુરૂ શરણુ કરૂ શરણુ કરૂ.	
ભવસાગરમાં ઝાઝ સુજ રાખો ને લાજ, તુજ યોધે તરૂ તરૂ;	
ભવમાં ભટકયો બ્રાન્તિથી બહુ, પારી દુઃખ અપાર;	
પુણ્યયોગથી નરભવ પાયો, ઉત્તમ કુળ અવતાર. ંહાલા૦ ૧	
રાગ દ્વેશમાંહિ રંગાયો, મમતામાં મલકાઈ;	
ધમાધમીમાં ધસી પડાયુ', અજ્ઞાનથી અથડાઈ. ંહાલા૦ ૨	
વિષય વિકારે કીધો વશમાં, કીધાં કર્મ અધોર;	
જીવ હિંસાનાં કર્મો કીધાં, ચોરી કરી બન્યો ચોર. ંહાલા૦ ૩	
મિથ્યાત્વે મુંઝાયો ભવમાં, પાખંડનો નહિ પાર;	
કોધ, માન, માયા, લોભે હુ', અથડાયો બહુ વાર. ંહાલા૦ ૪	
મહારૂં મહારૂં મિથ્યા માની, કીધાં કર્મ કરોડ;	
કામ રાગથી કુટાયો બહુ, નહિ કોઈ માહરી જોડ. ંહાલા૦ ૫	
ભાગ્યયોગથી ગુરૂજી મળીયા, અડવડીયાં આધાર;	
રૂપ પરખાયુ', પ્રતિબોધીને, કર્યો આતમનો ઉદ્ધાર. ંહાલા૦ ૬	

(૭૩)

સાકર શેલડી રસ સમ મીઠી, તુજ વાણી સુખકાર;
 સુભૂતાં મિથ્યાતમ ઝટ નાહું; થયો આનન્દ અપાર. ૦હાલા૦ ૭
 આમજ્ઞાન આર્યુ' સુખકારી, હીરો આબ્યો હાથ;
 સાત ધાત રંગાણી રાગે; તમે શિવપુરીના સાથ. ૦હાલા૦ ૮
 જયકર સુખકર ભવદુઃખ ભંજન, હૈડાના મુજ હાર;
 અંતર્યામી અલખેલા છો, શિવ વધુ ભર્તાર. ૦હાલા૦ ૯
 સમકિતદાયક ગુરૂની શ્રદ્ધા, ભક્તિનો આધાર;
 બુદ્ધિસાગર-સદગુરૂ સાચા, તાર તાર મુજ તાર. ૦હાલા૦ ૧૦

ગહુંલી. ૬૬

વીરની વાળી વિષે.

(જાત્રીડા જાત્રા નવાણું કરીયે' રે—એ દેશી.)

સખી સરસ્વતી ભગવતી માતારે, કાંઈ પ્રભુમીજે' સુખ શાતા રે,
 કાંઈ વચન સુધારસ દાતા ગુણવંતા સાંભળો વીર વાણી રે,
 કાંઈ મોક્ષતણી નિશાની. ગુ૦ એ આંકણી. ૧
 કાંઈ ચોવીશમા જિન રાયા રે, સાથે ચૌદ સહસ મુનિરાયા રે,
 જેહના સેવે સુર નર પાયા. ગુ૦ કાં૦ ૨
 સખી ચતુરંગ ફેાજ સાથ રે, સખિ આબ્યા ઐણિક નર નાથ રે,
 પ્રભુ વંદીને હુઆ સનાથ. ગુ૦ કાં૦ ૩
 બહુ સખી સંયુત રાણી રે, આવી ચેલણા ગુણખાણી રે,
 એતો ભામંડલમાં ઉજાણી. ગુ૦ કાં૦ ૪
 કરે સાથીચો મોહનવેલરે, કાંઈ પ્રભુને વધાવે રંગરેલેરે,
 કાંઈ ધોવા કર્મના મેલ. ગુ૦ કાં૦ ૫
 ખારે પર્યદાની સુણે વાણી રે, કાંઈ અમૃતરસ સમ જાણી રે,
 કાંઈ કરવા મુક્તિ પટરાણી. ગુ૦ કાં૦ ૬

(૭૪)

ગહુંલો. ૬૭

મહાવીર દેશના

(અને હાંરે વાલોજી વાચે છે વાંસળી રે—એ દેશી.)

અને હાંરે વીરજી દીચે છે દેશના રે,
ચાલો ચાલો સહીયરનો સાથ;
સુરવર કોડા કોડિ તિહાં મલ્યા રે,
પ્રભુ વરસે છે ત્રિભુવન નાથ, વીર૦ ૧
અને હાંરે સમવસરણની શોભા શી ઠહુ' રે,
જિહાં મુનિવર ચૌદ હજાર;
મહાસતી ચંદનખાલા માવડી રે,
સહુ સાધવી છત્રીશ હજાર. વીર૦ ૨
અને હાંરે ગણધર પૂજ્ય અગ્યાર છે રે,
તેહમાં ગૌતમ સ્વામી વજાર;
ત્રણસેં, ચઉદપૂર્વી દીપતા રે,
શ્રુત કેવલી જગવડ વીર. વીર૦ ૩
અને હાંરે સાતશેં કેવલી જગત પ્રભાકર રે,
તેતો પામ્યા છે ભવતીર;
પાંચશેં વિપુલમતિ પરિવાર છે રે,
સહુ પરિકર છે પ્રભુવીર. વીર૦ ૪
અને હાંરે આણુંદ શ્રાવક સમકિત ઉચ્ચરે રે,
વળી દ્વાદશ વ્રત જયકાર;
એક લાખ યોગણુશાઠ હજારમાં રે,
મુખ્ય શ્રાવક દઠ વ્રત ધાર. વીર૦ ૫
અને હાંરે સખી વચણુ ઉજમાલી ખાલિકા રે,
આવી વંદે પ્રભુજીના પાય;

(૭૫)

માહામંગલ પ્રભુજીની આગલેં રે,
 પૂરે ચઉ મંગલ સુખદાય. વીર૦ ૬
 અને હારે સાતમું અંગ ઉપાસક સુત્રમાં રે,
 પ્રભુ દીપવિજય કવિરાજ;
 આણુંદ સરિખા દશ શ્રાવક કહ્યા રે,
 લેહશે એક ભવેં શિવપુર રાજ. વીર૦ ૭

ગહુંદી. ૬૮

ઘડાવશ્યક સૂત્રની.

અહો મુનિ ચારિત્રમાં રમતા, શ્રી જિનઆણા સુધી ધરતા,
 ક્રિયાસારમાં અનુસરતા. અહો૦ ૧
 ૫૪ વશ્યક સૂત્રતણી રચના, તે સાંભળો ભવિ એક મના,
 વાણી અમૃત રસ ઝરના. અહો૦ ૨
 પ્રથમ સામાયિક જે દાખ્યું, બીજું ચઉવિસઠ્ઠા ભાખ્યું,
 તૃતીય વાંદણ દિલ રાખ્યું. અહો૦ ૩
 પ્રતિકમણ ચેથે સુણતાં, કાઉસ્સગ પાંચમે અનુસરતાં,
 છડે પચ્ચખખાણ કરતાં. અહો૦ ૪
 પશ્ચિમ આવશ્યક જે ધારે, શુભ પરિણામેં અવધારે,
 શ્રીજિન મારગ અભુવાલે. અહો૦ ૫
 સ્થાપના જ્ઞાનતણી માંડો, મમતા માયા દૂરે છાંડો,
 તે સમતાવૃક્ષ હોયે જાડો. અહો૦ ૬
 ધણિપરેં સોહમની વાણી, ગહુંદી કરે ચેલણા રાણી,
 ગુરૂ સન્મુખ જોયે ગુણખાણી, અહો૦ ૭
 સીહોર નગરેં ગહુંદી ગામ, કહે મુક્તિ સુણો ચિત્ત લામ,
 શ્રી જિન આણા ધરો ભાઈ. અહો૦ ૮

(૭૬)

ગહુ'લી. ૬૯

સમોવસરણની.

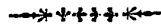
- અરિહા આયા રે, અંપાવનકે મેદાન,
સુરપતિ ગાયા રે, શાસનકે સુલતાન—એ આંકણી.
સમવસરણ સુર મલી વિરચાવે, કૂલ સચિત જલ થલનાં લાવે,
વિકસિત જાનુ સમ વરસાવે, ઉપર બેસે રે, મુનિમુખ પરપદા બાર;
પ્રભુ મહિમાયેં રે, પીડા ન હુવે લગાર,
તત્વાવતારી રે, પ્રવચન સારઉદ્ધાર. ૨૫૦ ૧
- પુરી શણગારી કોણિક રાય, જલ છટકાયાં કુલ બિછાય,
સજી સામઘ્યું વંદન આય, ઉવવાઈ સૂત્રેં રે;
દેશના અમૃત ધાર, ગૌતમ પૂછે રે, અંબડનો અધિકાર,
અદત્ત ન લેવેરે, સાત સયા પરિવાર. ૨૫૦ ૨
- પાણી છતે તરશાં વ્રત પાલી, ગંગા રેવત વચ્ચેં સંથારી,
દેવલોકેં પંચમ અવતારી, અંબડનામેં રે;
તે સહુનો શિરદાર, અવધિજ્ઞાની રે, વૈક્રિયલબ્ધિ ઉદાર,
તાપસ વેશે રે, પાળે અણુવ્રત બાર. ૨૫૦ ૩
- તે ગુણદરિયા કૌતુક ભરિયા, કંપિલપુર માંહે સંચરિયા,
નિત્ય નિત્ય સહુ ધર વસતી વરિયા, સહુકો જાણે રે;
અમ ધર આચ્છવ થાય, ધર ધર હોંશેરે, કૌતુક જોવા તે જાય,
દેવ ભવાંતર રે, અંબડ મુક્તિ વરાય. ૨૫૦ ૪
- સાંભળી હુઘટ હુર્ધ ભરાણી, બહુત સાહેલીની ઠકુરાણી,
નામેં સુભદ્રા ધારણી રાણી, ચીર પટોલી રે,
પહેરી નિકટ તે જાય, ધુંધટ ખોલી રે, અંબલિ શીશ નમાય,
કેશર ઘોલી રે, સાથિયે મોતી પૂરાય. ૨૫૦ ૫
- ચતુરા અઉમુખ ચિત્ત મિલાવે, મુક્તાશ્લ દોય હાથ ધરાવે,
શ્રી શુભવીરનાં ચરણ વધાવે, મંગલ ગાવે રે;
રંભા અપછર નાર, જગતનો દીવો રે; વિશ્વંભર જયકાર,
બહુ ચિરંજીવો રે, ત્રિશલા માત મદહાર. ૨૫૦ ૬

(૭૭)

ગહુંલી. ૭૦

અથ શ્રી સ્થૂલીમદ્રજીની.

જીરે મારે સ્થૂલીભદ્ર ગુરુરાય, સાતમે પાઠે સોહામણા જીરે	૭;
જીરે મારે ભદ્રઆહુ મુષ્ટિંદ, સંભૂતિ વિજય સૂરિતણા.	૭૦ ૧
જીરે મારે પાઠ વિશેષ સુખાણ, શિયલગુણે અલંકર્યા.	૭૦
જીરે મારે કોશ્યાને બૂઝવી તામ, જૈનધર્મથી નવિ પડ્યા.	૭૦ ૨
જીરે મારે જગમાં રાખ્યું નામ, ચોરાશી ચોવીશી લગેં,	૭૦
જીરે મારે સંધ અતુર્વિધ જાણ, એવંચવ કરે ઉલટ અંગે.	૭૦ ૩
જીરે મારે વાજે ઢોલ નિશાન, સરણાધ્યુ મધુર સ્વરે,	૭૦
જીરે મારે ગોરી ગાવે ગીત, સોહામણુ ગહુંલી કરે.	૭૦ ૪
જીરે મારે ધન્ય સકડાલ પ્રધાન, ધન્ય લાછલ દે માતને,	૭૦
જીરે મારે ધન્ય તે નાગર નાત, ધન્ય તે સિરિયા બ્રાતને.	૭૦ ૫
જીરે મારે ધન્ય જક્ષા પ્રમુખ, સાતે બહેનો સોહામણી,	૭૦
જીરે મારે સૂરીધર શિરદાર, શ્રીથૂલિભદ્ર શિરોમણિ,	૭૦ ૬
જીરે મારે ધ્યાન ધરો દિન રાત, એવા મુનિવં ખાંતશું,	૭૦
જીરે મારે લેશે મંગલમાલ, જે ગાવે નિત્ય ભાવશું.	૭૦ ૭

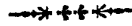
ગહુંલી. ૭૧

ચૂનડી.

આછી સુરંગી ચૂનડી રે, ચૂનડી રાતી ચોલરે,	
રંગીલી લાલ સુરંગી ચૂનડી રે.	૧
બુરાનપુરની આંધણી રે, રંગાણી ઐરંગાખાદ રે.	રંગીલી૦
ચોલ મજાઠના રંગથી રે, કસુબે લીધો હડવાદ રે.	રંગે આ૦ ૨
સૂરત શેહેરમાં સંચર્યા રે, જાતાં જિનવાણીને માટ રે,	રંગીલી૦

(૭૮)

ચોરાશી ચોક્કને ચકુવટે રે, દીકાં દાશીડાનાં હાટ રે.	૨૦ આ૦ ૩
નણુદી વીરાજીને વીનવે રે, એ ચૂનડીની હોંશ રે,	૨૦ ગીલી૦
ચૂનડીમાં હાથી ઘોડલા રે, હુંસ પોપટ ને મોર રે.	૨૦ આ૦ ૪
સમરથ સસરે મૂલવી રે, પાસે પીચુજીને રાખ રે,	૨૦ ગીલી૦
સમકિત સાસુના કેણુથી રે, સોનપથા દીધા સવા લાખ રે.	૨૦ આ૦ ૫
સાસુજીને સાડીઓ રે, નાની નણુદીને ઘાટ રે,	૨૦ આ૦
દેરાણી જેઠાણીનાં જોડલાં રે, શોક્યને લાવો શા સાટ રે,	૨૦ આ૦ ૬
ચૂનડી ઓઢીને સંચર્યાં રે, બાતાં જિન દરખાર રે,	૨૦ ગીલી૦
માણુકમુનિયે કોડથી રે, ગાઈ એ ચૂનડી સાર રે.	૨૦ આ૦ ૭

ગહુંલી. ૭૨

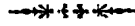
મુનિ ગુણ વિષે.

(મોતીવાલા ભમરજી—એ દશી.)

ચરણુ કરણુશું શોભતા, પ્રતધારી રે સુચરજી,	
ભવિજન માનસ હુંસ રે;	
જગત ઉપકારી રે સુચરજી,	
જંગમતીરથ સાધુજી,	૨૦
લોભતણો નહિ અંશ રે.	૪૦ ૧
પડિસ્વાદિક ગુણુ ભર્યાં,	૨૦
ષટકારણુ લીધે આહાર રે;	૪૦
સમુદાયની ગોચરી,	૨૦
જ્ઞાનરતન ભંડાર રે.	૪૦ ૨
ગીતારથ ગુરૂ આગણેં,	૨૦
વનિતા ધરિય વિવેક રે;	૪૦
સરખી સાહેલિયેં પરવરી,	૨૦
સમકિતની ઘણી ટેક રે.	આ૦ ૩

(૭૬)

આસ્તિક પીઠની ઉપરે,	૨૦
અનુભવ મુક્તા શ્વેત રે;	૪૦
ચિહ્ન ગતિ ચૂરણ સાથીયો.	૨૦
વધાવતી ધરી હૃત રે.	૪૦ ૪
ગુણવંતી ગાવે ગહુંઅલી,	૨૦
મુનિગુણમણિ ધરિ હાથ રે;	૪૦
શ્રી શુભવીરની દેશના,	૨૦
સુણતાં મળે શિવસાથરે.	૪. ૫

ગહુંલી. ૭૩

ગણધર વંદન.

(વાડીના ભમરા દ્રાખ મિઠી રે ચાંપાનેરની—એ દેશી.)

જરે કામની કહુ સુણો કંથજ,	
જરે દ્રલિયા મનોરથ આજ રે;	
નણદીના વીરા ગણધર આઠ્યા છે ચાલો વાંદવા,	
જરે ભવોદધિ પાર ઉતારવા,	
જરે તારણ તરણ ઝહાજરે.	૧૦ ૧
જરે ગુણશૈલ્ય ચૈત્ય સમોસર્યા,	
જરે વીરતણા છે પટોધાર રે;	૧૦
જરે પાંચસેં મુનિ પરિવાર છે,	
જરે તીરથના અવતાર રે.	૧૦ ૨
જરે કંચન કામિની પરિહર્યા,	
જરે પ્રગટ્યા છે ગુણ વીતરાગ રે;	૧૦
જરે પરિસહની શ્રેણને જીતવા,	
જરે કર ધરી ઉપશામ ખર્જ રે.	૧૦ ૩

(૮૦)

જીરે પ્રવચન માતાને પાલતા,	
જીરે સમિતિ ગુપ્તિ ધરનાર રે;	૧૦
જીરે મેરૂગિરિ સમ મોટકા,	
જીરે પંચમહાવ્રત ભાર રે.	૧૦ ૪
જીરે સુરપતિ નરપતિ જોહને,	
જીરે દોષ કર જોડી હુજૂર રે;	૧૦
જીરે અમૃતસમી ગુરૂની દેશના,	
જીરે પાપ પડલ હોયે દૂર રે.	૧૦ ૫
જીરે કામિની વયજી રે મીઠડાં,	
જીરે વાંધા છે ગુરૂ ગણધાર રે;	૧૦
જીરે ગુરૂમુખથી સુણી દેશના,	
જીરે આનંદ અંગ અપાર રે.	૧૦ ૬
જીરે મુક્તા ને રચણે વધાવતી,	
જીરે ગહુંદી ચિત્ત રસાલ રે;	૧૦
જીરે નીજભવ સુકૃત સંભારતી,	
જીરે જોહના છે ભાવ વિશાલ રે.	૧૦ ૭
જીરે દીપવિજય કવિરાજી,	
જીરે પૃથ્વીનંદન ખલિહાર રે;	૧૦
જીરે ગૌતમ ગણધર પૂજ્યજી,	
જીરે વીરશાસન શણગાર રે.	૧૦ ૮

—*+*—

ગહુંદી. ૭૪

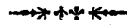
જંગમતીર્થ મુનિ.

(સુણુ ગોવાલણી, ગારસડાવાલી રે ઉભી રહેને—એ દેશી.)

સુણુ સાહેલી, જંગમ તીર્થ જોવા ઉભી રહેને,
 મુનિ મુખ જોતાં, મન ઉલસે તન વિકસે આપણુ યેને,
 એ આંકણી છે.

(૮૧)

થાવર તીરથ દુર્ગતિ વારે, પણુ ધર મેલી જઈયેં જ્યારે,	
વિધિયોગે ધ્યાન ધરે ત્યારે, સંસાર સમુદ્રથડી તારે.	સુણુ૦ ૧
જંગમ મુનિ મારગમાં ફરતા, સંયમ આચરણુ આચરતા,	
જગજીવ ઉપર કરૂણા ધરતા, પુણ્યશાલી ધર પાવન કરતા	સુણુ૦ ૨
અનાચીરણુ આવન પરિહરતા, બોલે દશવૈકાલિક કરતા,	
ગણિ પેટી બહુ શુતની ધરતા, મુખ્યદ્રથડી અમૃત ઝરતા.	સુણુ૦ ૩
વર જ્ઞાન ધ્યાન હુય ગય વરિયા, જપ તપ ચરણાદિક પરિકરિયા,	
વિરતિ પટરાણીપર છરીયા, મુનિરાજ સવાઈ કેશરીયા	સુણુ૦ ૪
સુવિહિત ગીતારથ ગુરૂ આગે, વિધિયોગે વંદે ગુણુરાગે,	
કર કંકણુ પગ ઝાંઝર વાગે, ગહુંલી કરતાં અનુભવ જાગે.	સુણુ૦ ૫
કુંકાવટીયેં કેશર લેતી, કરી સ્વસ્તિક પાતકડાં ધોતી,	
વધાવતી ઉજ્જવલ મોતી, હળતી લલતી ગુરૂમુખ જોતી.	સુણુ૦ ૬
કલકંઠવતી મધુરા ગાવે, ગુણુવંતી તિહાં ગહુંલી ગાવે,	
આ ભવ સૌભાગ્યપણુ પાવે, શુભ વીર વચન હૈયડે ભાવે.	સુણુ૦ ૭

ગહુંલી. ૭૫

મુનિ વંદન.

(પ્રભુજી વીરજીણુંદને વંદીયે—એ દેશી.)

સજની શાસન નાયક દિલ ધરી,
 ગાશું તપગઙ્ગે રાયા હો, અલબેલી હુલી.
 સજની બાણીયેં સોહમ ગણુધરૂ,
 પટધર જગત ગવાયા હો, અલબેલી હુલી.
 સજની વીર પટોધર વંદિયે. ॥ ૧ ॥ એ આંકણી.
 સજની વસુધાપીઠને ફરસતા,
 વિચરતા ગણુધાર હો, સ૦ અ૦

(૮૨)

છત્રીશ ગુણશુ' ધિરાજતા, છે ભવિજનના આધાર હો.	અં ૦ સં ૧૦ ૨ સં ૦
તખતે' શોહે ગુરુરાજ જી, ઉદ્યો જિમ જગ ભાણુ હો;	અં ૦ સં ૦
નિરખંતાં ગુરુરાજને, ધૂએ જાણુ અજાણુ હો.	અં ૦ સં ૧૦ ૩ સં ૦
મુખડ' શોહે રે પૂરણુ શશી, અણીયાલાં ગુરુ નેણુ હો;	અં ૦ સં ૦
જલધરની પેરે ગાજતા, કરતા ભવિજન સેણુ હો.	અં ૦ સં ૧૦ ૪ સં ૦
અંગ ઉપાંગની દેશના, ખરસત અમૃતધાર હો;	અં ૦ સં ૦
ઐતા સર્વનાં દીલ ઠરે, સંયમશુ' ધરે પ્યાર હો.	અં ૦ સં ૧૦ ૫ સં ૦
શુભ શણુગાર સજી કરી, ઝોતીયડે ભરી થાળ હો;	અં ૦ સં ૦
અદ્ધા પીઠની ઉપરે, પૂરે ગહુ'લી વિશાલ હો.	અં ૦ સં ૧૦ ૬ સં ૦
સૌભાગ્ય ઉદ્યસૂરિ પાટના, ધારક ગુરુ ગુણુરાજ હો;	અં ૦ સં ૦
શ્રી વિજયલક્ષ્મી સૂરિંદજી, દીપવિજય કવિરાજ હો.	અં ૦ સં ૧૦ ૭ સં ૦

(૮૩)

ગહુંડી. ૭૬

અધ્યાત્મ.

(ભવિ તુમે' વ'દા રે શ'ખેશ્વર જિન રાયા—એ દેશી.)

અમૃત સરખી રે સુણીએ વીરની વાણી,
 અતિ મન હરખી રે પ્રભુએ કેવલ નાણી. એ આંકણી છે.
 ચોજનગામિની પ્રભુની વાણી, પાંત્રીશ ગુણથી ભાંખે,
 પૂરવ પુણ્ય અપૂરવ જેહનાં, પ્રભુવાણી રસ આખે. અમૃત૦ ૧
 જેહમાં દ્રવ્ય પદારથ રચના, ધર્મધર્મ આકાશ,
 પુર્કલ કાળ અને વળિ ચેતન, નિત્યાનિત્ય પ્રકાશ. અમૃત૦ ૨
 દ્રવ્ય ગુણ ને પર્યાય પ્રકાશે, અસ્તિ નાસ્તિ વિચાર,
 નય સાતેથી માલકોષમાં, વરસે છે જલધાર. અમૃત૦ ૩
 ગુણ સામાન્ય વિશેષ વિશેષ. હોય મલિ ગુણ એકત્રીશ,
 તસ ચઉ ભંગી ચાર નિક્ષેપે, ભાંખે શ્રીજગદીશ. અમૃત૦ ૪
 ભિલદ્રઘાંતે ખેચર ભૂચર, સુરપતિ નરપતિ નારી,
 નિજ નિજ ભાષાએ સહુ સમજે, વાણીની બલિહારી. અમૃત૦ ૫
 નંદીવર્દનની પ્રદરાણી, ચઉ મંગલ પ્રભુ આગે,
 પૂરે સ્વસ્તિક મુક્તાશ્લનો, ચડવા શિવગતિ પાગે. અમૃત૦ ૬
 ચઉ અનુયોગી આતમદર્શી, પ્રભુવાણી રસ પીજે,
 દીપવિજય કવિ પ્રભુતા પ્રગટે, પ્રભુને પ્રભુતા દીજે. અમૃત૦ ૭

—*+*—

ગહુંડી. ૭૭

ચૂનડી.

હાંજ સમકિત પાલો કપાસનો,
 હાંજ પેંજણ પાપ અઠાર;

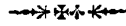
(૮૪)

હાંજ સૂત્ર ભલું રે સિદ્ધાંતવું,	
હાંજ ટાળો આઠ પ્રકાર,	
હાંજ શીયળ સુરંગી ચૂનડી.	૧
હાંજ ત્રણ ગુપ્તિ તાણો તાણો,	
હાંજ નદીય ભરી નવ વાડ;	
હાંજ વાણો વાણો રે વિવેકનો,	
હાંજ ખેમા ખુંટીય ખાય.	હાંજ શીં ૨
હાંજ મૂલ ઉત્તર ગુણ ધૂધરા,	
હાંજ છેડા વણોને ચાર;	
હાંજ ચારિત્ર ચ'દો વચ્ચે ધરો,	
હાંજ હંસક મોર ચકોર.	હાંજ શીં ૩
હાંજ અજખ ખિરાજો ચૂનડી,	
હાંજ કહો સખી કેટલું મૂલ્ય;	
હાંજ લાખે પણ લાભે નહીં,	
હાંજ એહ નહીં સમ તોલ.	હાંજ શીં ૪
હાંજ પહેલી ઝોઢી શ્રી નેમજ,	
હાંજ ખીજ રાજુલ નેર;	
હાંજ ત્રીજ ગજસુકુમાલજ,	
હાંજ ચોથી સુદર્શન શેઠ.	હાંજ શીં ૫
હાંજ પાંચમી જ'ણુ સ્વામીને,	
હાંજ છઠી ધનો અણુગાર;	
હાંજ સાતમી મેઘ મુનીસર,	
હાંજ આઠમી એવંતી કુમાર.	હાંજ શીં ૬
હાંજ સીતા કુંતા દ્રૌપદી,	
હાંજ દમયંતી ચંદનખાલ;	
હાંજ અજના ને પદ્માવતી,	
હાંજ શીયલવતી અતિસાર.	હાંજ શીં ૭

(८५)

હાંજી અજબ ધિરાજે રે ચૂનડી,
 હાંજી સાધુનો શણુગાર;
 હાંજી મેઘ મુનીસર એમ ભણે,
 હાંજી શીયલ પાળો નર નાર.

હાંજી શી. ૮

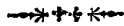
ગહુલી. ૭૯

અથ મુનિરાજ મોહનલાલજી મહારાજ મુંબઈમાં પધાર્યા
 તે વચ્ચે બનાવેલી.

સજની મોરી, પાસજિણું દંતે પૂજે રે,	સ૦
દુનિયામાં દેવ ન દુજે રે;	સ૦
સુહિત ગુર અહિં આવ્યા રે,	સ૦
સહુ સંઘતણે મન ભાવ્યારે.	સ૦ ૧
મોહનલાલજી માહારાજ રે,	સ૦
સુણુજે સહુ અધિકાર રે;	સ૦
પંચ મહામત સૂઝાં પાળે રે,	સ૦
શાસ્ત્રતણે અનુસારે રે.	સ૦ ૨
સમતા ગુણુના દરીયા રે,	સ૦
ક્રિયા પાત્રના ભરીયા રે;	સ૦
જ્ઞાનતણા ભંડાર રે,	સ૦
કહેતાં ન આવે પાર રે,	સ૦ ૩
મધુરી વાણીએ ભાંખે રે,	સ૦
સંઘ સ્વાદ સર્વે ચાખે રે;	સ૦
પ્રમ વ્યાકરણુ વંચાય રે,	સ૦
આશ્રવ સંવર અર્થ થાય રે,	સ૦ ૪

(૮૬)

ઉપર ચરિત્ર વંચાય રે,	સ૦
પૃથ્વીચંદ્ર કુમાર રે;	સ૦
સુભતાં વૈરાગ્યવંત થાવે રે,	સ૦
અજ્ઞાન મિથ્યાય હઠાવે રે.	સ૦ ૫
પટ શ્વેલા શુભ જાણુ રે,	સ૦
વિનય ગુણની ખાણુ રે;	સ૦
જોખન વયમાં છે સરખા રે,	સ૦
વંદો પૂજો ને હુરખો રે.	સ૦ ૬
જંગમ તીરથ કહીયે રે,	સ૦
વંદીને પાવન થઈયે રે;	સ૦
સંઘના પુણ્યે અહીં આઠ્યા રે,	સ૦
જૈનધર્મને દીપાઠ્યા રે.	સ૦ ૭
ભાવ સહિત ભક્તિ કરજો રે,	સ૦
પુણ્યની યોઠી તમે ભરજો રે;	સ૦
ભરતખાહુ યેરે તરશો રે,	શ૦
સમુદ્રપાર ઉતરશો રે.	સ૦ ૮
પ્રત પચ્ચખખાણુ ઘણાં થાય રે,	સ૦
સાત ક્ષેત્રે ધન ખરચાય રે;	સ૦
દેહુરે દેહુરે ઓછવ મંડાય રે,	સ૦
ચોથો આરો વરતાય રે.	સ૦ ૯
સધવા સ્ત્રી ગહુંદી કહાડે રે,	સ૦
મુક્તાફલશુ વધાવે રે;	સ૦
નાગર પાનાસુત ગાવે રે;	સ૦
મગન લાગે મુનિ પાયે રે,	સ૦
પાસ જિનદને પૂજો રે,	સ૦
દુનિયામાં દેવ ન દૂજો રે,	સ૦ ૧૦

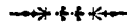

(૮૭)

ગહુ'લી. ૭૯

અથ મુનિરાજ શ્રી મોહનલાલજી માહારાજની.

મુનિવર સંયમમાં રમતા, શિવપુર જાવાનો ખપ કરતા,
 અહો મુનિ સંયમમાં રમતા. એ આંકણી.
 મુનિવર વિચરંતા આવ્યા, પદ ચેલા સાથે લાવ્યા,
 મુખઠના સંધને મન ભાવ્યા. મુનિવરં શિં અહોં ૧
 મુનિવર સંયમમાં શુરા, મુનિવર કિરિયામાં પૂરા,
 પરિણામે મુનિ અતિ રૂડા. મુનિં શિં અં ૨
 મુનિજની દેશના બહુ સારી, ભવિજનને લાગે પ્યારી,
 પ્રતિબોધ પામ્યા નર નારી. મુનિં શિં અં ૩
 મુનિવરે લાભ ધણા લીધા, શ્રીસંધનાં કારજ અતિ સીધાં,
 ઉપકાર એવા મહુમુનિએ કીધા. મુનિં શિં અં ૪
 મુનિજતું નામ ધજું સારું, મોહનલાલજી લાગે પ્યારું,
 જિનશક્તિન ધજું અજવાળ્યું. મુનિં શિં અં ૫
 જે મુનિવરના ગુણ ગાવે, શિવપુર નગરી વેગે જાવે,
 મગન મુનિવરને ધ્યાવે. મુનિં શિં અં ૬

ગહુ'લી. ૮૦

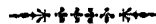
માહામુનિરાજ શ્રી આત્મારામજી મહારાજની.

(સાંભળજો જે મુનિ સંયમરાગી, ઉપશમ શ્રેણું ચડિયા જે-એ દેશી.)

ભણું થયું જે મારે મુગુરૂ પધાર્યા,
 જિન આગમના દરિયા જે. એ આંકણી.
 જ્ઞાન તરંગેં લેહેરો લેતા, જ્ઞાન પવનથી ભરિયા જે. ભણું. ૧

(૮૮)

- આજ કાલમાં જે જિન આગમ, દૃષ્ટિપંથમાં આવે રે,
ગહન ગહન એહના જે અર્થો, પ્રગટ કરીને ખતાવે રે. ૭૦ ૨
- શક્તિ નહીં પણ ભક્તિતણે વશ, ગુણ ગાવા ઉદ્ધિસાણું રે,
કર્ણમૃત ગુરૂ ચરિત્ર સુણાવી, આનંદ અધિક વધાણું રે. ૭૦ ૩
- દક્ષિણ દિશિ જંબુદ્વીપમાંહિ, એહી ભરત મઝાર રે,
ઉત્તર દિશિ પંજાબ દેશ જિહાં, લેહુરાં ગામ મનોહાર રે. ૭૦ ૪
- ક્ષત્રિયવંશ ગણેશચંદ ધર, જન્મ લિયા સુખ ધામે રે,
રૂપદેવી કુક્ષિશુક્તિમાં, મુક્તાપ્તલ ઉપમાને રે. ૭૦ ૫
- લઘુવયમાં પણ લક્ષણથી બહુ, દીપંતા ગુરૂરાયા રે,
સંગતિથી મળી દૂંઢક જનને, દૂંઢકપંથ ધરાયા રે. ૭૦ ૬
- સંવત એગણીશે દશમાંહી, ઉજ્જવલ કાર્તિક માસે રે,
પંચમીને દિવસે લઘુ દીક્ષા, જીવનરામ ગુરૂ પાસે રે. ૭૦ ૭
- જ્ઞાન ભણ્યા વળી દેશ પ્રિયા બહુ, જૂનાં શાસ્ત્ર વિલોકી રે,
સંશય પડ્યા ગુરૂને પૂછે, પ્રતિમા કેમ ઉવેખી રે. ૭૦ ૮
- ઉત્તર ન મિલ્યા જખ ગુરૂજીને, જ્ઞાન કળા ઘટ જાગી રે,
સુમતિ સખી ઘટ આય વસી જખ, દુંઢકપંથ દિયા ત્યાગી રે. ૭૦ ૯
- ધમં શિરોમણિ દેશે મનોહર, ગુર્જર ભૂમિ રસાલી રે,
બ્યાં આવી સુવિહિત ગુરૂ પાસે, મન શંકા સહુ ઠાળી રે. ૭૦ ૧૦
- પરમ કર્થો ઉપકાર તુમે બહુ, શ્રીગુરૂ આતમરાયા રે,
જયવંતા વરતો આ ભરતે, દિન દિન તેજ સવાયા રે. ૭૦ ૧૧
- દુઃખમ કાળ સમે ગુરૂજી તમે, વચન દીવડા દીધા રે,
શાંતિવિજય કહે જેથી હમારા, વિષમ કામ પણ સિદ્ધા રે. ૭૦ ૧૨

(૯૯)

હરીયાળી.

વરસે કાંબલ લીંને પાણી—કાંબલી કહેતાં ઈંદ્રિય વરસે. પાણી કહેતાં
જીવ કરમે ભારે થાય છે. એટલે ઈંદ્રિય રૂપ કાંબલ વર-
સતાં જીવરૂપ પ્રાણી કર્મજલથી ભીંજાય છે.

માછલીએ બગ લીધો તાણી—માછલો તે લોભ ને બગલો તે જીવ
તેને સંસારમાં તાણી લીધો છે.

ઉડેરે આંખા કોયલ મોરી—ઉડી કહેતા સાવધાન થા ! આંખો કહેતાં
જીવ, કોયલ કહેતાં તૃણા, મોરી કહેતાં વિસ્તારી.

કદીય સીંચતાં પ્રદીપ્ત બીજેરી ?—કદી કહેતાં માયારૂપી કદી સીંચતાં
લોભ ખેદરૂપ બીજેરૂ વૃક્ષ કદ્યો તે વાધ્યો.

ઢાંકણીએ કુંભારજ ધડીયો—ઢાંકણી કહેતાં માયા કહીએ તે માયાએ
કુંભાર તે જીવ ઘડ્યો સંસારમાં સમાડ્યો.

લગડા ઉપર ગર્દભ ચઢીઓ—લગડો કહેતાં રાગદ્વેષ અભિમાન તે
ઉપર ગર્દભરૂપ જીવ ચઢ્યો.

નીશા ઘેવે ઓઠણુ રેવે - નિશા કહેતાં કાયા ધોવરાઈ એટલે જરા
આવી, તેમ ઓઠણુ તે જીવ રેવે એટલે ખેદ પામે છે.

સકરો બેડો કૌતુક બેવે ॥રાા—સકરો કહેતાં સઘળું કુટુંબ. બેડું બેડું
વિનોદ જીએ છે પણ સાહ્ય કરી શકે નહીં તે બાણવું.

આગ બળે અંગીઠી તાપે—કોષરૂપ તે અગ્ની બળે અને અંગુઠો તે
શરીર તાપે કહેતાં ઉત્તાપ પામે છે.

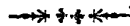
વિશ્વાનલ બેઠો ટાઢે કપે—વિશ્વાનળ તે કામાગ્નિ. તેણે કરી જીવવિષય
વિષયવહી ધુળે. ટાઢને વિષય તૃણારૂપ બાણવી.

ખીલો દુઝે ન ભેંસ વિલોએ—ખીલો તે જીવ પૂણ્યે કરીને દુઝે.
તેણે ભેંસ તે કાયા વિલોએ કહેતાં સુખ ભોગવે છે.

મીની બેડી માંખણુ તાપે ॥૩૩—મીની તે માયાને માંખણુ તે જીવ
તેને તાવે તે સંસાર સમુદ્રમાં શેલાવે.

(૯૦)

- વહુ વીઆઈ સાસુ જાઈ—વહુ તે કુમતી વ્યાઈ તે વ્યાપી તેણે
ચીંતાઈપી સાસુ ઉપાઈ.
- લહુડેદેવરે માત નીપાઈ—લહુડેદેવરે તે. હલવા કરમી તે વારે માતા
કહેતાં સુમતિ નીપજાવે. લઘુકર્મીએ સુમતિ માતા
ઉત્પન્ન કરી.
- સસરો સુતો વહુ હીંડાળે—સસરો તે જીવ સુતો તે પ્રમાદ, તિહાં
વહુ તે સુમતી જીવને હીંડાળે છે.
- હાલો હાલો. સોભાવી બોલે ॥૪૧॥—એમ કહે છે કે હાલો હાલો
એટલે ઉદ્યમ કરો. કાળ હુંકડો આવે છે.
- સરોવર ઉપર ચઢી ધીલાઈ—સરોવર કહેતાં શરીર તેનાપર ઉપરે ચઢી.
કેતાં વ્યાપી ધીલાઈ કેતાં જરા.
- અંભણુ ઘરે ચંડાડી જાઈ—અંભણુ કહેતાં જ્ઞાનવંત જીવ એહને ઘરે
ચંડાડી તે કદાચહ ઉપજાવે છે. જ્ઞાનવંત જીવને કદાચહના
રૂપ ચંડાડી ઉત્પન્ન થઈ.
- કીડી સુતી પોડી ન માવે—કીડી તે માયા, ને સુતી કહેતાં વિસ્તાર
પામી પોજ કહેતાં કાયા તે અંદર સમાતી નથી ઘણી
વિસ્તારી.
- ઉંટ વણી પરનાલે જાવે—ઉંટ તે લોભ વ્યાપારાદીક પાપ તે પરનાળે
વહી જાય છે.
- ડાકરી દુઝી ભેંસ વહુકે ॥ ૫ ॥—ડાકરી તે ચિંતા દુઝે તેવારે ભેંસ
કહેતાં કાયા તે સુકાય.
- ચોર ચોરે ને તલાર આંધી મુકે—ચોર તે મન ચોરી કરે. ને પાપ
કરે છે તે તલાર કહેતાં શરીર અંધનપણું પામે છે.
- એ હરિઆલી જે નર જાણે—એ હરિઆલી કોઈ ચતુર હોય તે જાણે.
મુખે કવી દેપાલ વખાણે—મુખે દેપાલ કવિ અર્થ કરીને તેને વખાણે
છે. કવી. ઇમ વખાણે—ઇતિ હરિઆલી સંપૂર્ણમ.

(૯૧)

હરીયાળી.

સખીરે મેં કૌતિક દીકું—વજ્ર સ્વામી છ માસના આશરે હતા તે વારે સુનંદાએ ધનગિરિ સાધુને આપ્યા. તે સાધવીના ઉપાશ્રયે પાલણે સુવારીને શ્રાવિકાઓ હીંચાળતી થકી હાલરડાં ગાતી માંહોમાંહે સખીઓને કહે છે કે, હે સખી ! મેં કેાતુક દીકું.

સાધુ સરોવર ઝીલતારે—સ્નાન વજ્રયુ' છે તોપણ મુનિ સમતા જળ ભરેલા ઉપશમ સરોવરમાં ઝીલે છે.

સ. નાકે રૂપ નિહાલતારે—તપસ્યાએ કરી સંભીત શ્રોતાદિક લખ્ધિઓ ઉપજ છે તેવા મુનિ તે આંખ મીચી હોય ને નાશિકાએ કરી નેત્રનું કામ કરે રૂપાદિક જીવે.

સ. લોચનથી રસ જાણતારે—નેત્રે કરી રસેન્દ્રીનું કામ કરે એટલે દીકા થકી-મીઠો-ખાટો રસ માલમ પડે. એકેન્દ્રીએ પાંચે ઈન્દ્રીનું કામ કરે. પુનઃ પાંચ ઈન્દ્રીનું જ્ઞાન થાય,

સ. મુનિવર નારીસું રમેરે. ગા. ૧—વિરતિરૂપી જે નારી તે સાથે મુનિરાજ સદૈવ નિરંતર રમે છે.

સ. નારી હીંચાળે કંથનેરે—સમતા સુંદરી તે નારી પોતાનો આત્મા-રૂપી જે ભર્તાર તેને ધ્યાનરૂપ હીંચાળે જેસારીને હીંચાળે છે.

સ. કંથ ધણા એક નારીનેરે—તૃષ્ણારૂપીણી જે સ્ત્રી તેણે જગતના સર્વ જીવને ભર્તારરૂપે કર્યાં છે સર્વને પરણી છે.

સ. સદા યોવન નારી તે રહેરે—વળી મોટું કૌતુક છે કે તૃષ્ણા નારીને પરણેલા અનેક સંસારી જીવો મૃત્યુ પામ્યા પણ તે સ્ત્રી સદા યોવનવન્તી છે. કદાપિ વૃદ્ધપણું પામેજ નહીં.

સ. વેશ્યા વિલુધા કેવડીરે. ગા. ૨—મુક્તિ રૂપીણી સ્ત્રી અનંત સિદ્ધે ભોગવી માટે વેશ્યા તે સાથે કેવલજ્ઞાની લુપ્થ થયા તે જીવો ફરી સંસારમાં આવતા નથી.

(૬૨)

- સ. આંખ વિના દેખે ધણુરે—કેવલજ્ઞાનીને દ્રવ્યેન્દ્રિયતુલ્ય પ્રયોજન નથી તે માટે આંખ તે નેત્ર, તેણે જોયાવિના પણ દેખે છે. જ્ઞાન નેત્રે કરી જગતને દેખે છે.
- સ. રથ ખેડા મુનિવર ચલેરે—અઢાર હજાર સ્ત્રીલાંગ રથ તેમાં ખેડા થકા મુનિરાજ મુક્તિ માર્ગ લખી ચાલે છે.
- સ. હાથ જલે હાથી ડુખીઓરે—અર્ધ પુદ્ગલ માંહે સંસાર તે હાથ જલ સંસાર કહીએ, તે જીવઉપશમ શ્રેણે ચઢતો થકો સરાગ સંજમે પડતો કદાચિત્ મિથ્યાત્વ પામે તે મુનિયો હાથી સરિખા હાથ જલે ડુખ્યા જાણવા.
- સ. કુતરીએ કેશરી હણ્યોરે. ગા. ૩—નિંદ્રાપી કુતરીએ ચૌદ પૂર્વધર સરીખા કેશરી સિંહને હણ્યા એટલે પ્રભાદ યોગ્યે ચૌદ પૂર્વધર સંસારમાં લમે છે.
- સ. તરશ્યો પાણી નહિ પિએરે—સંસારી જીવ અનાદિ કાળથી તરશ્યો છે, તેને ગુરૂ વાણીરૂપ અમૃત પાણી પાય છે પણ પીતો નથી.
- સ. પગ વિહુણો મારગ ચલેરે—શ્રાવક તથા સાધુનો ધર્મ એ ખે પગ માંહેલો એકે પગ સાજો નથી અને આત્મા પરભાવના માર્ગે ચાલે છે તે ખહુ દુઃખને પામે છે.
- સ. નારી નપુંસક ભોગવેરે—મન નપુંસક છે ચેતનારૂપી સ્ત્રીને ભોગવે એટલે મન સહચારી ચેતના યથા ઇચ્છાએ વિષયાદિકને વિલસે છે,
- સ. અંખાડી ખર ઉપરેરે ॥ ૪ ॥—લવાભિનંદી દુર્ભવ્ય અથવા અભવ્ય અથવા અરોચક કૃષ્ણ પક્ષીઆ મનુષ્યને ગર્હલ કહીએ તેને ચારિત્ર દેવું તેને ગધેડા ઉપર અંખાડી જાણવી.
- સ. નર એક નિચે ઉભો રહેરે—સદેવ એક પુરૂષ ઉભોજ છે, તે કેમકે ચૌદ રાજ લોકરૂપ એક નર છે તે મધ્યે જે કહ્યા અને કહેશે તે સર્વે ભાવ છે. એવા લોક પંચાસ્તિકાય મધ્યે ઉર્ધ્વ,

(૯૩)

અધોતીર્છાયથોકતાગમ પ્રમાણે પણ તે પુરૂષ આકાર છે. જેમ પુરૂષ પગ બે પહોળા કરી કેડે બે હાથ થાપી ઉભો રહે તે આકારે જાણવો.

સ. ખેડા નથી નવી બેસશે—શાશ્વતો લોક છે તે પુરૂષ ઉભો તે આકારે છે માટે લોક પ્રકાશમાં પુરૂષ કહી બોલાવે છે તે ખેડા નથી તેમ બેસશે નહિ.

સ. અર્ધ ગગન વચે તે રહેરે—ઉર્ધ્વ અધોતિર્છો એમ ચે. ફેર અલોક છે મધ્યે લોક છે માટે અનંતપ્રદેશ આકાશ તે વચે અધર લોક રહ્યો છે.

સ. માંકડે માઝન ઘેરીઊરે ॥ ૫ ॥—વહેવારીઆ ભવ્ય જીવ મનુષ્ય દેવ તિર્થચાદિ ગતિ પામ્યા થકા રહે છે તે માઝન કહિએ તેને કંદર્પ રૂપ માંકડે સંસારમાં ઘેરી રાખ્યા છે, મુક્તિ જાવા દે નહીં.

સ. ઉંદરે મેરૂ હુલાવીઓરે—પંચ મહાવ્રતના ધારણુહાર મુનિરાજ છે તે કદાચિત, સંજવલનને ઉદયે અતિચારરૂપ ઉંદર બે લાગે તો પંચમહાવ્રતરૂપ મેરૂ હાલે અને સંજવલન કષા-થોદય રૂપ ઉંદર તે ઉત્તર ગુણુ વિરાધે.

સ. સુરજ અજવાણુ નવિ કરેરે—એકેન્દ્રિયાદિક પંચેન્દ્રિયાવત સંસારી જીવને તિરોહીત ભાવે કેવલજ્ઞાન છે. પણુ આવિભાવ થયા વિના આત્મામાં અજવાણુ કરતું નથી. કેવલ તે સૂર્ય.

સ. લધુ ખંધવ ખત્રીસ ગયારે—એમ અજ્ઞાનમાં, સંસારમાં રહેતાં વય રૂપ બળહાની પામ્યું, વળી જીલ પછી જન્મ્યા, એવા જે ખત્રીસ દાંત તે નાનાભાઈ. ખત્રીસ પ્રથમજ ગયા.

સ. શોક ઘટે નહિ બેનડીરે ॥ ૬ ॥—ખત્રીસ ભાઈ ગયા તોપણુ મોટી બેન જે જીલ તે વૈરાગ્ય પામી નહીં, આહારાદિક લાલચ થઈ પણુ લવલવને લપલપ ઘટી નહિ, એટલે ચેતનને જરા આવી પણુ ચેતતો નથી.

(૯૪)

- સ. સાંભલો હુંસ મેં દેખીએ—સમકિત વિના આત્મારૂપી જે હુંસને કાળોજ કહીએ અથવા કૃષ્ણપરિણામે ચેતનરૂપ જે હુંસ તે કાળોજ દીસે છે.
- સ. કાટ વલ્લ્યો કંચનગીરીરે—અઢી દ્વીપમાં એક હજાર કંચન ગીરિ છે તેવા નિર્મળ આત્માના અસંખ્યતા પ્રદેશ છે, તેને કર્મરૂપ કાટ વલ્લ્યો છે માટે સંસારી કહેવાણો.
- સ. અંજનગીરી ઉજવલ થયારે—અંજનગીરી શિખરરૂપ માથાના શ્યામ કેશ તે પણ ઉજવલ થયા, જરાએ કંપવા લાગ્યો. મરણને લગતો થયો.
- સ. તોએ પ્રભુ ન સંભારીઆરે ॥ ૭ ॥—તોપણ સ્ત્રી, પુત્ર, ધર. ધન, લીલાને વાંછે છે, પ્રભુ સ્મરણ કર્યું નહિ, ધર્મની સામગ્રી પામ્યા છતાં મનુષ્ય ભવ એળે ગુમાવ્યો.
- સ. વચર સ્વામી પાલણે સુતારે—વચર કુમાર બાળપણે ભાવચારિત્રી-યાથકા પારણે સુતા છે.
- સ. શ્રાવિકા ગાવે હાલરાંરે—શ્રાવીકા સાધવી પાસે ભણતી થકી કુંવરને હીચાળતી થકી એ પુલરૂપ હાલરાં રહે ગાય છે.
- સ. થઇ મોટા અર્થ તે કહેજેરે—વળી કહે છે કે વજ્રકુમાર તમે મોટા થજો, ચારિત્ર લેજો ને હરીઆળિને અર્થ કહેજો.
- સ. શ્રી શુભ વીરને વાલરાંરે ॥ ૬ ॥—એમ કવિ પંડિત શુભવિજય ગણિ શિષ્ય વીરવિજય ગણિને એ અર્થ વલ્લભ વચન છે.

ઈતી કુલડાં હરિયાળી સંપૂર્ણ.

(૯૫)

હરીયાળી.

ચેતન ચેતો ચતુર ચખોલા—હિ ચેતન ચતુર વાક્યે શિક્ષાને સમજો.
ચતુર ચખોલે જે નર ખીજે—ચતુરની ચતુરાઈએ જે મૂર્ખ અણુસ-
મજણે કરી ખીજે.

મૂરખ વાતે હુઈડું રીજે—અને ચાર મુખાં મળે તેની વાતે જેતું
મન રીજે.

તેહને શી શાખાશી દીજે ॥ ૧ ॥ ચે ॥—તે મૂર્ખને પંડીત શી
રીતે શાખાશી આપે ? મૂર્ખ છે, ગર્હલ છે, એવી રીતે
શાખાશી દીએ, માટે મૂર્ખ આગળ શાસ્ત્ર તે શસ્ત્રરૂપ
છે માટે ચતુર હોય તો સમજો.

પાયે ખોટે મેહુલ અણાવે—આત્મા મનુષ્ય ભવ પામી સમકિતરૂપ
પાયા વિના ચરણ સિત્તરી રૂપણી ચિત્રશાળા મેહુલ અણાવે
એટલે ચારિત્ર મહેલ ન શોભે.

થંભ મલોખે માહુ જડાવે—વળી દાન, શીલ, તપ, ભાવ એ ચાર
થંભ ચોખા નથી, મલોખા સરીખા છે તે ઉપર વ્રતરૂપ
માળ જડાવે.

વાધની ખોડે ખાર મુકાવે—પરમાધામીરૂપ વાધ સામા વસે છે, તોપણ
એ વિરતીનાં ખારણાં ઉઘાડાં મુકે તે મૂર્ખ છે.

વાંદરા પાસે નેવ ચલાવે ॥ ૨ ॥ ચે ॥—મનરૂપ અપલ વાંદરાં પાસે
પાપ ઢાંકવારૂપ નેવ ચલાવે છે તે કેમ ઢાંકાએ.

નારી મોટી કંથ છે છોટો—સંસારમાં તૃણારૂપિણી નારી મોટી છે,
અને આત્મારૂપ ભર્તાર લઘુ કહેતાં નાનો છે.

નાવે ભરતાં પાણીનો લોટો—અજ્ઞાની જીવને ઉપશમ જલનો લોટો
ભરતાં ન આવડે.

પુંજ વિના વેપાર છે મોટો—જ્ઞાનરૂપ પુંજ ધન વિના કષ્ટાકથારૂપ
વેપાર મોટો કરે છે.

(૬૬)

કહો કેમ ધરમાં નાવે ટોટો ॥ ૩ ॥ ॥ ચે ॥—તે માટે ધરમાં ટોટો

કેમ નાવે ? અજ્ઞાની કષ્ટ કરતાં દુર્ગતિ ભય.

આપ થઈને બેટીને ધાવે—આત્મારૂપ પિતાથી કર્મની બહુલતાએ
કુમતિનામા બેટી થઈ તેને જીવ ધાવે છે.

કુસવંતી નારી કંત નચાવે—તે બેટી ધરમાં ધંધ લગાવે છે તેવારે
અશુભ ચેતના સ્ત્રી પરણ્યો તે સ્ત્રી આત્મારૂપ ભર્તારને
નચાવે છે.

વરણ અઠારનું એકું ખાવે—તે સ્ત્રીના ભરે અનંતા સિદ્ધની એક
ખાય છે એટલે પુદ્ગલાભિનંદી થયો, સંસારી અવ-
સ્થામાં સિદ્ધના અનંત જીવોએ આહારાદિક પુદ્ગલો
લક્ષણ કરી વમેલા તે પુદ્ગલરૂપ એકને અશુદ્ધ ચેતના
યોગે જીવ ભોગવે છે.

નાગર આહારણ તે કહાવે ॥ ૪ ॥ ચે ॥—શુદ્ધ સ્વરૂપી આત્મા જીવત્વ-
પણે છે તોપણ નાગર તે સિદ્ધ જેવો કહેવાય છે.

મેરૂ ઉપર એક હાથી ચઢીઓ—સંજમ શ્રેણિ માર્ગરૂપ મેરૂ તે ઉપર
ચૌદ પૂર્વધર મુનિરૂપ હાથી ચઢ્યો છે.

કીડીની કુંકે હેઠો પડીઓ—પણ નિદ્રા રૂપીણી કીડી તેહની કુંકે
હેઠો પડીઓ એટલે પ્રમાદ વશે કરી સસારમાં પડ્યા
કહ્યું છે કે—

ચત્તદસપુર્વવીઆહારગાય

મળનાળી વીયરાગાત્રિ ।

હુતિ પમાયપરવસા

તયળંતરમેવ ચત્તગદ્યા ॥ ૧ ॥

હાથી ઉપર વાંદરો બેઠો—ચારિત્રરૂપ હાથીપર અભવ્ય જીવ રૂપ
વાંદરો બેઠો એટલે અભવ્ય ચારિત્રે બેઠો ક્રિયા બલે નવ-
ચૈવેયકે ભય છે.

(૯૭)

ક્રીડીના દરમાં હાથી પેઠા—હાથી સરીખા ચૌદ પૂર્વધર તે પ્રમાદ
થોગે નિગોદરૂપી ક્રીડીના દરમાં પેસે છે.

ઢાંકણીએ કુંભારજ ધડીઓ—માયારૂપી ઢાંકણીએ આત્મા ચતુર હતો
પણ કુંભાર કર્યો.

લગડા ઉપર ગર્દભ ચઢીઓ—તે કુંભારને ઘરે મનરૂપ ગર્દભ છે તે
રાગ દ્રેષરૂપી લગડા ઉપર ચઢ્યું છે.

અંધો દરપણમાં મુખ નીરખે—અજ્ઞાન અંધ આત્મા ધ્યાનરૂપ દર્પ
ણમાં મુખ જુએ છે, એટલે અજ્ઞાન સહિત એવા જે
અતીત લોક સમાધિ ચઢાવે છે, પણ તેને જ્ઞાન વિના
શુદ્ધ સમાધિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને આત્માનું સ્વરૂપ
દેખાતું નથી.

માંકડુ બેકુ નાણું પરખે ॥ ૬ ॥ એ ॥—તેમ વળી જૈન શાસન
પામ્યો તોપણ શી સિદ્ધાંત થઈ? ચપળ ચિત્તે અતિવિષયી
છતો નવ તત્વાદિક નાણું પરખે એટલે નાણું તો ચોખું
પણ વ્રતધારી ચપલ મર્કટ એ કૌતુક.

સુકે સરોવર હંસ તે મહાલે—જ્ઞાન ઉપશમ જલ રહિત સંસારમાં
મૃગતૃણા, સમાન ધન, સ્ત્રી સુખરૂપ સરોવરે જીવરૂપ
હંસ માલે છે. અથવા પડવાઈ મુનિ ચારિત્ર સરોવરથી
બ્રહ્મ થયા તે સંસારમાં વિષયરૂપ સુકે સરોવરે રતિ
પામે છે.

પર્વત ઉડી ગગને ચાલે—તે બ્રહ્મ ચારિત્રીઆ પર્વત સરિખા સંયમથી
બ્રહ્મ એવા પડવાઈ થયા ત્યારે એકેન્દ્રિયપણે આકાશે
રજળે છે.

છછુંદરીથી વાઘ તે ભડક્યો—તે મુનિ અવધિ મન:પર્યવધર પૂર્વધર
વાઘ સરખા હતા, પણ માયારૂપ છછુંદરીથી ભડકયા,
સંસારે પડયા.

(૬૮)

સાચર તરતાં ઝાઝ તે અડકયાં ॥ ૭ ॥ એ ॥—તે મુનિ ચારિત્રરૂપી
ઝાઝ ભવસમુદ્ર તરતા હતા, તેમાં માનરૂપ ગિરિએ ભટ-
કાણા તેથી અટકયા છે, તે કોઈક કાળે ભારંડ પક્ષીરૂપ
જ્ઞાની મળશે ત્યારે તરશે.

સુતર તાંતણે સિંહ બંધાણા—સિંહ સરિખા આદ્ર કુમારાદિક સુત-
રના તાંતણે બંધાણા, ઘરવાસે વશ્યા એ ભાવ.

છીલર જળમાં તારૂ મુંઝાણા—ઉપશમ શ્રેણિ પડી વજતાં સંસાર
અદ્ય કર્યો છે, તોપણ સરાગ સંજમે દેવગતિ પામ્યા એ
થોડા જલમાં તારૂ થઈ મુંઝાણા.

ઉંઘણુ આળસુ ઘણું કમાયો—તે માટે જે પ્રાણી પંચેન્દ્રિયોના વિષય
દેખવા સાંભળવા ઉંઘણુ મુનિ વળી નવિન કર્મ બંધ કરવા
આળસુ મુનિ તે કેવળજ્ઞાનરૂપ ધન કમાયા.

કીડીએ એક હાથી જાયો ॥ ૮ ॥ એ ॥—તે વારે ચરમ ગુણુકાણે
ચરમ શ્રેણિરૂપ કીડીએ સિદ્ધવરૂપ હાથી જન્મ્યો એટલે
સિદ્ધ સ્વરૂપી જીવ થયો.

પંડિત એહુનો અર્થ તે કહેજ્યો—પંડિત કહેતાં પંડિતપણું હોય
તો એહુનો અર્થ કહેજો.

નહીં તો બહુ શ્રુત ચરણે રહેજ્યો—નહિંતર ગીતાર્થ, ડહ્યા પાસે
રહેજો તેથી તેનો અર્થ પામશે.

શ્રી શુભ વીરવું શાસન પામી—શ્રી વીર પરમાત્માનું શાસન પામી.
બાધા પીધાની ન કરો ખામી ॥ ૯ ॥ એ ॥—બાધા પીધાની ખામી
ના રાખવી એટલે જ્ઞાન અમૃત ભોજનને ઉપશમ જલ
પીધાની કમી નથી, માટે તે ભોજન તથા પાણી વાપરવા
અહર્નિશ ઉદ્યમવંત થવું તેમાં ખામી રાખવી નહિ. શ્રી
શુભવિજય ગણિ શિષ્ય પંડિતશ્રી વીરવિજય ગણી કહે
છે. ઇતિ ભાવાર્થ.

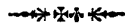
ઈતિ શ્રી હુરિઆળી સંપૂર્ણ.

(૯૯)

ક્રૂટાણા નિષેધ વિષે ગાયન.

(સખીઓ નીજ નીજ નીતિ એ—રાહ.)

એની ક્રૂટાણા ઘોડી નવી કુડીએરે, જે ઘોલે નક્ટ નીચ નાર,	
તેવા ક્રૂટાણાથી ક્રૂજેતીના ફાલકારે, જેનો દેવો ઘટે છે ધિકાર,	
તેવા ક્રૂટાણાથી ફ્રજેતીના ફાલકારે.	૧
એની નક્ટ પુરૂષ જેહથી હસેરે, કરે નખરાં જે નર નાદાર;	
તેવા ક્રૂટાણાથી ક્રૂજેતીના ફાલકારે.	૨
એની પુરૂષના ફંદનો પાસલોરે,	
માતું ક્રૂટાણાએ ધર્યો અવતાર.	તેવા૦ ૩
એની સતી મુલક્ષણ શીયલવતીરે,	
તજે પરિચય ધરે નહીં પ્યાર.	તેવા૦ ૪
જેના વચનમાં વિકારની વાસનારે,	
તેવી નીચ નારીને ફીટકાર.	તેવા૦ ૫
એની કુલ વધુને એ નવી ઘટેરે,	
નીચ વચનનો કરવો ઉચ્ચાર.	તેવા૦ ૬
મુખ મધુર શીયળ ગુણુ શોભતોરે,	
એવો ઉત્તમ સ્ત્રીનો આચાર.	તેવા૦ ૭
એની સીખ તે સઘળાએ માનવીરે,	
જે છે નિજ પરને હિતકાર.	તેવા૦ ૮
જૈનશાળા આળા સરવે મળીરે,	
આપો ક્રૂટાણાને શીટફીટકાર.	તેવા૦ ૯

સ્ત્રીને શીયળ પાળવાના યત્કિન્ચિત્ ઘોલ.

- ૧ પિતા, આંધવ, પ્રમુખ કોઠપણુ પુરૂષના કોટે વળગી મળવું નહીં.
- ૨ પરપુરૂષનું ઉવટણાદિથી અંગ મર્દન કરવું નહીં.
- ૩ કોઠ પરપુરૂષને નવરાવવો નહીં.
- ૪ પરપુરૂષ સાથે પત્રાદિકથી ખેલવું નહીં.

(૧૦૦)

- ૫ પરપુરૂષનો છેડા પકડી વાત કરવી નહીં.
- ૬ પરપુરૂષ સાથે હસીને હાથ તાલી લેવી નહીં.
- ૭ પરપુરૂષની વેણી ગુંથવી નહીં.
- ૮ પરપુરૂષનાં અંગ ચાંપવાં નહીં.
- ૯ પરપુરૂષના હાથની પાન બીટી લેવી નહીં.
- ૧૦ પરપુરૂષ સાથે એક શર્યાએ બેસવું નહીં, તેમ સુવું પણ નહીં.
- ૧૧ વાટે, (રસ્તે) શેરીએ, પુરૂષના સંઘમાં જવું નહીં.
- ૧૨ જેઠ, સસરો, સાસુ, વગેરે સાસરામાં કોઈ મોટેસાની સાથે ઠઠાખાણ કરવી નહીં.
- ૧૩ પરપુરૂષ સાથે એકાંતમાં રહેવું નહીં.
- ૧૪ પરપુરૂષથી દષ્ટિ મીલાવી સરાગથી જોવું નહીં.
- ૧૫ પરપુરૂષ સાથે સાંકેતિક ભાષાથી બોલવું નહીં,
- ૧૬ જોગી, ભરડા, ભીક્ષાચરની સાથે ભાષણ કરવું નહીં,
- ૧૭ કોઈ દેખે તેમ વડીનીતિ અને લઘુનીતિ કરવી નહીં.
- ૧૮ પુરૂષ દેખતાં આળસ મરડવી નહીં.
- ૧૯ તેમજ શરીરના અવયવ ઉઘાડા રાખી ખતાવવા નહીં.
- ૨૦ અત્યંત મીઠા પદાર્થ ખાવા ઉપર પ્રીતિ રાખવી નહીં.
- ૨૧ ભોજન અદ્ય કરવું.
- ૨૨ મોઢા સ્વરથી હસવું નહીં.
- ૨૩ અજાણે ઘેર જવું નહીં.
- ૨૪ પીયર ઝાઝુ રહેવું નહીં.
- ૨૫ ઘરની વાત કોઈને કહેવી નહીં.
- ૨૬ સાસરાનું દ્રવ્ય કપટથી પીયરીઆને આપવું નહીં.
- ૨૭ ધીરા તથા મીઠા સ્વરથી બોલવું.
- ૨૮ પોતાના સ્વામીનું અપમાન થાય ત્યાં જવું નહીં.

(૧૦૧)

ગહુંલી ૮૧

(રાગ ધોળ.)

એની સંચરતાં રે સંસારમાં રે,	
એની સહગુરુ ધર્મસંજોગ, વધાવો ગહુંઅલી રે;	
એની સદ્ગુણા જિનશાસનની રે,	
એની પૂરણુ પુણ્ય સંજોગ.	૧૦ ૧
એની સમ સમ સંતોષ સાડી બની રે,	
એની નવખરૂ નવરંગ ઘાટ,	૧૦
એની તપ જપ ચોખા ઉજલા રે,	
એની સત્યવ્રત વિનય સુપાટ.	૧૦ ૨
એની સમકિત સોવનથાલમાં રે,	
એની કનક કચોલે ચંગ;	૧૦
એની સંવર કરો શુભ સાથીયો રે,	
એની આણા તિલક અભંગ.	૧૦ ૩
એની સમિતિ ગુપ્તિ શ્રીકલ ધરો રે,	
એની અનુભવ કુંકુમ ઘોલ;	૧૦
એની નવતત્વ હૃષ્ટિયે ધરો રે,	
એની ચરચો ચંદન રંગ રોલ.	૧૦ ૪
એની ભવજલ જોહમાં ભેદીયે રે,	
એની વિવેક વધાવો શાલ;	૧૦
એની વીર કહે જિન શાસને રે,	
એની રહેતાં મંગલમાલ.	૧૦ ૫

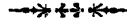
॥ સમાપ્ત. ॥

અવશ્ય વાંચો.

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી ગ્રન્થમાળા.

અધ્યાત્મ જ્ઞાન પ્રસારક મંડળ
તરફથી

પ્રગટ થયેલ પુસ્તકો.

આ ગ્રંથમાળામાંના ગદ્ય અને પદ્યના દરેક ગ્રંથો વાંચીને મનન કરવા લાયક છે. મુનિશ્રીની લેખશૈલી સમભાવ વાળી હોવાથી દરેક ધર્મવાળાઓ પ્રેમપૂર્વક વાંચે છે. ગ્રંથો અધ્યાત્મ અને તત્વજ્ઞાનથી ભરપૂર છે,

આવા ઉત્તમ ગ્રંથો તદ્દન નજીવી કિંમતે પ્રગટ કરવાની પહેલ આ મંડળેજ કરી છે.

પ્રગટ થયેલ ગ્રન્થો.

ગ્રન્થાંક.	કી. રૂ. આ. પાઈ.
૦ ભજન સંગ્રહ ભાગ ૧ લો...(નથી)...	... ૦-૮-૦
૧ અધ્યાત્મ વ્યાખ્યાન માળા ૦-૪-૦
૨ ભજનસંગ્રહ ભાગ ૨ જે ... (નથી)...	... ૦-૮-૦
૩ ,, ભાગ ૩ જે ૦-૮-૦
૪ સમાધિ શતકમ... ૦-૮-૦
૫ અનુભવ પચ્ચિશી ૦-૮-૦
૬ આત્મ પ્રદીપ... ૦-૮-૦
૭ ભજન સંગ્રહ ભાગ ૪ થો ૦-૮-૦
૮ પરમાત્મ દર્શન ૦-૧૨-૦
૯ પરમાત્મ જ્યોતિ ૦-૧૨-૦
૧૦ તત્ત્વ ધિંદુ... ૦-૪-૦
૧૧ ગુણાનુરાગ કુલક(આવૃત્તિ બીજી) ૦-૧-૦
૧૨-૧૩ ભજન સંગ્રહ ભાગ ૫ મો તથા જ્ઞાનદિપીકા	૦-૬-૦
૧૪ તીર્થયાત્રાનું વિમાન ... (નથી) ૦-૧-૦
૧૫ અધ્યાત્મ ભજન સંગ્રહ ૦-૬-૦
૧૬ ગુરૂબોધ ૦-૪-૦
૧૭ તત્ત્વજ્ઞાન દિપીકા ૦-૬-૦
૧૮ ગહુડી સંગ્રહ... ૦-૩-૦
૧૯ શ્રાવક ધર્મ સ્વરૂપ (ભાગ ૧ લો) ૦-૧-૦
૨૦ ,, (ભાગ ૨ જે) ૦-૧-૦

ગ્રન્થો નીચલા સ્થળેથી વેચાણ મળશે.

અમદાવાદ—જૈન બોર્ડિંગ—૬૦ નાગોરી શરાહ.

મુંબઈ—મેસર્સ મેઘજી હીરજીની કુંઠ ૬૦ પાયધુની.

,, શ્રી અધ્યાત્મ જ્ઞાન પ્રસારક મંડળ. ૬૦ ચંપાગલી.

શુદ્ધિ પત્રક.

પૃષ્ઠ.	લીટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૪૬	૧	ગદ્ગવૈતરૂ	ગદ્ગવૈતરૂં
૫૨	૧૧	ઐક્યપણું	ઐક્યપણું
૬૫	૧૮	વાચકવરણ	વાચકવરણ
૬૭	૨૦	ચુણ્યથી	પુણ્યથી
૮૫	૫	૭૮	૭૮
૯૮	૨૨	ભોજનને	ભોજન અને

સૂચના—ગદ્ગલી ૭૭ મી તથા ૮૧ મી, ફ્રાન્કરન્સ તરફથી સ્ત્રીઓની લેવાતી ધાર્મિક પરીક્ષામાં અભ્યાસ માટે રાખવામાં આવી છે.

શ્રી કાલસગર સુરિ ગ્યાનમંદિર
 સંસ્કૃત ગ્રંથાલય
 ૨૦૦૯ સપ્ટેમ્બર ૨૦
 સ. ૫૫૫૫૨.

૦૫

સંસ્કૃત ગ્રંથાલય